

#05

RURAL DEVELOPMENT

kırsal kalkınma

TEMMUZ-AĞUSTOS-EYLÜL
JULY-AUGUST-SEPTEMBER
2016

GELECEĞİN ANAHTARI: SÜRDÜRÜLEBİLİR KIRSAL KALKINMA
KEY TO THE FUTURE: SUSTAINABLE RURAL DEVELOPMENT

YAPRAKLAR YEŞERİRKEN

Çocukluk hayalini TKDK ile gerçekleştirdi

AS THE LEAVES TURN GREEN

He realized his childhood dream thanks to ARDSI

P.18

EKRAN

Türk sinemasının sultanı:
Türkan Şoray

SCREEN

The sultan of Turkish
cinema: Türkan Şoray

P.56

TEMA

Türkiye'de bal üretimi ve
sektörün durumu

THEME

Honey production in Turkey
and the sector's state

P.65

TKDK

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu

TEMMUZ-AĞUSTOS-EYLÜL 2016 | JULY-AUGUST-SEPTEMBER 2016

3 Aylık Süreli Yayın | Quarterly Journal

ISSN: 2149-472X

TKDK Başkanlığı adına imtiyaz sahibi
Publisher on behalf of ARDSI Presidency
DR. AHMET ANTALYALI

Yayın Kurulu Başkanı | Head of the Editorial Board
MEHMET SERDAR TURHAN

Genel Yayın Yönetmeni | Chief Editor
AHMET YAZAR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü | Managing Editor
SİBEL ASTARCIOĞLU BİLGİNER

Yayın Koordinatörleri | Editorial Coordinators
ALİ GÖKÇE - MEVLÜT AVŞAR

Görsel Yönetmen | Art Director
MEHMET AKİF ATASOY

Katkıda bulunanlar | Contributors
ATA GENER KÖLANLI - ZEHRA ÇİDAM - SEREN HAYDAROĞLU

Çeviri | Translation
LİNAS TERCÜME

Yönetim Yeri | Place of Management
Turan Güneş Bulvarı No.68 Yıldız Çankaya/Ankara

İletişim | Contact
Tel : +90 312 409 14 00
Web : www.tkd.gov.tr
Mail : kirsalkalkinma@tkdk.gov.tr

Dergide yer alan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir. Makul alıntılar dışında iktibas yapılamaz.

The contents of this publication are the sole responsibility of the authors.
Copying is not allowed except for reasonable citations.

Hajans **OS**

Yapım | Production
Mithatpaşa Caddesi, 62/23, Çankaya/Ankara
Tel : +90 312 417 14 15-417 14 20
Faks : +90 312 417 14 94
www.hossajans.com.tr

Baskı | Print
Özel Ofset Basım Yay. Mat. Tic. San. Ltd. Şti.
Matbaacılar Sanayi Sitesi 1514 Sokak No.6 İvedik - Yenimahalle / Ankara
Tel : +90 312 395 06 08
Baskı Tarihi | Print Date
01.07.2016

BAŞKANIN MESAJI

T 970'li yılların sonundan itibaren sıkça telaffuz edilen 'sürdürülebilir kalkınma' kavramı ilk kez 1983 yılında Birleşmiş Milletler tarafından oluşturulan Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından hazırlanan "Bizim Ortak Geleceğimiz" (1987) başlıklı raporda yer almıştır. Brundtland Raporu olarak da bilinen raporda, 'sürdürülebilir kalkınma', "Bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeden karşılamaktır." şeklinde tanımlanmıştır. Geçtiğimiz 50 yıl içerisinde, sürdürülebilirlik olgusu, çevresel sorunlar, artan nüfus ve kişi başına tüketim miktarına bağlı olarak giderek daha çok önem kazanmıştır.

Kırsal kalkınma, kırsalda çeşitliliği ve yenilikçiliği teşvik için önemli bir araçtır. Kırsal kalkınma, kente göç süreçlerini tersine çevirmeyi, istihdam ve fırsat eşitliğini teşvik etmeyi, sağlık ve güvenlik için artan talebe yanıt veremeyi ve nihayet yaşam kalitesini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Sürdürülebilir kırsal kalkınma ise kırsal alanların refahını yükseltmek amacıyla kırsal kaynakları kullanan faaliyetler ürünü olarak kabul edilebilir. Sürdürülebilir kırsal kalkınma, ancak güçlü bir tarımsal altyapı, çevrenin korunması, pazara adil erişim, sağlıklı ve eğitilmiş bir nüfus ve toplumun kültürel değerlerini özümsemiş bir anlayış ile mümkün olabilir.

Kırsal Kalkınma dergimizin ikinci yılına adım attığı beşinci sayımızda kapak konumuzu 'sürdürülebilir kırsal kalkınma' olarak belirledik. Kırsal kalkınmanın sağlanmasında sürdürülebilirliğin öneminin bilinci ile ülkemiz kırsal alanlarının kalkınmasına hizmet etmekten, IPARD Programı destekleri ile zenginleşen ve büyüyen bir ailenin parçası olmaktan ve söz konusu zenginliğimizi dergimiz vasıtasıyla sizlere sunmaktan onur duyduğumuzu belirtir, elinizdeki sayıyı ilgiyle okumanızı dilerim.

BAŞKAN / PRESIDENT

Dr. Ahmet Antalyalı

FOREWORD BY THE PRESIDENT

Sustainable development is a term frequently used starting from the end of 1970s. It was first included in the report called "Our Common Future" (1987) by the World Commission on Environment and Development, which was established by the United Nations in 1983. Also known as the Brundtland Report, 'sustainable development' is defined as "development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs". In the last 50 years, the concept of sustainability has become increasingly more important due to environmental problems, increasing population and amount of consumption per capita.

Rural development is an important instrument to promote diversity and innovation in rural areas. Rural development aims to reverse the flow of immigration to cities, encourage employment and equal opportunities, respond to increasing demand for healthcare services and security, and finally improve quality of life. Sustainable rural development, on the other hand, can be deemed as the product of activities using rural resources in order to improve rural welfare. Sustainable rural development is only possible through a strong agricultural infrastructure, protection of the environment, fair market access, a healthy and well-educated population and an understanding that has internalized the cultural values of the society.

That is why we have selected 'sustainable rural development' as the cover story in the fifth issue of our Rural Development magazine, which celebrates its second year in print. We are proud to serve the development of rural areas in our country within an awareness of the importance of sustainability in establishing rural development, be a part of a growing family that is made richer by IPARD Program support and present that richness to you via our magazine. I hope this issue will be an interesting read for you.

HABER
NEWS

06

**IPARD-II 1. ÇAĞRI DÖNEMİNDE
REKÖR BAŞVURU**
Record number of applications in the 1st
call of IPARD-II

07

**BAŞKAN ANTALYALI DİREKTÖRLER
TOPLANTISINA KATILDI**
President Antalya participated in Conference
of Directors

08

**KIRSAL TURİZM POLİTİKALARI BİLGİ
AKTARIM ÇALIŞTAYI**
Workshop on Exchange of Information on Rural
Development Policies

10

İSVİÇRE'DE IPARD TANITIMI
IPARD publicity in Switzerland

YAPRAKLAR YEŞERİRKEN
AS THE LEAVES TURN GREEN

18

**ÇOCUKLUK HAYALİNİ TKDK İLE
GERÇEKLEŞTİRDİ**

He realized his childhood dream thanks to ARDSI

KAPAK
COVER

26

**KIRSAL KALKINMADA
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
VE SON GELİŞMELER**
Sustainability and recent
developments in rural
development

32

**TÜRKİYE'DE
SÜRDÜRÜLEBİLİR
KALKINMA
YAKLAŞIMLARI**

Sustainable development
approaches in Turkey

38

**"SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK HER
ALANDA VAZGEÇİLMEZDİR"**

"Sustainability is indispensable
in all fields"

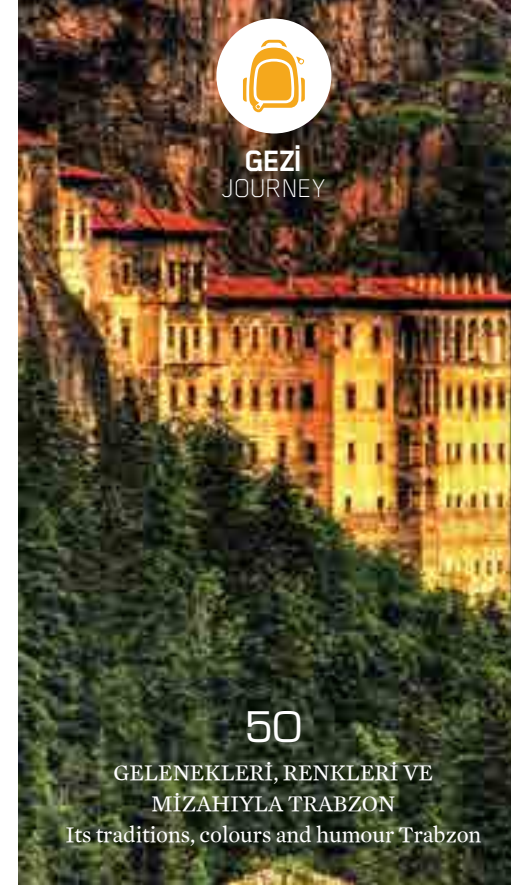
44

**TÜRKİYE'DE
SÜRDÜRÜLEBİLİR KIRSAL
KALKINMA
UYGULAMALARI VE
DESTEKLEME
FAALİYETLERİ**

Sustainable rural development
practices and support activities
in Turkey

GEZİ
JOURNEY

50

**GELENEKLERİ, RENKLERİ VE
MİZAHIYLA TRABZON**
Its traditions, colours and humour Trabzon

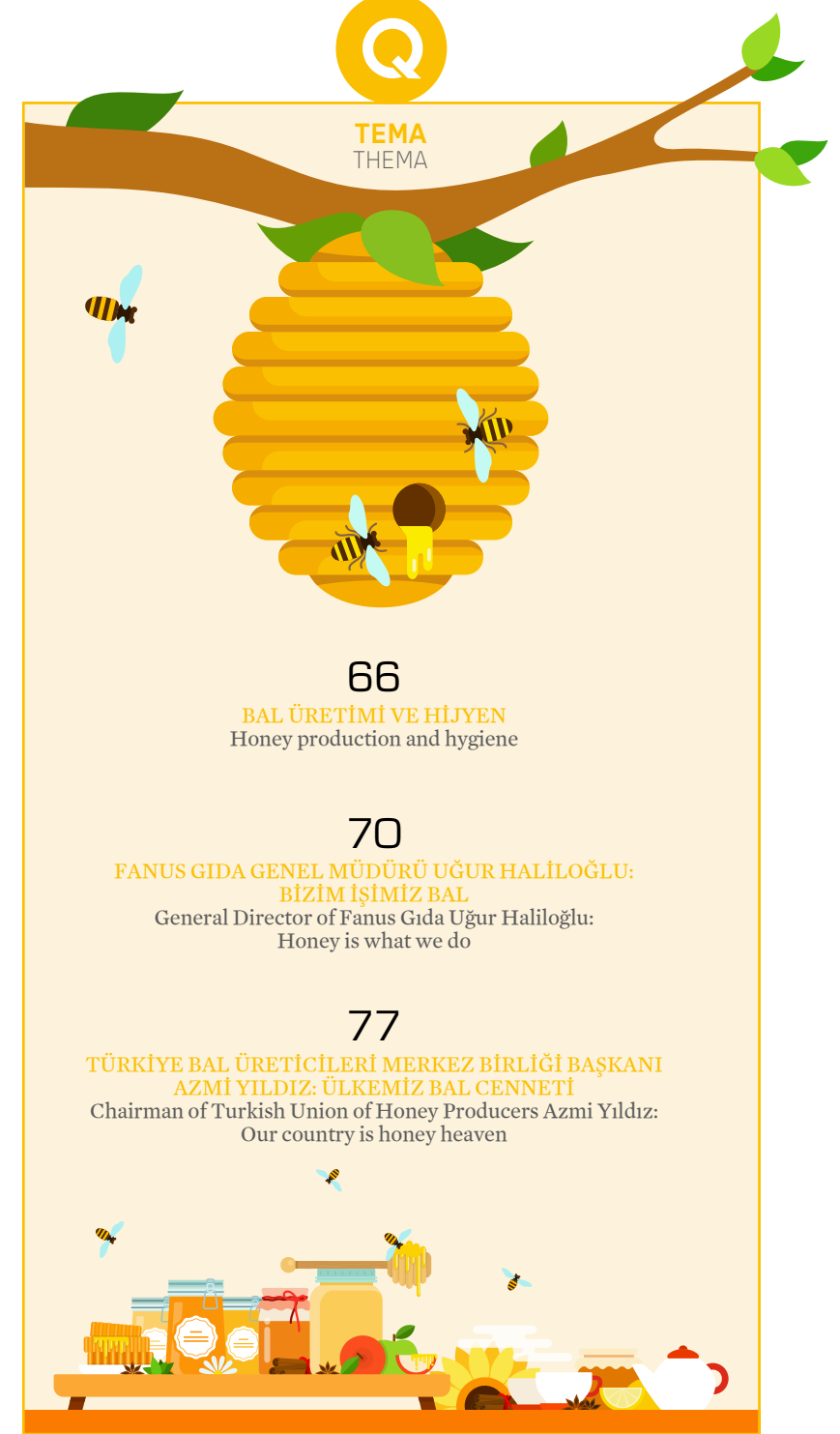
EKRAN
SCREEN

56

TÜRK SINEMASININ SULTANI:
The Sultan of Turkish cinema:
TÜRKAN ŞORAY

TEMA
THEMA

66

BAL ÜRETİMİ VE HİJYEN
Honey production and hygiene

70

FANUS GIDA GENEL MÜDÜRÜ UĞUR HALİLOĞLU:
BİZİM İŞİMİZ BAL
General Director of Fanus Gıda Uğur Haliloğlu:
Honey is what we do

77

**TÜRKİYE BAL ÜRETİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ BAŞKANI
AZMİ YILDIZ: ÜLKEMİZ BAL CENNETİ**
Chairman of Turkish Union of Honey Producers Azmi Yıldız:
Our country is honey heaven

KİTAP
BOOK

62

**KAHVENİZ NASIL
OLSUN?**
How Would You Like
Your Coffee?

FİLM
MOVIE

63

TOPRAĞIN TUZU
The Salt of the Earth

WEB
WEB

64

D-8

TKDK'NİN KOŞU WORKS MESAFELERİ OF ARDSI

SÜT ÜRETİMİ

1130 proje için 1,4 milyar TL hibe sağlanmıştır. Bu alandaki toplam yatırım tutarı 2,6 milyar TL'dir.

MILK PRODUCTION

1,4 billion TL grant was provided for 1130 projects supporting Milk Production. The total investment amount is 2,6 billion TL in this field.

TKDK 2011'den bugüne IPARD fonları ile yatırımcının en büyük güvencesi oldu. Bugüne kadar 6,9 milyar TL yatırım yapıldı. 2011 yılından günümüze 42 farklı ilimizde yaklaşık 11 bin yatırımcıya ulaşan TKDK, yatırım kapsamı ve çeşitliliğini artırarak yoluna devam ediyor.

ARDSI has become the biggest assurance of the investors with IPARD funds since 2011. 6,9 billion TL investment has been made until today. ARDSI, reaching about 11 thousand investors in 42 different provinces since 2011, proceeds on its way by increasing its investment scope and diversity.

ET ÜRETİMİ

1108 proje için 863 milyon TL hibe sağlanmıştır. Bu alandaki toplam yatırım tutarı 1,6 milyar TL'dir.

MEAT PRODUCTION

863 million TL grant was provided for 1108 projects supporting Meat Production. The total investment amount is 1,6 billion TL in this field.

SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİNİN İŞLENMESİ VE PAZARLANMASI

169 proje için 179 milyon TL hibe sağlanmıştır. Bu alandaki toplam yatırım tutarı 427 milyon TL'dir.

PROCESSING AND MARKETING OF MILK AND MILK PRODUCTS

179 million TL grant was provided for 169 projects supporting Processing and Marketing of Milk and Milk Products. The total investment amount is 427 million TL in this field.

ET VE ET ÜRÜNLERİNİN İŞLENMESİ VE PAZARLANMASI

114 proje için 181 milyon TL hibe sağlanmıştır. Bu alandaki toplam yatırım tutarı 445 milyon TL'dir.

PROCESSING AND MARKETING OF MEAT AND MEAT PRODUCTS

181 million TL grant was provided for 114 projects supporting Processing and Marketing of Meat and Meat Products. The total investment amount is 445 million TL in this field.

MEYVE VE SEBZELERİN İŞLENMESİ VE PAZARLANMASI

144 proje için 174 milyon TL hibe sağlanmıştır. Bu alandaki toplam yatırım tutarı 401 milyon TL'dir.

PROCESSING AND MARKETING OF FRUITS AND VEGETABLES

174 million TL grant was provided for 144 projects supporting Processing and Marketing of Fruits and Vegetables. The total investment amount is 401 million TL in this field.

SU ÜRÜNLERİNİN İŞLENMESİ VE PAZARLANMASI

20 proje için 25 milyon TL hibe sağlanmıştır. Bu alandaki toplam yatırım tutarı 59 milyon TL'dir.

PROCESSING AND MARKETING OF FISHERY PRODUCTS

25 million TL grant was provided for 20 projects supporting Processing and Marketing of Fishery Products. The total investment amount is 59 million TL in this field.

TEKNİK DESTEK

21 proje için 1,5 milyon TL hibe sağlanmıştır. Bu alandaki toplam yatırım tutarı 1,5 milyon TL'dir.

TECHICAL SUPPORT

1,5 million TL grant was provided for 21 projects supporting Technical Support. The total investment amount is 1,5 million TL in this field.

ÇİFTLİK FAALİYETLERİ

7296 proje için 281 milyon TL hibe sağlanmıştır. Bu alandaki toplam yatırım tutarı 604 milyon TL'dir.

ON-FARM ACTIVITIES

281 million TL grant was provided for 7296 projects supporting Rural Tourism. The total investment amount is 604 million TL in this field.

YEREL ÜRÜNLER

332 proje için 130 milyon TL hibe sağlanmıştır. Bu alandaki toplam yatırım tutarı 308 milyon TL'dir.

LOCAL PRODUCTS

130 million TL grant was provided for 332 projects supporting Local Products. The total investment amount is 308 million TL in this field.

KIRSAL TURİZM

372 proje için 178 milyon TL hibe sağlanmıştır. Bu alandaki toplam yatırım tutarı 425 milyon TL'dir.

RURAL TOURISM

178 million TL grant was provided for 372 projects supporting Rural Tourism. The total investment amount is 425 million TL in this field.

KÜLTÜR BALIKÇILIĞI

23 proje için 7 milyon TL hibe sağlanmıştır. Bu alandaki toplam yatırım tutarı 17 milyon TL'dir.

AQUACULTURE

7 million TL grant was provided for 23 projects supporting Aquaculture. The total investment amount is 17 million TL in this field.

IPARD-II 1. ÇAĞRI DÖNEMİNDE REKOR BAŞVURU RECORD NUMBER OF APPLICATIONS IN THE 1ST CALL OF IPARD-II

NİSAN AYINDA SONA EREN IPARD-II 1. ÇAĞRI DÖNEMİ İÇİN 8.786 YATIRIMCI, DESTEK ALMAK İÇİN BAŞVURUDA BULUNDU.

8.786 INVESTORS APPLIED FOR IPARD-II SUPPORT IN THE 1ST CALL FOR APPLICATIONS ENDING IN APRIL.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun (TKDK) 18 Aralık 2015'te ilan ettiği IPARD-II 1. Çağrı dönemi başvuru süreci 27 Nisan 2016 tarihi itibarıyla tamamlandı. Bu çağrı döneminde 8.786 yatırımcı IPARD Programı'ndan destek almak için Kurum'a başvuruda bulundu.

Hayvansal üretim alanında 712'si süt, 951'i kırmızı et, 658'i broyler ve 24'ü yumurta tavukçuluğuna yönelik toplam 2.345 adet başvuru alındı. 2.345 projenin 1.107'si kendi öz tüketiminin karşılanmasını içeren yenilenebilir enerji yatırımlarını içermektedir. Böylece hayvansal üretimde önemli bir maliyet kalemi olan enerji harcamaları IPARD destekleriyle kurulan işletmeler için ciddi ölçüde azaltılacak ve diğer işletmeler için de örnek teşkil edecektir. Almış olduğumuz 2.345 proje için talep edilen destek tutarı yaklaşık 3 milyar TL, toplam yatırım tutarı ise yaklaşık 5 milyar TL'dir.

Gıda işleme ve pazarlama alanında 39'u süt ve süt ürünleri, 14'ü kırmızı et, 4'ü kanatlı eti, 8'i su ürünleri ve 70'i meyve-sebze işleme ve pazarlama alanlarında olmak üzere toplam 135 adet başvuru alındı. Bu projeler için talep edilen destek tutarı yaklaşık 212 milyon TL, toplam yatırım tutarı ise 467 milyon TL'dir. Çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi sektörlerinde ise 4.302 bitkisel ürünler, 959 arıcılık, 252 zanaatkarlık ve yerel ürünler, 316 kırsal turizm, 17 su ürünleri yetiştiriciliği, 76 makine parkları ile elektrik üretim ve satış amaçlı yenilenebilir enerji tesisi kurulumu alanında da 384 olmak üzere toplam 6.306 adet başvuru alındı. Bu başvurularda talep edilen destek miktarı 1,2 milyar TL olup gerçekleştirilmesi planlanan toplam yatırım ise 2 milyar 50 milyon liradır.

Başvurular, IPARD prosedürlerine uygun olarak gerekli inceleme ve analiz süreçleri ile sıralama kriterlerine tabi tutulduktan sonra kaliteli projeler desteklenmek üzere belirlenecektir.

The 1st call for applications of IPARD-II was launched by the Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI) on 18 December 2015 ended as of 27 April 2016. In this call for applications period, 8786 investors applied to ARDSI for support from the IPARD Programme.

In total 2345 applications were received in livestock production; 712 for milk, 951 for red meat, 658 for broiler and 24 for laying hen production. 1107 out of 2345 projects include renewable energy investments for self-consumption. Thus, energy expenditure as an important cost item in livestock production will be significantly reduced for the enterprises established with IPARD supports, and it will serve as a model for other enterprises. The support amount demanded for 2345 projects is approximately 3 billion TL, and the total investment amount is almost 5 billion TL.

A total of 135 applications were received in food processing and marketing; 39 for milk and milk products, 14 for red meat, 4 for poultry meat, 8 for aquaculture, and 70 for fruit and vegetable processing and marketing. The support amount demanded for these projects is approximately 212 million TL, and the total investment amount is 467 million TL.

Under diversification of on-farm activities a total of 6306 applications were received; 4302 for plant products, 959 for beekeeping, 252 for crafts and local products, 316 for rural tourism, 17 for fisheries, 76 for machinery parks, and 384 for establishment of renewable energy installations to generate and sell electricity. The support amount demanded in these applications is 1.2 billion TL, and the total envisaged investment amount is 2 billion 50 million TL.

Applications will be subject to ranking criteria through required analysis processes in line with the IPARD procedures, and qualified projects to be supported will be identified.

BAŞKAN ANTALYALI DİREKTÖRLER TOPLANTISI'NA KATILDI

PRESIDENT ANTALYALI PARTICIPATED IN CONFERENCE OF DIRECTORS

AVRUPA BİRLİĞİ'NCE UYGULANAN 'TEK DENETİM YAKLAŞIMI' TOPLANTININ GÜNDEM MADDESİ OLDU.
'SINGLE AUDIT APPROACH' OF THE EUROPEAN UNION WAS ON THE AGENDA OF THE MEETING.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Başkanı Dr. Ahmet Antalyalı, 25-27 Mayıs tarihleri arasında Amsterdam'da düzenlenen 39. Avrupa Birliği IPARD Ajansları Direktörler Toplantısı'na katıldı.

Antalyalı'ya, Finansman Genel Koordinatörü Mahmut Kardeş ve 1. Hukuk Müşaviri Ahsen Arıöz Bozkuş eşlik etti.

Avrupa Birliği'nce uygulanan 'Tek Denetim Yaklaşımı'nın gündem olduğu toplantıda, söz konusu yaklaşımın olumlu ve olumsuz yönleri ele alınarak komisyonca belirlenecek denetim stratejileri sayesinde yaklaşımın başarılı bir şekilde uygulanabileceği sonucuna varıldı. Toplantıda Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Sayıştay temsilcileri de birer sunum yaptı.

TKDK Başkanı Antalyalı ve beraberindeki heyet, AB Dönem Başkanı Hollanda'nın ev sahipliğinde Avrupa Uzay Ajansı'na bir ziyaret gerçekleştirerek tarım alanlarının uydu ile izlenmesi konusunda bilgi alarak Ajans yöneticileri ile ikili görüşmeler gerçekleştirdi.

Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI) President Dr. Ahmet Antalyalı participated in the 39th Conference of Directors of EU IPARD Agencies organized in Amsterdam on 25-27 May. Dr. Antalyalı was accompanied by the General Coordinator for Finance, Mahmut Kardeş and the Chief Legal Advisor, Ahsen Arıöz Bozkuş.

In the meeting, the 'Single Audit Approach' of the European Union was on the agenda, and after discussing the pros and cons of this approach it was agreed that it could be implemented successfully through the audit strategies to be identified by the Commission. Representatives of the European Commission, the European Parliament and the European Court of Auditors delivered their presentations in the meeting.

ARDSI President Antalyalı and his delegation visited the European Space Agency in the EU Term President the Netherlands, and obtained information on the monitoring of agricultural lands through satellite imagery and held bilateral meetings with the Agency directors.

Dr. Ahmet Antalyalı

KIRSAL TURİZM POLİTİKALARI BİLGİ AKTARIM ÇALIŞTAYI

BAŞKAN ANTALYALI: "TURİZM GELİR ARTTIRICI, İSTİHDAM YARATICI, DÖVİZ GİRDİSİ SAĞLAYICI BİR SEKTÖR HALİNE GELMİŞTİR."

WORKSHOP ON EXCHANGE OF INFORMATION ON RURAL DEVELOPMENT POLICIES

PRESIDENT ANTALYALI: "TOURISM BECAME AN INCOME AND EMPLOYMENT GENERATING SECTOR PROVIDING FOREIGN EXCHANGE INFLOW."

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) ile D-8 Ekonomik İşbirliği Örgütü arasında "Kırsal Turizm Politikaları Bilgi Aktarım Çalıştayı" düzenlendi. 13 Nisan Çarşamba günü Trabzon Ramada Plaza'da düzenlenen ve iki gün süren çalıştaya Trabzon Valisi Abdil Celil Öz, TKDK Başkanı Dr. Ahmet Antalyalı, D-8 Ekonomik İşbirliği Örgütü Genel Sekreteri Dr. Seyed Ali Mohammad Mousavi, Afrika ve Asya Kırsal Kalkınma Örgütü Genel Sekreter Yardımcısı Manoj Nardeosingh ile D8 üyesi Bangladeş, Endonezya, İran, Malezya, Nijerya ve Pakistan'dan ilgili yetkililer katıldı.

BAŞKAN ANTALYALI: TÜRKİYE TURİZMDE ATAĞA KALKTI

Teknolojiye paralel olarak seyahat imkânlarının gelişmesinin turizm sektörüne farklı bir ivme kazandırdığını belirten TKDK Başkanı Antalyalı, "Turizm gelir arttırıcı, istihdam yaratıcı, döviz girdisi sağlayıcı bir sektör haline gelmiştir. Uluslararası turizm bugün dünya ülkelerinin % 83'ünün en önemli 5 gelir getirci sektöründen biri olmuştur. Türkiye, son 10 yılda turizm sektöründe atağa kalkmış ve gelirini ciddi oranda artırmıştır. Turizm sektöründeki bu büyümenin nedenleri arasında sektöre sağlanan teşvik ve destekler, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yapmış olduğu tanıtım faaliyetleri, yatırım kapasitesinin artması, yaz turizmi ile birlikte kış turizmi, termal turizm, tıbbi ve kırsal turizm gibi sektörün farklı alanlarda büyümesi sayılabilir." şeklinde konuştu. Turizm sektörünün yeniliklere açık,

değişikliklere ayak uydurabilen bir yapıda olmasının zorunluluğuna değinen Antalyalı, düzenledikleri bu çalıştay ile kırsal turizm alanında tecrübe aktarımı ile yeni çalışmaların gerçekleştirilerek ülkeler arasında işbirliği yapılmasının önemine vurgu yaparak sözlerini tamamladı.

D-8 SEKRETERİ MOUSAVİ: KIRSAL TURİZM TARIM SEKTÖRÜ İLE ENTEGRE EDİLMELİ

D-8 Ekonomik İşbirliği Örgütü Genel Sekreteri Dr. Seyed Ali Mohammad Mousavi ise, "Kırsal turizm, tarım sektörü ile entegre edilerek ülkeler için ekonomik kazançlar sağlayabilir. Kırsal turizm, geleneksel anlamda yapılan turizm faaliyetlerini tamamlayacak ve böylece alternatif gelir kaynağı ve istihdam sağlayacaktır." dedi. D-8 üye ülkelerini, TKDK ile daha fazla işbirliği yapmaya teşvik eden Mousavi, "TKDK'nın kırsal turizm alanında tecrübesini D8 üye ülkelerin temsilcilerine aktarmasını diliyorum." ifadelerini kullandı.

Kırsal turizm projelerinin yatırım alanları, diğer turizm aktiviteleri arasındaki farkları içeren ülkemiz kırsal turizm politikaları ve uygulamalarına ilişkin birikimlerin D-8 üyelerine aktarıldığı çalıştayda Malezya ve Pakistan da birer sunum gerçekleştirdi.

Toplantı sonrasında çalıştaya davet edilen Afrika ve Asya Kırsal Kalkınma Örgütü (AARDO) Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Manoj Nardeosingh ile bir araya gelen TKDK Başkanı Antalyalı, TKDK ile AARDO arasında işbirliği protokolü yapılması konusunda mutabakata vardı.

Workshop on Exchange of Information on Rural Development Policies" was organized between the Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI) and D-8 Organization for Economic Cooperation. Trabzon Governor Abdil Celil Öz, ARDSI President Dr. Ahmet Antalyalı, Secretary General of D-8 Organization for Economic Cooperation Dr. Seyed Ali Mohammad Mousavi, Assistant Secretary General of African-Asian Rural Development Organization Manoj Nardeosingh, and relevant authorities from D8 members Bangladesh, Indonesia, Iran, Malaysia, Nygeria and Pakistan participated in the two-day workshop held at Trabzon Ramada Plaza on 13 April, Wednesday.

PRESIDENT ANTALYALI: TURKEY IS ON THE RISE IN TOURISM

ARDSI President Antalyalı stated developments in technology led to improved opportunities for travel and it brought a momentum to the tourism sector and added, "Tourism became an income and employment generating sector providing foreign exchange inflow. Currently, international tourism has been one of the 5 most important income generating sectors in the world. Turkey has been on the rise in tourism sector and significantly increased its income in the last 10 years. The reasons for this growth include incentives and supports provided for the sector, publicity activities by the Ministry of Culture and Tourism, increase in investment capacity and growth in different fields such as winter tourism, thermal tourism, health

tourism and rural tourism along with summer tourism." Antalyalı, who pointed out the necessity of an innovative tourism sector keeping pace with the changes, concluded his words by emphasizing the importance of establishing cooperation between countries through this workshop for information exchange and new activities in rural tourism.

D-8 SECRETARY GENERAL MOUSAVİ: RURAL TOURISM SHOULD BE INTEGRATED WITH AGRICULTURE SECTOR

Secretary General of D-8 Organization for Economic Cooperation Dr. Seyed Ali Mohammad Mousavi said, "Rural tourism integrated with the agriculture sector could provide economic gains for the countries. Rural tourism will complement traditional tourism activities, and thus become an alternative income source and create employment." Mr. Mousavi encouraged D-8 member countries to enhance their cooperation with ARDSI and added, "I hope ARDSI will share its knowledge on rural tourism with the representatives from D8 member countries."

In the workshop, information on rural tourism policies and practices in our country including investment areas of rural tourism projects and differences between other tourism activities was shared with D-8 countries, and Malaysia and Pakistan also delivered presentations. Following the meeting, ARDSI President Dr. Antalyalı met with Assistant Secretary General of African-Asian Rural Development Organization (AARDO) Dr. Manoj Nardeosingh, and they agreed on signing a cooperation protocol between ARDSI and AARDO.

İSVİÇRE'DE IPARD TANITIMI

TKDK PROJE HİZMETLERİ GENEL KOORDİNATÖRÜ MEHMET SERDAR TURHAN, TÜRK İŞ ADAMLARINA TKDK VE IPARD PROGRAMI HAKKINDA BİLGİ VERDİ.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Proje Hizmetleri Genel Koordinatörü Mehmet Serdar Turhan, İsviçre'de Türk iş adamları ile bir araya geldi. 5 Haziran Pazar günü İsviçre'nin Zurich kentinde gerçekleştirilen toplantıda Türk iş adamlarına TKDK ve IPARD Programı hakkında bilgi verildi. Toplantıya İsviçre Başkonsolosu, Ticaret Müşaviri, MÜSİAD İsviçre Şube Başkanı, İsviçre Doktorlar Birliği Başkanı, İsviçre İş Konseyi Başkan Yardımcısı, İsviçre Türk Federasyonları Başkanları da dâhil olmak üzere 140 davetli katıldı.

GENEL KOORDİNATÖR TURHAN: 11 BİN PROJE İMZALANDI

Destek süreci ve faaliyete geçen tesisler hakkında bilgi veren Genel Koordinatör Turhan, "2011 yılından itibaren proje almaya başlayan Kurumumuz, şu ana kadar yaklaşık 11 bin proje ile sözleşme imzalamıştır. 4 yıllık süreçte 3,5 milyar lira hibe veren TKDK, yak-

laşık 7 milyar liralık yatırım yapılmasına öncülük etmiştir. Kurumumuz hayvansal üretimden kırsal turizme, el sanatlarından işleme tesislerine kadar farklı alanlarda birçok sektörde destek vermektedir." dedi.

YATIRIMA DAVET ETTİ

Yurtdışından gelerek memleketlerinde yatırım yapan gurbetçi vatandaşlarımızın da olduğuna değinen Turhan, sözlerine şöyle devam etti: "Gurbetçi vatandaşlarımız burada kazandıklarını kendi ülkelerinde yatırıma dönüştürebilirler. TKDK, bu aşamada yatırım yapmayı düşünen insanlarımıza hem yüzde 50 ila 70 oranında maddi destek veriyor hem de uzman personeli ile doğru alanlara yönlendirebiliyor. Sizler de birikimlerinizi memleketlerinizde yatırıma dönüştürebilirsiniz. Hepinizi Türkiye'ye yatırım yapmaya davet ediyorum."

Toplantı, İsviçre Başkonsolosu ve organizasyonda emeği geçen STK temsilcilerine plâket verilmesinin ardından sona erdi.

IPARD PUBLICITY IN SWITZERLAND

ARDSI GENERAL COORDINATOR FOR PROJECT SERVICES, MEHMET SERDAR TURHAN PROVIDED INFORMATION ON ARDSI AND THE IPARD PROGRAMME FOR TURKISH BUSINESSMEN.

Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI) General Coordinator for Project Services, Mehmet Serdar Turhan met Turkish businessmen in Switzerland.

In the meeting held in Switzerland, Zurich on Sunday, 5th of June, Turkish businessmen received information on ARDSI and the IPARD Programme. 140 guests attended including Consul General of Switzerland, Commercial Counsellor, Head of MÜSİAD Swiss Branch, Head of Swiss Medical Association, Vice-Chairman of Swiss Business Council and Head of Turkish Federations in Switzerland.

GENERAL COORDINATOR MR. TURHAN: 11 THOUSAND PROJECTS WERE SIGNED

General Coordinator Mr. Turhan provided information on the support process and active facilities, "ARDSI started receiving projects as of 2011, and has signed contracts for approximately 11

thousand projects so far. ARDSI provided a grant of 3.5 billion TL in 4 years and paved the way for an investment of 7 billion TL. Our Agency provides supports for many sectors in various areas from livestock production to rural development and from handicrafts to processing facilities."

INVITATION TO INVEST

Mr. Turhan mentioned that there are some citizens living abroad who returned to their hometowns to invest and added, "Turkish citizens living abroad could turn what they earned abroad into investment in their countries. ARDSI provides 50-70% financial support for citizens planning to invest and guides them to right areas with its expert staff. You can also turn your savings into investments in your hometowns. I invite you all to invest in Turkey."

The meeting was concluded following presentation of plaques to Consul General and NGO representatives contributing to the organization.

30 YILLIK HAYALİNE TKDK İLE KAVUŞTU

REALIZED HER DREAM OF 30 YEARS THROUGH ARDSI

TR Şadiye Dinç, Çankırılı hemşerilerine ve kadın girişimcilere örnek olacak yatırımı ile işinin patronu olan yatırımcılarımızdan biri... Aslen Çankırı, Çerkeşli olan Şadiye Dinç, eşinin İstanbul'daki görevi nedeniyle yaklaşık 30 yıl İstanbul'da yaşadı. Eşi emekli olunca memleketi Çerkeş'e döndü ve kendi işini kurmaya koyuldu. Bugün, Şadiye Dinç, 4 kişiyi istihdam ettiği işletmesinde ürettiği etleri İstanbul'a satıyor.

"TKDK OLMADAN BU İŞLETMEYİ KURMAK ZORDU"

Dinç'in işletmesi ile ilgili verdiği bilgiler şöyle:

"Genel olarak ilimiz ve özellikle Çerkeş ilçemiz küçükbaş hayvancılığı işletmeleri için oldukça önemli imkânlarla sahip. Eskiden oldukça önemli koyun ve keçi yetiştirilirdi. Ancak bugün hayvan sayısı oldukça azalmış durumda. İstanbul'da yaşıyorduk. Eşim emekli olunca memleketimize döndük. İkimiz de hayvancılık yapma konusunda istekli olmamıza rağmen, özellikle Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'na başvuru yapma konusunda eşimi ikna etmem gerekti."

"TKDK, kırsal kalkınma adına önemli bir kurum. Hem başvuru sürecinde hem de uygulama döneminde tüm çalışanlar sabırla ve istekle yardımlarını bizden esirgemediler. Zaten TKDK olmadan böyle bir işletmeyi kurmak çok zor olurdu. Aldığımız hibe ile kurduğumuz bu tesis yaklaşık 1 milyon liraya mal oldu. TKDK projemize yaklaşık 500 bin TL hibe sağladı. 200 adet Sivas Kangal cinsi koyun alarak işe başladık. Sivas Kangal koyunu bölgeye gerçekten uygun, bakımı da oldukça kolay, bununla beraber kısa besi süresinde hemen et tutup, güçlü bir karkas et üretimi elde ediyoruz."

EN Şadiye Dinç is one of our investors who became her own boss with an exemplary investment for fellow townsmen and women entrepreneurs... Şadiye Dinç, originally from Çerkeş district of Çankırı, lived in İstanbul for almost 30 years due to her husband's work. She moved back to her home town, Çerkeş, and set up her own business when her husband retired. Currently, she markets meat produced in her enterprise where she employs 4 people, to İstanbul.

"IT WOULD BE HARD TO SET UP THIS ENTERPRISE WITHOUT ARDSI"

Mrs. Dinç tells about her enterprise: "Our province in general and especially Çerkeş district have quite important opportunities for goat and sheep enterprises. Thousands of sheep and goats used to be produced in our district.

However, the number of livestock has significantly decreased. We used to live in İstanbul. We moved back to our home town when my husband retired. Although both of us were willing to be engaged in livestock production, I had to convince my husband especially to apply to the Agriculture and Rural Development Support Institution."

"ARDSI is an important institution for rural development. All employees supported us patiently and willingly both in the application and implementation processes. And without ARDSI, it would have been hard to set up such an enterprise. This facility we have set up with the grant costed approximately 1 million TL. ARDSI provided a grant of almost 500 thousand TL for our project. We started the business with 200 Sivas Kangal sheep. Sivas Kangal sheep is quite adaptable to the region and easy to handle and also, it gains remarkable amount of meat in a short fattening period, and yields substantial amount of carcass meat."

TR "ALDIĞIMIZ HİBE İLE KURDUĞUMUZ BU TESİS YAKLAŞIK 1 MİLYON LİRAYA MAL OLDU. TKDK PROJEMİZE YAKLAŞIK 500 BİN TL HİBE SAĞLADI."

EN "THIS FACILITY, ESTABLISHED WITH THE GRANT FROM ARDSI, COSTED AROUND 1 MILLION TL. ARDSI PROVIDED A GRANT OF APPROXIMATELY 500 THOUSAND TL FOR OUR PROJECT."

SANAT TAŞA İŞLENİR YATIRIMA DÖNÜŞÜR

ART IS ENGRAVED ON STONE AND TURNS INTO INVESTMENT

TR Aktürk firmasına ait andezit işleme tesisi, Aksaray'ın kırsal kalkınma profiline, TKDK desteği ile dev bir yatırım olarak eklendi. 1 milyon TL'lik yatırım hacmi ve yöre için ender nitelikteki faaliyet alanı ile dikkat çeken tesis, IPARD Programı'ndan %50 oranında destekleniyor. Aksaray için farklı bir hizmet alanına öncülük edecek yatırımcı Hacı İbrahim Aktürk ile proje sürecini görüştük.

"3 BİN 600 METREKÜPLÜK ANDEZİT İŞLEME KAPASİTEMİZ VAR"

Hacı İbrahim Aktürk'ün mesajı şöyle: "Uzun süredir andezit taş işleme sektörüne yönelik yatırım yapmak niyetiyle araştırmalarda bulunurken, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu hibelerini duyduk. Bu konuda nasıl bir yol izleyebileceğimizi öğrenmek için Aksaray İl Koordinatörlüğü ile temasa geçtik. Bu aşamadan sonra yatırım hacmimizi arttırarak düşündüğümüzün çok daha üzerinde bir projeyi hayata geçirme fırsatı yakalamış olduk. Projemizin onaylanmasının ardından inşaat faaliyetlerimizi başlatıp, 6 ay sonra da desteğimizi almış olduk. Şu anda 3 bin 600 metreküplük andezit işleme kapasitesine sahip işletmemizle iç ve dış mimari bakımından özel mahiyetteki tasarım projelerine, çevre düzenleme uygulamalarına ve tarihi doku kazandırılmak istenen yapılara yönelik andezit işleme seçeneklerimiz ile özellikle inşaat sektörünün alternatif tamamlayıcısı olma yolunda kendi bölgemizdeki önemli bir faaliyet sahasını temsil ediyoruz. Bu projeyi hayata geçirmemizde bizlere yol gösteren ve yardımcı olan TKDK'ya müteşekkirimiz."

EN Andesite processing facility of Aktürk company was added to the rural development profile of Aksaray as a huge investment with the support of ARDSI. The facility, attracting attention with its investment volume of 1 million TL and its rare activity area in the region, is received 50% support from the IPARD Programme. We discussed the project process with Hacı İbrahim Aktürk who will be the pioneer in a different service area for Aksaray.

"WE HAVE AN ANDESITE PROCESSING CAPACITY OF 3 THOUSAND 600 CUBIC METERS"

The message of Hacı İbrahim Aktürk is: "When we were seeking to invest in andesite processing sector for a while, and we heard about the grants of Agriculture and Rural Development Support Institution. We contacted Aksaray Provincial Coordination Unit to find out the procedure to follow. Afterwards, we had the chance to realize a project far beyond what we had imagined by increasing our investment volume. We started our construction activities upon the approval of project, and received the support 6 months later. Currently, we represent an important activity area in our region on the way of becoming the alternative complement especially of the construction sector with our wide range of andesite processing options in our enterprise with an andesite processing capacity of 3 thousand 600 cubic meters, for special design projects in interior and exterior architecture, landscaping, and bringing structures a historic look. We are grateful to ARDSI that guided and assisted us in the realization of this project."

TR "İNŞAAT SEKTÖRÜNÜN ALTERNATİF TAMAMLAYICISI OLMA YOLUNDA KENDİ BÖLGEMİZDEKİ ÖNEMLİ BİR FAALİYET SAHASINI TEMSİL EDİYORUZ."

EN "WE REPRESENT AN IMPORTANT ACTIVITY IN OUR REGION ON THE WAY OF BECOMING THE ALTERNATIVE COMPLEMENT OF THE CONSTRUCTION SECTOR."

ERZURUM'DA ÜRETİLİP İTALYA'DA TÜKETİLİYOR

PRODUCED IN ERZURUM AND CONSUMED IN ITALY

TR Erzurum'da uzun yıllardır süt ve süt ürünlerini işleyen bir tesise sahip olan Recep Acar, ürettiği ürünleri yurt dışına ihraç etme düşüncesi ile Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'na başvurdu. Yurt dışında iş görüşmeleri yapan Acar, mevcut işletmesinde yeterli gıda standartları sağlanamadığı için ürünlerini pazarlayamıyordu. Finansman araştırmaları sonucunda, TKDK'nın destekleri arasında 'süt ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması' başlığının olduğunu öğrenince 2013 yılında Kurumumuza başvuran Acar, İtalya'ya pizza peyniri tedarik etmeyi hedefliyor.

"İŞLETMEMİZ 70 TON SÜT İŞLEME KAPASİTESİNE SAHİP"

Recep Acar işletmesi ile ilgili şunları söylüyor: "Acar Süt olarak Erzurum'da süt ve süt ürünleri alanında faaliyet göstermekteyken ilgili mevzuatın değişmesiyle yeni bir tesis yapmaya karar verdik. TKDK'nın bu tür projeleri desteklediğini öğrendik ve proje hazırlığına başladık. Projemiz, günlük 70 ton süt işleme kapasitesine sahiptir ve projemizin toplam bütçesi 11,1 milyon liradır. İşletmemizde yerel peynir türleriyle beraber pek çok çeşit peynir üretimi de yapılabilmektedir. İçerisinde bulunan süt hattının uzunluğu yaklaşık 4,5 km'dir. Doğu Anadolu Bölgesi'nin en büyük süt işleme tesisi olma özelliğine sahip işletmemiz tam kapasiteyle çalıştığında 50 kişiyi istihdam edebilecektir. Projeyi hayata geçirme aşamasında çok yorulduk, yaklaşık 1,5 yıllık bir uygulama dönemimiz oldu. Fakat işletmemizi hali hazırda bitirdiğimiz şu günlerde yorulduğumuza değdiğini görüyoruz."

TR
"DOĞU ANADOLU'NUN EN BÜYÜK SÜT İŞLEME TESİSİ OLMA ÖZELLİĞİNE SAHİP İŞLETMEMİZ TAM KAPASİTEYLE ÇALIŞTIĞINDA 50 KİŞİYİ İSTİHDAM EDEBİLECEKTİR."

EN
"OUR ENTERPRISE, WHICH IS THE LARGEST MILK PROCESSING FACILITY OF EASTERN ANATOLIA, WILL EMPLOY 50 PEOPLE ONCE IT STARTS TO OPERATE FULL CAPACITY."

EN Recep Acar, who owns a facility processing milk and milk products for many years in Erzurum, applied to Agriculture and Rural Development Support Institution to export his products abroad. Mr. Acar had business contacts abroad, but could not market his products since the required food standards could not be met in his current enterprise. Mr. Acar found out about 'processing and marketing of milk products' among ARDSI supports as a result of his search for financing, and applied to the Institution in 2013, and now, he aims to supply pizza cheese to Italy.

"OUR ENTERPRISE HAS A MILK PROCESSING CAPACITY OF 70 TONNES"

Recep Acar tells about his enterprise: "We decided to set up a new facility with the amendment to the related legislation while we, Acar Süt, were operating in the field of milk and milk products in Erzurum. We found out that ARDSI provides support to this kind of projects, and started project preparations. Our project has a daily milk processing capacity of 70 tonnes and the total budget of our project is 11.1 million TL. In our enterprise, various kinds of cheeses as well as local cheese varieties can be produced. The length of the milk line inside the enterprise is approximately 4.5 km. Our enterprise, which is the largest milk processing facility of the Eastern Anatolia Region, will employ 50 people once it starts to operate full capacity. We were exhausted during the implementation period of the project which lasted almost 1.5 years. However, now that we have completed the enterprise, we can see that it was worth it."

EN UZUN RESTORANA TKDK DESTEĞİ

ARDSI SUPPORT TO THE LONGEST RESTAURANT

TR 1930'lu yıllarda kasapların, kendi dükkânlarının önünde mangalda pişirip sattıkları köfte şimdi ülkemizin sınırlarını aşan bir üne sahip... Birçok ustanın elinin değdiği Akcaabat köftesi bugün Nihat Usta'nın ellerinden köfte severlere sunuluyor. 1974 yılında Akcaabat'ta Nihat Aydın tarafından kurulan "Nihat Usta Köfte Salonu" bugün yalnız Akcaabat'ın değil, Trabzon'un gözde mekânlarından birine dönüşmüş durumda... Nitelikli hizmet anlayışı ve üretimde gösterdiği özen ile fark yaratan Nihat Usta TKDK faydalanıcılarından. Nihat Aydın, 'Kırsal Turizm' kapsamında Salacık'ta, 1200 kişiye hizmet verebilecek kapasitede Türkiye'nin en uzun restoranı için Kurumumuzdan destek aldı.

"RESTORAN 190 METRE UZUNLUĞUNDA"

Nihat Aydın işletmesini şöyle anlatıyor: "1974'ten beri Akcaabat köftesi alanında çalışıyorum. Akcaabat köftesinin en büyük özelliği yöremizde yetişen hayvanlardan elde edilen etlerden yapılmış olmasıdır. Köftemize asla baharat katılmaz. Akcaabat köftesine sadece, kıyma, tuz, sarımsak ve bayat ekmeğe katılır. Karışımlar daha sonra uzun süre elle yoğrulur ve köfte haline getirilir. Şu an Samsun, Ankara, Karabük, İstanbul ve iki adet de Trabzon'da olmak üzere 6 şubemiz var. Benim en büyük hayalim böyle bir mekân açmaktı. Daha önceki restoranlarımda insanların hep deniz kenarında oturmak istemesi nedeniyle, yeni tesisimizi deniz göreceği şekilde 190 metre uzunluğunda inşaa ettik. Tesisin uzunluğu nedeniyle köfteler soğumasın diye üç ayrı mutfakla hizmet veriyoruz. Siyasetçilerden, sporculara ve ünlülere kadar çok geniş yelpazede müşterilerimiz var. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'na restoranımızın kurulum aşamasında vermiş oldukları destek için teşekkür ederim."

EN The meatballs grilled and sold in front of the butcher shop in 1930s has a reputation beyond the borders of our country now... Akcaabat meatball, which has the touch of many masters, is served to meatball lovers from the hands of Nihat Usta. "Nihat Usta Meatball Restaurant" established by Nihat Aydın in Akcaabat in 1974 has become one of the favourite places of not only Akcaabat but also Trabzon province... Nihat Usta, who makes a difference with his quality service and diligence in production, is an ARDSI recipient.

TR Nihat Aydın received support from the Institution for the longest restaurant of Turkey with a service capacity of 1200 people in Salacık within the scope of 'Rural Tourism'.

TR
"ŞU AN SAMSUN, ANKARA, KARABÜK, İSTANBUL VE İKİ ADET DE TRABZON'DA OLMAK ÜZERE 6 ŞUBEMİZ VAR. BENİM EN BÜYÜK HAYALİM BÖYLE BİR MEKÂN AÇMAKTI."

EN
"IN TOTAL WE HAVE 6 BRANCHES IN SAMSUN, ANKARA, KARABÜK, İSTANBUL AND 2 IN TRABZON. MY BIGGEST DREAM WAS TO SET UP SUCH AN ENTERPRISE."

"LENGTH OF THE RESTAURANT IS 190 METERS"

Nihat Aydın tells about his enterprise: "I have been working on Akcaabat meatball since 1974. The most important feature of Akcaabat meatball is its meat from livestock produced in our region. We never add spice to our meatball. Akcaabat meatball only has minced meat, salt, garlic and stale bread. Then, the mixture is manually kneaded for a long time and shaped as meatballs. "In total, we have 6 branches in Samsun, Ankara, Karabük, İstanbul and 2 in Trabzon. My biggest dream was to set up such an enterprise." Since people always wanted to sit along the seaside at our previous restaurant, we constructed our new facility with a length of 190 meters to face the sea. We serve from three different kitchens so that meatballs do not get cold due to the length of the facility. We have a wide range of customers from politicians to sportsmen and celebrities. I would like to thank the Agriculture and Rural Development Support Institution for the supports provided during the establishment of our restaurant."

SOSYAL MEDYANIN PAZARLAMA AĞI

MARKETING NETWORK OF SOCIAL MEDIA

MERSİN'DEKİ BİR PORTAKAL ÜRETİCİSİNDEN, OCAK AYINDA KAN PORTAKALI AŞEREN EŞİM İÇİN SİPARİŞ VEREBİLİYORUM. ÇÜNKÜ PORTAKAL ÜRETİCİSİ, BU KONUDA ÜRETİM YAPTIĞINI SOSYAL MEDYADAN DUYURMUŞ, 'KAN PORTAKALI BENDE VAR' DEMİŞ.

I CAN ORDER BLOOD ORANGES FROM AN ORANGE PRODUCER IN MERSİN FOR MY PREGNANT WIFE CRAVING BLOOD ORANGES IN JANUARY. BECAUSE THE ORANGE PRODUCER ANNOUNCED ON THE SOCIAL MEDIA THAT HE WAS A PRODUCER AND SAID 'I HAVE BLOOD ORANGES'.

Gökbey İNAÇ
Dijital Pazarlama Uzmanı
Digital Marketing Expert

Sosyal medyanın günümüzdeki önemini değerlendireceğimiz bu yazıda şunu söyleyerek başlayalım; elbette ilk etapta neredeyse küresel çapta tüm markalar sosyal medyaya girmekte çekindiler. Bilinmeyen bir mecra olması bu çekincenin en büyük sebeplerinden biriydi. Buna ek olarak; 'Bu tip mecralarda ne gibi içerikler paylaşılmalı; ya da içerik ne zaman paylaşılmalı? Kullanıcılardan gelen sorulara nasıl, ne kadar sürede cevap verilmeli?' gibi onlarca soruya cevap verilmesi gerekiyordu. Tabii ki bu soruların cevaplarını verecek profesyonel hizmet veren kişi sayısı da yok denebilecek kadar azdı.

En this article, where we will discuss the current importance of social media, I would like to start by saying; of course, almost all global brands first hesitated to enter the social media. One of the biggest reasons for this hesitation was that it was an unknown medium. Additionally, many questions should have been answered such as 'What kind of contents should be shared on such media; or when should they be shared? How and when should the questions from users be answered?' Of course, the number of people providing professional services who could answer these questions was very low.

SOSYAL MEDYADAN ÇEKİNME DURUMU UZUN SÜRMEYİ

Tabii ki markaların sosyal medyaya karşı çekinme durumu çok sürmedi, süremezdi de zaten. Zira kullanıcılardan gelen talepleri karşılamak zorundaydılar. Birçok marka profesyonel anlamda bu alana yatırım yapmaya, bu alanda hizmet vermeye başladı. Marka algı araştırmalarında sosyal medya değerleri hızlıca yerini aldı ve diğer tüm mecralar gibi sosyal medyanın da markaların algılarına etkileri gözlemlenmeye başladı.

SOSYAL MEDYANIN AVANTAJLARI

Aslında çok basit bir şekilde baktığımızda sosyal medya kişilerin tamamen bireysel olarak benimsediği alanlar; markaların bu alanlarda marka iletişimi yapma şansları var. Bunu konvansiyonel mecradaki gibi yaptıklarında antipatik oluyorlar ama mecra dinamiklerine uygun bir şekilde davranan markalar hep kazandı ve kazanmaya da devam edecek.

SOSYAL MEDYA KIRSAL ALANDA KENDİ MARKALARINI YARATANLAR İÇİN EKSTRA ÖNEMLİ

Özellikle kırsal alanda kendi markalarını yaratan ve tarımla uğraşan profesyoneller için son dönemlerde sosyal medya iletişiminin ekstra önem kazandığını düşünüyorum. Zira büyük şehirlerdeki yaşamdan kaçmak ve şehirlerin dışındaki hayatlara özenmek gibi bir gerçek var. Öncelikli olarak sadece bu açıdan baktığımızda bile tarım ile ilgilenen kişilerin çalışma alanlarından, plazalardaki insanların 'pazartesi sendromları'na bir selam gönderebilirsiniz.

ÜRETİCİ İÇİN SOSYAL MEDYA EN ÖNEMLİ ARAÇ

İşin özendirici boyutundan ziyade asıl boyutu doğal gıdaya ulaşabilmek, sebze ve meyveleri düzgünce tüketebilmek çok önemli ve büyük bir ihtiyaç. Birçoğumuz alışverişlerimizi büyük marketlerden yapıyoruz ama aslında tükettiğimiz sebze ve meyvelerin daha lezzetli ve kokulu olanlarının var olduğunu biliyoruz, tek sorun o lezzetli ve güzel kokulu domateslere, portakallara nasıl ulaşacağımızı bilmiyoruz. Sosyal medya bu bilgiyi yaymaya, bu bilgiyi arayan kişiye ulaştırabilme kabiliyetine sahip. Mersin'deki bir portakal üreticisinden, ocak ayında kan portakalı aşeren eşim için kan portakalı sipariş verebiliyorum. Nasıl ve niye mi? Çünkü portakal üreticisi, bu konuda üretim yaptığını sosyal medyadan duyurmuş, 'kan portakalı bende var' demiş.

Bilgiyi arayan buluyor, yeter ki gerekli bilgi gerekli yerde olsun...

HESITATION TOWARDS SOCIAL MEDIA DID NOT LAST LONG

Of course, hesitation of the brands towards social media did not last long and it could not have lasted long either. Because they had to meet the demands of the users. Many brands started to professionally invest and provide services in this area. Social media values were rapidly included in the brand perception studies and impacts of the social media on the perception of brands started to be observed like all the other media.

ADVANTAGES OF SOCIAL MEDIA

When we look at it from a simple perspective, social media is only used individually; brands have the chance to conduct brand communication in this area. When they do this in the conventional media, it seems antipathetic but brands that set their strategies in line with the media dynamics have always won and they will always win.

SOCIAL MEDIA IS EVEN MORE IMPORTANT FOR THOSE WHO CREATED THEIR OWN BRANDS IN THE RURAL AREAS

I think that social media communication recently has become even more important especially for the professionals creating their own brands and engaged in agriculture in the rural areas. Running away from metropolitan life and pursuing life in the rural areas is now a reality. First of all, even when you look at it only from this perspective, you can say hello to the 'monday syndrome' of people working in the plazas from the working areas of people engaged in agriculture.

SOCIAL MEDIA IS THE MOST IMPORTANT TOOL FOR PRODUCERS

The real aim is to reach natural food going beyond the promotional dimension; consuming vegetables and fruits properly is a quite important and huge need. Many of us shop in the supermarkets but we know that more delicious and aromatic vegetables and fruits that what we consume are available; the only problem is that we do not know how to reach these delicious and aromatic tomatoes and oranges. Social media has the capacity to disseminate this information and to provide this information for those searching for it. I can order blood oranges from an orange producer in Mersin for my pregnant wife craving blood oranges in January. How and why? Because the orange producer announced on the social media that he was a producer and said, 'I have blood oranges'.

Those who seek the information can find it as long as the information is where it should be...

ÇOCUKLUK HAYALİNİ TKDK İLE GERÇEKLEŞTİRDİ

HE REALIZED HIS CHILDHOOD DREAM THANKS TO ARDSI

ETHEM ŞENEL, SU KALİTESİNİN YÜKSEKLİĞİ İLE BİLİNEREK SALDA GÖLÜ'NÜN
HEMEN KENARINDA HOTEL LAGO Dİ SALDA İSİMLİ İŞLETMEYİ AÇTI.

ETHEM ŞENEL ESTABLISHED AN ENTERPRISE NAMED HOTEL LAGO DI SALDA
BY LAKE SALDA KNOWN WITH ITS HIGH QUALITY WATER.

Gurbetçi bir ailenin oğlu olan Ethem Şenel, çocukken ailesi ile gittiği İtalya tatillerinde hayal etmişti göl kenarında bir işletme sahibi olmayı. Almanya'dan kesin dönüş yaptıklarında, memleketleri Burdur-Yeşilova'ya yerleştiler. Eğitimini Türkiye'de arkeoloji üzerine tamamladıktan sonra çocukluk hayalini hayata geçirmek için harekete geçti 38 yaşındaki genç girişimci.

Ethem Şenel, the son of a family living abroad, dreamed of owning an enterprise by the lake during their vacations to Italy as a family. They settled in their hometown Burdur-Yeşilova when they finally moved back from Germany. 38-year-old young entrepreneur took action to realize his childhood dream after getting his degree in archaeology in Turkey.

TKDK'nın turizm işletmeleri için verdiği destekten haberdar olan Şenel, 194 bin TL'lik hibeyi Salda Gölü kenarında huzurlu, konforlu bir işletme kurmak için kullandı. Şenel, Hotel Lago Di Salda isimli, 50 yataklı işletmeyi Kasım 2015'te hizmete açtı. Tamamen doğa içinde, hem göle hem kayak merkezine yakın, bu yönleri ile de dünyada nadir işletmelerden olan Hotel Lago Di Salda, bugüne kadar ağırladığı misafirlerini her yönü ile memnun etmeyi başardı.

Learning about ARDSI's support to tourism enterprises, Mr. Şenel used the 194 thousand TL grant to establish a peaceful and cosy enterprise by Lake Salda. Mr. Şenel opened the 50-bed enterprise in November 2015. Hotel Lago Di Salda, one of the rare enterprises in the world with its location in the heart of nature and its proximity both to the lake and ski resort, succeeded in satisfying its customers hosted so far in each aspect.

İşletmesinin kuruluş sürecini ve hedeflerini konuştuğumuz Ethem Şenel, öncelikle otelini kurmak için seçtiği Salda Gölü'nün özelliklerini anlatıyor. 2 milyon yaşında olduğu bilinen Salda'nın, Van Gölü'nden sonra Türkiye'nin en derin ikinci gölü olması, tatlı suyu ve mavinin birçok tonunu barındırması ile dikkat çektiğini belirten Şenel, turizme ilgisini ise şöyle anlatıyor: “Almanya doğumlu olduğum için yabancı dilim vardı. Hem okuyup hem de yıllarca turizmin her alanında çalıştım. Almanya’da yaşadığımız dönemde tatillerde ailemle birlikte İtalya’ya gidiyorduk. Oradaki göl konsepti çok güzel. Jet sosyetenin rağbet ettiği Lago Di Como ve birçok ünlü göl var. ‘Bizim gölümüzün de bir eksiği yok’ dedik ve Lago Di Salda’yı açtık.”

BÖLGEDE TURİZM PROJESİ SUNAN YOK

Salda’da turizm tesisi açmayı planlarken, TKDK’nın desteklerinden haberdar olduklarını aktaran genç girişimci, kurumun bu konuda çok istekli davrandığını belirtiyor. Bölgede daha çok sütçülük, hayvancılık alanlarında projelerin desteklendiğini aktaran Şenel, “Turizm çok fazla proje sunulan bir alan değil burada. Çünkü il bazında turizm projesi yapan da yoktu. Projemizi sunduğumuzda kurum yetkilileri çok yardımcı oldu. Kiralamış olduğumuz yapının, TKDK’dan aldığımız hibe ile bakımını, tadilatını, düzenlemesini yaptırдық. Toplamda 470 bin TL’lik yatırımla Hotel Lago Di Salda hizmete açıldı. TKDK yatırımın yüzde 50’sini karşıladı.” şeklinde destek aşamasını anlatıyor.

HEDEF 12 AYA YAYILAN TURİST AKIŞI YAKALAMAK

Turizmde son 5 yılda yükselen bir ‘ekolojik turizm’ trendi olduğunu hatırlatan genç girişimci, “Artık insanlarımız sessiz, doğa konsepti olan yerleri tercih ediyor. İnsanlar sadece deniz-kum-güneş tatili yapmıyor artık. Bizim de bu eğilimi değerlendirip, turizmi 12 aya yayabilecek avantajlarımız var.” diyor. Şenel, 12 ay boyunca turist çekecek projelerini ise şöyle anlatıyor: “Gelen misafirlerimiz, kışın Salda Kayak Merkezi’nde kayabilecek, diğer mevsimlerde aynı gün içinde yamaç paraşütü yaparken, gölde kanoya da binebilecek. Göl sporları, kuş gözlemciliği, doğa yürüyüşü, bisiklet yolu, at ya da eşekle yapılacak geziler misafirlerimize sunacağımız etkinlikler olacak. Valilik gölün etrafını ‘güvenli yol’ olarak tescilleyecek. Ayrıca dalmak

When we talked to Ethem Şenel about the establishment process of his enterprise and objectives, he started his words by telling the features of Lake Salda by which he established the hotel. Mr. Şenel informed that Lake Salda is known to be 2 million years old and it attracts attention for being the second deepest lake of Turkey following Lake Van and containing fresh water and many shades of blue. Then, he talked about his interest in tourism: “Since I was born in Germany, I could speak a foreign language. I had studied and also worked in each area of tourism for many years. We used to go to Italy for vacation while we were living in Germany. The lake concept there is quite beautiful. There are Lago Di Como swarming with jetsetters and many other famous lakes. We said, ‘Our lake does not lack anything’ and we established Lago Di Salda.

NOBODY SUBMITTED A TOURISM PROJECT IN THE REGION

The young entrepreneur expressed that they heard about ARDSI support while they were planning to establish a tourism enterprise by Salda and the Institution was quite willing. Mr. Şenel stated that mostly the projects on milk and livestock production are supported in the region and talked about the support phase; “Tourism is not a very popular area to submit projects here. Indeed, there was nobody with a tourism project in the whole province. Officials from the Institution provided assistance when we submitted our project. We used the grant provided by ARDSI to maintain, repair and arrange the building we rented. Hotel Lago Di Salda was opened following a total investment of 470 thousand TL. ARDSI covered 50 percent of the investment.”

THE AIM IS TO ENSURE TOURIST FLOW FOR 12 MONTHS

The young entrepreneur reminded that there is a rising “ecological tourism” trend for the last 5 years and added, “People prefer quite places with a nature concept now. People do not take a vacation only for sea-sand-sun. We have the advantages to use this trend and extend tourism over 12 months.”

Mr. Şenel explained their projects aiming to attract tourists for

isteyenlere de imkan oluşturacağız. Sonuçta burası 180 metre derinlikte, çok gizemli, alttan beslemeli, 2 milyon yıllık bir göl. Tatlı su gölü olması da avantaj, Van ve diğer göller acı, sodalı ama Salda’nın suyu tatlı. Dalış ekipleri ile temas halindeyiz. Burası bir de arkeolojik kazıların yapıldığı bir bölge. Meraklılarına arkeoloji turları da oluşturacağız.”

BÖLGENİN TANITIMI SAĞLANACAK

Bölgenin şimdiye kadar tanıtılmamış olmasının bir eksiklik olduğunu belirten Ethem Şenel, bölgenin tanıtımını gerçekleştirme konusunda bir misyon da edinmiş. Şenel bununla ilgili olarak, “İl bazında imajımız yok. Ceviz ezmesi, şiş köfte, bir halk oyunu olan teke zortlaması gibi bazı ürünleri biliniyor. Ama dünya çok değişti. Daha büyük bir vizyonla ilimizin tanıtılması lazım. Biz burada turizmi dünyadaki seviyeye getirmeyi hedefliyoruz. Bunun için önce gölü tanıtacağız. İnsanlarımıza anlatacağız. Ekolojik turizm, alternatif turizmin daha çok bilinmesi gerekiyor. Ben buraya ‘Ethem Otel’ de diyebilirdim ama buranın imajı için, bölgenin dünyadaki örneklerinden daha az önemli olmadığını göstermek için bu ismi koydum. Küçük bir tesis, 50 kişilik kapasiteli burası ama vizyon ve misyon olarak çok büyük hedeflerimiz var Burdur için.” değerlendirmesini yapıyor.

HİBE OLMASA ZOR OLURDU

Ethem Şenel, TKDK ile çalışmanın avantajlarından da bahsediyor. Hibe olmasa bu işe girmeyebileceğini anlatan girişimci, “Niye para yatırıyım, ben de gidip oturayım, tatilimi yapayım, diyebilirdim ama çok büyük desteği oldu Kurumun. Bu destek beni motive etti. Normalde devlet kurumları ile iş yapmak zor ama ben TKDK çalışanları ile gece 2’de bile görüştüm, destek aldım, sorunlarımı çözdüm.”

Gelen misafirlerin ve çevredeki insanların otelin TKDK tarafından desteklendiğini öğrendiklerinde çok şaşırdıklarını ve bilgi istediklerini belirten Şenel, işletmenin bölge için iyi bir örnek olduğuna vurgu yapıyor. TKDK’nın turizm alanındaki desteğini yüzde 60’a çıkardığını ve KDV muafiyetinin de olduğunu söyleyen Şenel, kurumun girişimciler için çok önemli fırsatlar sunduğuna işaret ediyor. Kendi çocukluk hayalinin de bu şekilde gerçekleştiğini söylüyor.

12 months: “Our guests will be able to ski at Salda Ski Resort during winter and paraglide and canoe on the lake on the same day during other seasons. The activities we will provide for our guests include lake sports, bird watching, trekking, cycling tracks and horse or donkey riding. The governor’s office will register the road around the lake as ‘safe road’. Besides, we will provide opportunities for those who want to dive. After all, it is a mysterious 2 million years old under-feed lake with a depth of 180 meters. Its freshwater is also an advantage since Lake Van and other lakes have brackish and sodic water but Salda has freshwater. We are in contact with diving teams. This area is also an archaeological excavation site. We will organize archaeology tours for those interested.”

THE REGION WILL BE PROMOTED

Another mission of Ethem Şenel is to promote the region because he thinks it is a pity that the region has not been promoted so far. On this issue, he says “We do not have a provincial image. Only some products such as walnut paste, shish meatball and teke zortlaması, which is a folk dance, are known. However, the world has changed a lot. Our province should be promoted with a greater vision. We are aiming to bring the tourism here up to the global level. Therefore, we will promote the lake first. We will tell people about it. Ecological and alternative tourism should be known better. I could have named this place ‘Ethem Otel’ but I named it after the lake to promote the region and to show that this region is no less important than other examples in the world. It is a small enterprise with a capacity of 50 beds but we have great aims for Burdur in terms of vision and mission.”

WOULD BE HARD IF IT WAS NOT FOR THE GRANT

Ethem Şenel also mentioned about the advantages of working with ARDSI. The entrepreneur stated that he might not have started this business if it was not for the grant and added, “I could have thought why invest money. I could have done nothing; take a vacation but the Institution provided a great support. This support motivated me. Normally, it is hard to work with public institutions but I contacted ARDSI employees even at 2 a.m., received support and solved my problems.”

Mr. Şenel stated that guests and people around get surprised and ask for information when they learn that the hotel was built with the support of ARDSI and emphasized that the enterprise has become a good example for the region. Mr. Şenel also informed that ARDSI increased the percentage of its support for tourism to 60 percent and it is exempt from VAT and underlined that the Institution provides very important opportunities for the entrepreneurs. He said that his childhood dream came true with this support.

SALAMURALIK ASMA YAPRAĞI ÜRETİMİ

PRODUCTION OF BRINED VINE LEAVES

Prof. Dr. Rüstem CANGI–Yrd. Doç. Dr. Adem YAĞCI

Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümü

Prof. Rüstem CANGI–Assistant Prof. Adem YAĞCI

Gaziosmanpaşa University, Faculty of Agriculture, Department of Horticulture

Bağcılık ülkemizin önemli tarım kollarından birisidir. Üzüm ülkemizde sofralık, kurutmalık ve şaraplık olarak tüketim şekillerinin dışında hiçbir ülkede görülemeyecek kadar farklı şekillerde değerlendirilmektedir. Bunlar üzüm suyu, papara, koruk suyu, pelverde, pekmez, köme, köfter, dilme, bastık, çek çek, rakı, konserve, sirke, turşu, şire tarhanası, pestil, doğal tatlandırıcı vb. şeklinde sıralanabilir. Üzümünden çok farklı şekillerde faydalanan Anadolu insanı, asmanın yapraklarından da yararlanmayı düşünerek zekâ ve kültürlerinin yüksekliğini bir kez daha göstermiş ve mutfaklarına yeni bir ürün katarak zenginleştirmişlerdir. Asma yaprağı dolma, cevizli bat, pide iç harcı yapımı yanında ekstraktı da geleneksel tıpta kullanılmaktadır.

Viticulture is an important branch of agriculture in our country. In our country, grapes are used in many different forms, unprecedented in other countries, in addition to being consumed fresh, dry and in the form of wine. Some of these are grape juice, papara, verjuice, pelverde, grape molasses, churchkhela, köfter, dilme, bastık, çek çek, rakı, tinned grapes, vinegar, pickles, şire tarhanası, dried fruit pulp and natural sweetener. Using grapes in so many different forms, Anatolian people have also made use of vine leaves, an indicator of their high intelligence and culture, and thus enriched their cuisine with a new product. Vine leaves are used for dolma, cevizli bat and stuffing material for pide, with their extract being used in medicine.

Ülkemizde asma yaprağı, geleneksel olarak önemli bir tüketim potansiyeline sahiptir.

Asma yaprağı düşük kalorilidir, yüksek miktarda diyet lif içerir ve kalsiyum, fosfor, fenolik bileşik, K1 ve C vitamini açısından oldukça zengindir. Çok zengin bir mutfak kültürüne sahip ülkemiz insanı, asma yaprağından zeytinyağlı sarma, etli dolma, baklalı dolma, ekşili dolma yapmaktadır.

Ülkemizde üzüm yetiştiren vatandaşlarımız genellikle ev ihtiyaçlarını karşılamak veya gelir elde etmek amacıyla çoğunlukla bağlardan yaprak toplamaktadır. Yurt içi ve yurt dışında salamuralık asma yaprağına olan talebin her geçen gün artması, birim alandan getirisinin yüksek olması, aile işletmeciliğine uygun bir üretim dalı olması, üzüm yetiştiriciliğine göre bakım ve masrafının düşük olması ticari açıdan oldukça kârlı bir sektör haline gelmesini sağlamıştır. Sarmalık yaprak üretimi için ince, tüysüz, lifsiz, ince damarlı, az dilimli ve damakta ekşimsi bir tat bırakan çeşitler tercih edilmektedir. Bazı Amerikan asma anaçlarına ait asmaların yaprakları da bu amaçla değerlendirilebilmektedir. Ticari açıdan ülkemizde en önemli sarmalık çeşitler Manisa yöresine ait Sultani Çekirdeksiz ve Tokat yöresine ait Narince çeşididir. Salamuralık asma yaprağı üretimi Tekirdağ, Denizli, Mersin, Kilis ve pek çok ilde ticari bir sektör haline gelmeye başlamıştır. Salamuralık asma yaprağı üretiminin yoğun olduğu Manisa ilinde dekardan ortalama 150 kg yaprak toplanırken, Tokat ilinde ise bölgelere göre bu değer 300-800 kg arasında değişmektedir. Üreticiler salamuralık asma yaprakları Manisa'da kilosunu 2 TL'ye satarken, Tokat ve Tekirdağ'da ise 6-10 TL gibi oldukça yüksek bedelle satabilmektedir.

Ülkemizde sadece asma yaprağı üretimine yönelik bağ sayısı oldukça düşüktür. Özellikle Manisa, Tokat ve Tekirdağ gibi illerde üzüm üretimine yönelik zirai mücadele yapılan bağlardan toplanan yapraklarda pestisit kalıntı sorunu yaşanmaktadır. Asma yapraklarında gıda güvenliği problemi özellikle ihracat aşamasında daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Ülkemizde organik veya iyi tarım uygulamaları ile üretilen yaprak miktarı yok denecek kadar azdır. Bu sorun üretim ve paketleme aşamasında yapılan çok sayıda hatalı uygulamalardan ve denetimlerin yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Gerek sürdürülebilir üretimi sağlayabilmek gerekse gıda güvenliği açısından sağlıklı asma yaprağı üretebilmek için en uygun çözüm salamuralık asma yaprağı üretim bağlarının sayısını artırmaktan geçmektedir. Üzüm üretiminin yoğun olduğu bölgelerdeki mevcut bağları bu amaçla değerlendirmek, geçmişte yaşanan tecrübelerden görüleceği üzere pek mümkün görülmemektedir. Bu sebepten dolayı bağcılık için ekolojinin

In our country, vine leaves have a huge consumption potential traditionally.

They have very low calories, include a high amount of dietary fiber and are quite rich in calcium, phosphorus and phenolic compound as well as vitamins K1 and C. Our people have a rich

culinary culture and they make sarma in olive oil, meat-stuffed dolma, broad bean-stuffed dolma and sour dolma.

Our citizens cultivating grapes usually pick leaves from vineyards to meet their household needs or to sell them to earn an income. The increasing demand in brined vine leaves domestically and internationally, its high yield in any given unit area, its eligibility for family business, and its low cost and care requirements compared to cultivating grapes are all factors making the production of vine leaves commercially profitable. Thin, bare, non-fibrous, fine-veined, less sliced and relatively sour varieties are preferred for the production of leaves for sarma. Leaves of vines belonging to some American grapevine rootstocks can also be used for the same purpose. The varieties that are commercially most significant are Sultani Çekirdeksiz in Manisa and Narince in Tokat. Production of brined vine leaves has started to become a distinct commercial sector in Tekirdağ, Denizli, Mersin, Kilis and many other provinces. Among provinces where the production of brined vine leaves is very common, 150 kg/decare of leaves are picked on average in Manisa province while 300 to 800 kg/decare of leaves are collected in Tokat province depending on regions. In Manisa, brined vine leaves are sold for TRY 2/kg whereas they can be sold for as much as TRY 6-10/kg in Tokat and Tekirdağ.

In our country, the number of vineyards where solely vine leaves are produced is very low. Pesticide residues are a problem for leaves picked at Manisa, Tokat and Tekirdağ vineyards where grapes are produced and the use of pesticides for agricultural protection is common. The issue of food safety has stood out more remarkably at the stage of exporting vine leaves. The amount of leaves produced via organic or good agricultural practices is very low in our country. This issue stems from multiple errors at production and packaging phases as well as the lack of sufficient controls.

The optimal solution to ensure sustainable production and produce healthy vine leaves in terms of food safety is to increase the number of vineyards where brined vine leaves are produced. Using existing vineyards located in dense grape production areas for this purpose is not possible as evidenced in previous experience. Therefore, the best solution is to develop and improve viticulture for production of leaves in rural areas where ecology is not very favorable for viticulture. This production model will allow for the

çok uygun olmadığı kırsal bölgelerde yaprak üretimine yönelik bağıcılığın geliştirilmesidir. Bu üretim modeli ile hem gıda güvenliği açısından sağlıklı asma yaprağı üretimi gerçekleşecek hem de kırsal alanda yaşayan ailelerin gelir düzeyi artırılabilecektir. Kırsal kalkınma kapsamında salamuralık asma yaprağı üretimine yönelik ticari değeri yüksek Narince, Sultani Çekirdeksiz ve Yapıncak gibi üzüm çeşitlerine ait fidanlar tercih edilmelidir. Bağ kurulacak alanda traktörle arazi işlenecekse sıra arası mesafe 3 m, sıra üzeri ise 1,25-1,5 m sıklıkta olabilir. Terbiye sistemi olarak çift kollu kordon, budamada ise kısa budama (1-2 göz) uygulanmalıdır. Dikimin ikinci yılından itibaren her geçen yıl artan miktarda yaprak toplanabilmektedir. Sabah erken saatlerde olgun yaprağın 1/3-2/3 büyüklüğüne ulaşan nazik yapraklar sapları ile birlikte toplanmalı, kaba, yırtık ve zarar gören yapraklar toplanmamalıdır. Toplanan yapraklar demetler halinde toplanıp, salamura yapılacak bidonlara uygun şekilde dizilip sıcak su ve % 8-10 oranında iri tuzla salamura yapılabilir. Salamura yapılan yapraklar cam veya uygun plastik ambalaj malzemelerde satışa sunulabilir. Yaprak hasadı Mayıs ve Temmuz ayları içerisinde 70 günlük süre içerisinde gerçekleşmektedir. Bu kısa dönem içerisinde üreticilerin ellerindeki ürünü nakite dönüştürmeleri mümkündür. Asma yaprağına yönelik bağın dekara maliyeti 3000-4000 TL olup, aile işletmelerinde bu masraf dikimden itibaren üçüncü yılın sonunda amorti edilebilecektir. Kırsal kalkınma projesi kapsamında üretim ve pazarlamada başarılı olabilmek için, köylerde çok sayıda üretici ile bilinçli bir üretimin hayata geçirilmesi gereklidir. Organik ve iyi tarım uygulamaları ile üretilen asma yaprakları iç ve dış piyasada çok yüksek bedelle alıcı bulacaktır. Bu üretim modeli ile elde edilen salamura asma yaprakları, restoran, otel, catering ve paketleme firmaları tarafından sürekli olarak tercih edilecektir. Kırsal kalkınma projeleri kapsamında salamuralık asma yaprağı üretecek vatandaşlarımızın desteklenmesi ile hem bölge insanımızın gelir düzeyi artırılabilecek hem de tüketiciler organik salamuralık asma yaprağına daha rahat ulaşabileceklerdir.

production of healthy vine leaves in terms of food safety and increase the income levels of rural families. For the purposes of rural development, shoots of grape varieties such as Narince, Sultani Çekirdeksiz and Yapıncak, which all have high commercial value for the production of brined vine leaves, should be preferred. If the land in the potential vineyard will be plowed by tractors, the inter-row distance may be 3 m and the intra-row distance may be 1.25 to 1.5 m. Double cordon training should be preferred as the training system while short pruning (1-2 buds) should be selected for pruning. It is possible to pick increasingly more leaves starting from the second year of planting. Delicate leaves growing up to 1/3-2/3 of a ripe leaf should be picked in early morning hours together with their scapus, leaving behind coarse, torn and damaged leaves. The picked leaves should be piled in bunches, be laid appropriately in the brining containers, and hot water and 8-10% of coarse salt should be added for brining. Brined leaves may be offered for sale in glass or appropriate plastic packaging. Harvesting of leaves is completed in a 70-day period between May and July. It is possible for producers to cash their products in this short period of time. The cost of vine leaves per decare is between TRY 3000 and TRY 4000, and this cost could be redeemed at the end of third year of planting. In order to succeed in production and marketing under a rural development projects, conscious production by many producers in villages should be the case. Vine leaves to be produced via organic and good agricultural practices will be purchased for high prices in domestic and international markets. Brined vine leaves produced via this model will be preferred continuously by restaurants, hotels, catering and packaging firms. Supporting citizens who will produce brined vine leaves under a rural development project will increase the income level of local people and provide consumers with facilitated access to organic brined vine leaves.

KAPAK
COVER

GELECEĞİN ANAHTARI:
**SÜRDÜRÜLEBİLİR
KIRSAL KALKINMA**

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERİN EN ÖNEMLİ GÜNDEM
MADDELERİNDEN BİRİ OLAN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN
KIRSAL KALKINMADAKİ GEREKLİLİĞİ ARTIYOR.

KEY TO THE FUTURE:
**SUSTAINABLE RURAL
DEVELOPMENT**

THE ESSENTIALITY OF SUSTAINABILITY WHICH
IS ONE OF THE MOST CRITICAL ISSUES OF
DEVELOPING COUNTRIES, INCREASES
IN TERMS OF RURAL
DEVELOPMENT.

KIRSAL KALKINMADA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SON GELİŞMELER
SUSTAINABILITY AND RECENT DEVELOPMENTS IN RURAL DEVELOPMENT

TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA YAKLAŞIMLARI
SUSTAINABLE DEVELOPMENT APPROACHES IN TURKEY

"SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK HER ALANDA VAZGEÇİLMEZDİR"
"SUSTAINABILITY IS INDISPENSABLE IN ALL FIELDS"

**TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR KIRSAL KALKINMA UYGULAMALARI
VE DESTEKLEME FAALİYETLERİ**
SUSTAINABLE RURAL DEVELOPMENT PRACTICES AND SUPPORT ACTIVITIES IN TURKEY

KIRSAL KALKINMADA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SON GELİŞMELER

SUSTAINABILITY AND RECENT DEVELOPMENTS IN RURAL DEVELOPMENT

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE ULAŞMANIN YOLU, ÇEVRE, TOPLUM VE EKONOMİNİN BİR BÜTÜN OLARAK ELE ALINDIĞI ÇÖZÜMLERLE MÜMKÜN OLMAKTADIR.

SUSTAINABILITY IS POSSIBLE THROUGH SOLUTIONS ADDRESSING ENVIRONMENT, SOCIETY AND ECONOMY AS A WHOLE.

Dr. Arzu KAN

Selçuk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü
Selçuk University, Faculty of Agriculture, Department of Agricultural Economics

2. Dünya Savaşı'ndan sonra hızlı sanayileşme ve hızlı nüfus artışı ile birlikte tüketimin ön planda olduğu bir kalkınma süreci benimsenmiştir. Ancak, 1960'ların sonunda ekolojik dengelerin bozulduğu, bunun nedeninin ise çevre ve kalkınma arasındaki bağların göz ardı edilmesinden kaynaklandığı fark edilmeye başlanmıştır. Çevre ve ekolojiyi tehdit eden bu sorunların tek başına ele alınıp çözülemeyeceği anlaşıldıktan sonra, etkin bir çözüm stratejisi geliştirebilmek için, dünyanın az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerindeki nüfus artışı sorununu, giderek artan yoksulluk ve uluslararası düzeydeki fırsat eşitsizliği ile mücadele yöntemlerini, sınırsız kaynak tüketimi ve kaynak paylaşımı gibi faktörleri de içerecek biçimde yeni bir yaklaşımla ele alınması zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Böylece çevre ve kalkınmada 'sürdürülebilirlik' kavramı doğmuştur.

Yeni bir kavram olmayan sürdürülebilirlik, çevre, insan ve günümüzdeki kuşakların, gelecek kuşaklar için sorumlulukları arasındaki ilişkiyi tanımlamak için yeniden adlandırılmış bir anlatımdır. Yapılan tanımlamaların birçoğu sürdürülebilirlik kavramının çevresel, ekonomik ve sosyal (toplum) olmak üzere üçlü bir sacayağı üzerine inşa edilen bir kavram olduğunu göstermektedir. Hart'a (1999) göre bu ilişki, ekonominin toplumun içinde yer almasını gerektirmektedir. Toplum ise ekonomi ile birlikte çevrenin içinde var olmaktadır. Sonuçta, sürdürülebilirliğe ulaşmanın yolu, çevre, toplum ve ekonominin bir bütün olarak ele alındığı çözümlerle mümkün olmaktadır. Sürdürülebilirlik, yaşam kalitesini düşürmeden, düşünce tarzında değişiklik gerektiren bir kavram ortaya koymaktadır. Bu değişikliğin özü, tüketim toplumu olmaktan sıyrılıp, evrensel açıdan dayanışma içinde olan, çevresel yönetim, toplumsal sorumluluklar ve ekonomik çözümleri hedeflemektedir (Özmehmet, 2012).

Sürdürülebilir kalkınma paradigması ile ilgili gelişmeleri tarihsel boyutu ile ele almak gerekirse; özellikle 1960'lı yıllarda çevreye verilen tahribatın boyutlarının algılanmaya başlanması ile tetiklenen çevre ve ekoloji hareketi, 1970'lerde uluslararası boyuta ulaşmış, 1983 yılında Birleşmiş Milletler (BM) tarafından Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun kurulmasına sebep olmuştur. İlerleyen zamanda, çevre sorunlarına çözüm üretmenin ön plana çıktığı uluslararası platformlarda, çevrenin kalkınma ile ilişkisinin kurulduğu ve sürdürülebilir kalkınma kavramının tanımlandığı 1987 Brundtland Raporu oluşturulmuştur. 1987'de bu komisyon tarafından düzenlenen Ortak Geleceğimiz raporuyla geliştirilen sürdürülebilir kalkınma kavramı, 1992'de Gündem 21 ve Rio de Janeiro'da Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Zirvesi ile birlikte, kalkınma söylevinde önde gelen ibarelerden biri durumuna gelmiştir (Adams, 2001). 1992'deki Rio Konferansı'nda benimsenen kararların devamında, 1997'de Rio +5 Zirvesi ve 2002'de Johannesburg Zirvesi (Rio +10) ile Rio Konferansı'nda onaylanan ilkelerin bir bütün içinde nasıl uygulandığı ele alınmıştır.

After the World War II, the approach adopted for development placed consumption at the forefront with rapid industrialization and population growth. However, at the end of 1960s, it gradually became more evident that ecological balance was being distorted and it was caused by overlooking the links between environment and development. After realizing that these problems threatening environment and ecology cannot be handled and solved separately, the need to adopt a new approach including population growth problem in less developed and developing countries, methods for fighting ever-increasing poverty and inequality of opportunities at the international level and factors such as unlimited consumption of resources and resource allocation arose in order to develop an effective solution strategy. Therefore, 'sustainability' concept in environment and development was born.

**SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK,
YAŞAM KALİTESİNİ
DÜŞÜRMEYEN, DÜŞÜNCE
TARZINDA DEĞİŞİKLİK GEREKTİREN
BİR KAVRAM OLARAK ORTAYA
ÇIKMAKTADIR.**

**SUSTAINABILITY IS A CONCEPT
THAT REQUIRES CHANGE IN
MENTALITY WITHOUT
REDUCING QUALITY OF
LIFE.**

Sustainability, which is not a new concept, has been recently renamed in order to describe the relationship between environment and human and responsibilities of existing generation for the next generations. Majority of the current descriptions show that sustainability concept is established on three pillars including environmental, economic and social (society) aspects. According to Hart (1999), this relation requires economy to be included in society. Society, on the other hand, exists in environment along with economy. In conclusion, sustainability is possible through solutions addressing environment, society and economy as a whole. Sustainability is a concept that requires change in mentality without reducing quality of life. The essence of this change is abandoning the consumer society and aiming a society in universal solidarity through solutions

Aslında BM gözetiminde sürdürülebilir kalkınma anlayışı içinde en önemli olaylardan biri Eylül 2000'de toplanan BM Genel Kurulu'nda 147 devlet ya da hükümet başkanının (ve toplam 189 üye ülke) "küresel düzeyde insan onuru, eşitlik ve esenlik ilkelerinin güçlendirilmesi için topluca taşıdıkları sorumluluğu" kabul ederek Binyıl Bildirgesi'ni ilan etmeleridir. Söz konusu ilkelerin hayata geçirilmesi için sekiz adet Binyıl Kalkınma Hedefi (BKH) belirlenmiştir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, diğer bir deyişle Küresel Hedefler, tüm dünyanın 2015 yılına kadar yerine getirmek için taahhütte bulunduğu sürdürülebilir kalkınma ve yoksullukla mücadele hedefi Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin üzerine inşa edilmiştir. 2000 yılında kabul edilen Binyıl Kalkınma Hedefleri yoksulluğu, açlığı, hastalıkları, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ve su ve saniteye erişememeyi azaltmak gibi pek çok konuyu ele almış olup, Binyıl Kalkınma Hedefleri'nde çok önemli ilerlemeler sağlanmıştır (UN, 2016). Bu ilerleme hedef ve amaçlarla desteklenen birleştirici bir gündemin değerini göstermektedir. New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde 25-27 Eylül tarihlerinde gerçekleştirilen BM Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri 193 ülkenin imzası ile kabul edilerek yeni bir sürece girilmiştir. Bu yeni gündem refah için bir eylem planı olup, aynı zamanda daha geniş özgürlük anlayışı içerisinde dünya barışını güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Her boyutuyla yoksulluğun ortadan kaldırılmasının sürdürülebilir kalkınma için vazgeçilmez bir gereklilik olduğu bir kez daha vurgulanmıştır. Tüm ülkeler ve paydaşlar işbirliği içinde hareket ederek bu planı uygulamaya koyacak olup, yayınlanan 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi ve 169 alt başlığı yeni Küresel Gündemin amaç ve boyutlarını

TR
BM SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA ZİRVESİNDE 2030 SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ 193 ÜLKENİN İMZASI İLE KABUL EDİLEREK YENİ BİR SÜRECE GİRİLMİŞTİR.

EN
A NEW PERIOD STARTED WITH THE SIGNING OF 2030 SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS BY 193 STATES AT THE UN SUSTAINABLE DEVELOPMENT SUMMIT.

on environmental management, social responsibilities and economy (Özmehmet, 2012).

The history of developments related to sustainable development paradigm can be summarized as follows; environment and ecology movement triggered by understanding the extent of damage to the environment especially in 1960s gained an international dimension in 1970s and pave the way for establishment of World Commission on Environment and Development by the United Nations (UN) on 1983. Afterwards, 1987 Brundtland Report, where a relationship between environment and development is established and sustainable development concept is described, was prepared on the international platforms where producing solutions to the environmental problems came to the forefront. Sustainable development concept, developed with the Our Common Future report prepared by this commission in 1987, became one of the outstanding statements in development discourse with Agenda 21 and United Nations Environment and Development Summit in Rio de Janeiro in 1992 (Adams, 2001). Following the decisions taken at Rio Conference in 1992, methods to implement these decisions as a whole were discussed at Rio +5 Summit in 1997 and at Johannesburg Summit (Rio +10) in 2002.

Actually, one of the most important events regarding sustainable development understanding under supervision of the UN is the adoption of "collective responsibility to uphold human dignity, equality and equity at the global level" and the Millennium Declaration by 147 heads of states and governments (and 189 member states in total) at the UN General Assembly convened in September, 2000. Eight Millennium Development Goals (MDGs) were identified to realize these principles. Sustainable Development Goals, in other words Global Goals, were built on the Millennium Development

ortaya koymaktadır. BM'ler yeni hedeflerin Milenyum hedeflerinden farkını tanımlarken:

- Sadece gelişmekte olan ülkelere odaklanan değil, daha çok evrensel ve tüm ülkelerle ilgili, farklı yapılarla uyum sağlayabilir,
- Daha fazla sürdürülebilirliğe yer veren, yatay olarak 17 amaç ve 169 hedefi birbirleri ile her yere entegre edebilen sürdürülebilir kalkınmanın 3 boyutu (Ekonomik, Çevresel ve Sosyal) ile ilişkili,
- Sadece BM Sekreterliği tarafından koordine edilen değil, BM üyeleri ve geniş bir paydaş kitlesi ile üç yıl boyunca tartışılarak oluşturulmuş,
- Uygulama araçları olarak pazar erişimi, teknoloji transferi, kapasite geliştirme ve politika desteği içeren; izlenme, takip ve gözden geçirme için sağlam küresel temelleri olan hedefler dizini olarak tanımlanmaktadır.

Kısacası yeni "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" daha çok ortak akıl ile ortaya çıkmış herkesi kapsayan hedefler dizini şeklinde belirtilmektedir. Hedeflere ulaşmak için oluşturulan 5 strateji ise kırsal alanın en önemli sektörü olan tarım sektörünün tek ve vazgeçilmez olduğunun en önemli göstergesidir. Yeni hedeflerin sürdürülebilir kırsal kalkınma amaçlarına daha fazla önem verdiğini göstermektedir. Bu stratejiler (FAO, 2016):

- Açlığı, gıda güvensizliğini ve yetersiz beslenmeyi yok etmek,
- Tarım, ormancılık ve balıkçılığı daha verimli ve sürdürülebilir hale getirmek,
- Kırsal yoksulluğu azaltmak,
- Kapsayıcı ve verimli tarım ve gıda sistemlerini etkinleştirmek,
- Tehditler ve krizlere karşı geçimlik ailelerin dayanıklılığını artırmaktır.

Dünyada kalkınma stratejilerindeki bu gelişmeler Türkiye gibi ülkelerde kırsal kalkınma çabalarını da etkilemiştir. Türkiye'nin bugüne kadarki sosyal ve ekonomik kalkınma sürecinde, modernleşme çabaları, sanayileşme ve sosyo-ekonomik dönü-

Goals which include aims of sustainable development and fighting poverty committed to be realized until 2015 by the whole world. Millennium Development Goals adopted in 2000 handled many issues such as poverty, hunger, diseases, gender inequality and reducing inaccessibility to water and sanitation and quite important progress was achieved in terms of Millennium Development Goals (UN, 2016). This progress demonstrates the value of a unifying agenda supported by objectives and aims. A new period started with the signing of 2030 Sustainable Development Goals by 193 states at the UN Sustainable Development Summit held on 25-27 September at the UN Headquarters in New York. This new agenda is a new action plan for welfare and it also aims to strengthen world peace in a broader sense of freedom. It was emphasized once again that eliminating poverty in each aspect is an essential requirement for sustainable development. All countries and stakeholders will implement this plan in cooperation and 17 Sustainable Development Goals and 169 sub-headings published identify the aims and dimensions of the new Global Agenda. The United Nations describes the difference between new goals and the Millennium goals as follows:

- Focusing on not only developing countries but also all countries in a more global sense and compatible with different structures,
- Giving wider coverage to sustainability, integrating 17 goals and 169 objectives horizontally for each area and related to 3 dimensions (Economic, Environmental and Social) of sustainable development,
- Not only coordinated by the UN Secretariat but also discussed and developed by the UN members and a wide range of stakeholders in three years,
- Including market access, technology transfer, capacity building and policy support as implementation tools and built on solid global basis for monitoring, following and review.

In short, "Sustainable Development Goals" are described as a series of goals developed with common sense and by including everybody. 5 strategies identified to achieve these goals are the

şümün bir sonucu olarak, kentsel ve kırsal alanlar arası gelişmişlik farklılıkları önemini korumaktadır. Bu kapsamda, bugüne kadarki en önemli gelişmeler; özellikle 1950’li yıllarda tarımdaki mekanizasyon süreci ile başlayan, 1980’lerde Piyasa Reformu Programı’nın uygulamaya konulmasıyla serbestleşen ekonomi politikaları ile yeni bir ivme kazanarak kırsal nüfusun çözülmesi sonucunu doğuran kentleşme süreci ve 1980’den sonra tarım sektörünün ulusal ekonomiye katkısının yapısal olarak değişmesi ve oransal olarak azalmasıdır (UKK, 2006). Başlangıç tarihi 19. yüzyıla dayanan “kırsal kalkınma yaklaşımları”, zaman içinde teknolojik ve sosyo-ekonomik faktörler ile ortaya çıkan değişikliklerin etkisi ile farklılaşmıştır. 1960’larda “modernizasyon”, 1970’lerde “devlet müdahaleleri”, 1980’lerde “serbest pazar” ve 1990’larda “katılım ve yetkilendirme” ile karakterize edilebilecek bu farklılaşma sırasında öne çıkan popüler fikirler ve terminolojiler de dikkat çekici olmuştur. Örneğin, 1980’lerde duyulmaya başlanan gıda güvenliği ve açlık analizlerinden, 1990’larda “sürdürülebilir geçim” kavramı türe-

most important indicators showing that agriculture sector, which is the most important sector of rural area, is sole and indispensable. They indicate that new objectives attach more importance to sustainable rural development goals. These strategies are (FAO, 2016):

- Help eliminate hunger, food insecurity and malnutrition,
- Make agriculture, forestry and fisheries more productive and sustainable,
- Reduce rural poverty,
- Enable inclusive and efficient agricultural and food systems,
- Increase the resilience of livelihoods to threats and crises.

These developments regarding development strategies around the world influenced rural development efforts in certain countries such as Turkey. In the social and economic development process of Turkey to date, disparities in the level of development between urban and rural areas maintain their significance as a result of modernization efforts, industrialization and socio-economic transformation. In this scope, the most important developments so far include: in particular, that urbanization process starting with mechanization in agriculture in 1950s, liberalizing with the implementation of Market Reform Programme in 1980s, gaining momentum with the economy policies and causing decrease in the rural population; structural change and proportional decrease in the contribution to the rural economy by the agricultural sector after 1980 (UKK, 2006).

“Rural development approaches” dating back to the 19th century have changed under the influence of technological and socio-economic factors. The popular ideas and terminologies coming up during this change, which can be characterized with “modernization” in 1960s, “government interventions” in 1970s, “free market” in 1980s and “participation and empowerment” in 1990s, attracted attention. For instance; “sustainable subsistence” concept was born from the food safety and hunger analyses of the 1980s. Changes in the terminologies have been observed over

miştir. Bazen de zaman içinde kullanılan terminolojide değişiklikler olduğu gözlenmektedir. Örneğin, 1980’lerde ‘yoksulluğun hafifletilmesi’, 1990’larda ‘yoksulluğun azaltılması’ şeklinde kullanılırken 2000’lerde ‘yoksulluğun ortadan kaldırılması’ olarak kullanılmaya başlamıştır (GTHB, 2004). Kısaca, 1980’li yıllara kadar tarımda modernizasyon ve devlet müdahaleleri egemen olan kırsal kalkınma politikaları, 1980’li yıllardan sonra sürdürülebilir kalkınma, katılım, yönetim, değişen hizmet taleplerine uyum gibi kavramlarla farklı arayışlara yönelme durumunda kalmıştır (Gülçubuk ve ark., 2015).

Kırsal kalkınma artık sadece sektörel yaklaşımı veya tarımsal kalkınmayı içermemektedir. Büyüme yerine kalkınma, üretim yerine paylaşım, satış yerine pazarlama, ulusal ölçek yerine yerel kalkınma, homojen toplum yapısı yerine farklı toplum dinamikleri giderek ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla küreselleşen dünyada kırsal kalkınma politikaları da değişim göstererek, ortak payda olan “kırsal toplumun refahı için tarım ve tarım dışı sektörleri içeren fonksiyonel ve entegre yaklaşıma sahip politikalara” dönüşmektedir (Gülçubuk ve ark., 2015).

Günümüzde Türkiye’nin iklim değişikliği ve çevre koruma politikalarındaki hedefleri kalkınma politikasıyla beraber yürütülmektedir. Nitekim G20 Dönem Başkanlığı önceliklerinden biri olan “sürdürülebilirliğin desteklenmesi” çerçevesinde kalkınma en temel başlık olarak ön plana çıkmıştır. Küresel ekonomide sürdürülebilirliği desteklemede kalkınma, enerji ve iklim değişikliği finansmanı başlıklarını vurgulayan Türkiye, uluslararası boyutta refah düzeyinin artırılmasına, yoksulluğun azaltılmasına ve düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerde kalkınmanın desteklenmesine ağırlık vereceğini açıklamıştır. Türkiye’nin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada özellikle iklim değişikliğinin etkilerinin küresel ölçekte hissedildiği günümüzde, sürdürülebilir ve çevreye duyarlı politikaların tasarlanması ile ilgili çalışmalarını önem arz etmektedir.

time, as well. For instance; ‘poverty relief in 1980s was used as ‘poverty reduction’ in 1990s while it started to be used as “elimination of poverty” in 2000s (MFAL, 2004). In short, rural development policies which were under the influence of modernization in agriculture and government interventions until 1980s had to seek different paths with the concepts such as sustainable development, participation, governance and compliance with the changing service demands (Gülçubuk et al., 2015).

Rural development does not merely include sectoral approach and agricultural development anymore. Development rather than growth, sharing rather than production, marketing rather than sales, local development rather than national scale and different society dynamics rather than a homogeneous society structure are gradually coming to the forefront. Therefore, rural development policies also change in the globalizing world and transform into “policies with functional and integrated approach including agricultural and non-agricultural sectors for the welfare of the rural society” which is the common ground (Gülçubuk et al., 2015).

Currently, objectives of Turkey regarding climate change and environmental protection policies are carried out in line with its development policy. In fact, development came to the forefront as the most basic heading under “supporting sustainability” which is one of the priorities of G20 Term Presidency. Turkey, emphasizing the headings of financing development, energy and climate change in supporting sustainability in global economy, acknowledged that they would focus on increasing the level of welfare, reducing poverty and supporting development in developing low-income countries. Today, especially when the impacts of climate change are felt on the global scale, Turkey’s activities related to designing sustainable and environment-friendly policies are of great importance in achieving its sustainable development goals.

KAYNAKLAR / REFERENCES

- Adams, W.M. 2001. Green Development: Environment and Sustainability in the third World (2.Baskı). London: Routledge.
- FAO, 2016. Food and Agriculture: Key to Achieving the 2030 Agenda for Sustainable Development. <http://www.fao.org/3/a-i5499e.pdf>
- GTHB, 2004. II. Tarım Şurası Kırsal Kalkınma Politikaları Komisyonu Raporu- Ankara.
- Gülçubuk, B., Kızılaslan, N., Eroğlu, D., Kan, M., Soysaldı, E. ve Olgun, G., 2015. “Kırsal Kalkınma Paradigması ve Yeni Arayışlar”. Türkiye Ziraat Mühendisliği VIII. Teknik Kongresi, 12-16 Ocak 2015, Ankara
- Hart, M. 1999. The guide to sustainable community indicators (2. Baskı). North Andover: Hart Environmental Data.
- Özmehmet, E., 2012. Dünyada ve Türkiye Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları. http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2012/11/vol3_no_12_Ecehan_OZ_Makale.pdf
- UKK, 2006. Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (UKK), Türkiye Cumhuriyeti, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (Mülga), <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/02/20060204-9-2.pdf>
- UN, 2016. The Millennium Development Goals Report 2015. http://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20Summary%20web_english.pdf

TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA YAKLAŞIMLARI

SUSTAINABLE DEVELOPMENT APPROACHES IN TURKEY

Yrd. Doç. Dr. Ecehan ÖZMEHMET
Yaşar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi
Assistant Prof. Ecehan ÖZMEHMET
Yaşar University, Faculty of Architecture

Türkiye'de çevre konusuna olan ilgi 1970'li yıllara dayanmaktadır. 1978'de, çevre ile ilgili ulusal ve uluslararası faaliyetlerle ilgilenmek üzere, Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı kurulmasıyla devlet politikasında yerini almıştır.

Türkiye'de çevre ve çevrenin korunması ile ilgili başta Anayasa olmak üzere, çok sayıda yasa, tüzük ve yönetmelik yürürlükte bulunmaktadır. T.C. 1982 Anayasası'nın kabulü ile çevre koruması kavramı ilk defa anayasaya girmiştir (Budak, 2000). Ancak, bu anayasada çevre sağlığı ve dengesinin önemi vurgulanırken, ideal çevrenin nasıl olması gerektiği veya hangi unsurları barındırması gerektiğine dair herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla, çevrenin hukuken korunan alanı anayasal olarak belirlenmediği gibi "sürdürülebilir kalkınma" ilkesinin de 1982 Anayasası'nda açıkça ifade edilmediği görülmektedir (Egeli, 1996).

Environmental issues dates back to 1970s in Turkey. They were included in the state policy following the establishment of the Prime Ministry Undersecretariat for Environment in 1978 in order to manage national and international activities regarding the environment.

Turkey has many laws, by-laws and regulations, chiefly the constitution, currently in force regarding the environment and environmental protection. The concept of environmental protection was first included in the constitution upon the adoption of the 1982 Constitution of the Republic of Turkey (Budak, 2000). However, although this constitution emphasizes the importance of environmental health and balance, it does not regulate how the ideal environment should be or what elements it should have. Therefore, neither the legally protected area of the environment is specified in the constitution nor the principle of "sustainable development" is clearly stated in the 1982 Constitution (Egeli, 1996).

1983'te yürürlüğe giren Çevre Kanunu'nun amacı, çevreyi bir bütün olarak ele alıp, sadece çevresel kirliliği önlemeyi değil, aynı zamanda da doğal kaynakların ve toprağın yönetimine de izin vermektir. Bunun devamında, 1986'da Hava Kalitesi Kontrol, Gürültü Kontrolü, 1988'de Su Kalitesi Kontrolü, 1991'de Katı Atık Kontrolü, 1992'de Çevresel Etki Değerlendirme, 1993'te Tıbbi Atık Kontrolü, Toksik Kimyasal Ürünler ve Maddelerin Kontrolü ve Zararlı Atık Kontrolü Yönetmelikleri yayınlanmıştır (Okumuş, 2002).

Bu yönetmeliklerin yanı sıra, Türkiye birçok uluslararası ve bölgesel hukuki düzenlemelere de imza atmıştır. Uluslararası sözleşmelerden bazıları, Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme, Ozon Tabakasını İncelten Maddelerle İlgili Protokol (Montreal), Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşımının ve Bertarafının Kontrolü Sözleşmesi (Basel), Nesli Tehlikede Olan Yaban Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES), Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi ve Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi'dir. Bölgesel hukuki düzenlemelerden bazıları ise, Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi (Barselona), Avrupa Yaban Hayatını ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi'dir (Arat, Türkeş ve Saner, 2002).

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından hazırlanan beş yıllık kalkınma planları incelendiğinde, Türkiye'deki sürdürülebilir kalkınma politikalarının zaman içindeki değişim ve gelişimi izlenebilmektedir. Küresel anlamdaki çevre koruma eğilimlerinin yansımaları, Türkiye'de ilk defa 3. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda ele alınmıştır. 1973-1977 yıllarını içeren planda 1972 Stockholm Konferansı'ndan sonra Türkiye'de çevre bilincinin gelişmeye başlamasının bir göstergesi olarak, kalkınma planlarında ilk kez çevre sorunlarına ayrı bir yer verilmiştir (Egeli, 1996). 19 Aralık 1978 tarih ve 16494 sayılı resmi gazetede yayınlanan "1979 Yılı Programı"nda Türkiye için bir çevre kirlilik envanterinin oluşturulması prensip olarak kabul edilmiş ancak bu kararname çerçevesinde çevre durum raporlarının hazırlanması ve çevre envanterlerinin oluşturulması 1991'de Çevre Bakanlığı bünyesinde Çevre Envanter Dairesi'nin kurulmasından sonra gündeme gelebilmiştir (Çevre Bakanlığı, 1993). 1992 Rio Konferansı'nda ağırlıklı biçimde ele alınan sürdürülebilir kalkınmayı hedefleyen yaklaşım, ilk kez 6. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda öne çıkmaya başlamıştır. 6. Beş Yıllık Kalkınma döneminde, endüstriyel kalkınmaya ayak uyduramayan Çevre Müsteşarlığı yerini, 1991'de Çevre Bakanlığı'na bırakmıştır (Okumuş, 2002). Altı ilde Özel Çevre Koruma Müdürlükleri merkeze bağlı müdürlükler olarak yapılandırılmıştır (Altunbaş, 2004). Yine aynı dönemde Yerel Gündem 21 eylem planı uygulaması başlamıştır.

The aim of the Law on the Environment, which entered into force in 1983, is to consider the environment as a whole and prevent environmental pollution as well as allow for the management of natural resources and soil. Subsequently, regulations on Air Quality Control and Noise Control (1986), Water Quality Control (1988), Solid Waste Control (1991), Environmental Impact Assessment (1992), Medical Waste Control, Control of Toxic Chemical Products and Substances, and Hazardous Waste Control (1993) were published (Okumuş, 2002).

In addition to these regulations, Turkey also signed many international and regional legal documents. Some of the international conventions Turkey signed are the Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, the Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer (Montreal Protocol), the Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal (Basel Convention), the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES), the Convention on Biological Diversity and the Convention to Combat Desertification. Some of the regional legal documents Turkey signed are the

Convention for Protection of the Mediterranean Sea against Pollution (Barcelona) and the Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats (Arat, Türkeş and Saner, 2002).

Five-year development plans prepared by the State Planning Organization (DPT) are a good source to monitor the development of and the changes in Turkey's sustainable development policies in time. Global environmental protection trends were first reflected in Turkey in the 3rd Five-Year

Development Plan. Covering the period between 1973 and 1977, this plan attached specific importance to environmental problems for the first time in the development plans, an indicator of the improving environmental awareness in Turkey after the 1972 Stockholm Conference (Egeli, 1996). Published in the Official Gazette No. 16494 dated December 19, 1978, the "1979 Program" adopted in principle that an environmental pollution inventory be established for Turkey but the drafting of environmental status reports and environmental inventories within the framework of this decree was only possible following the establishment of the Department of Environmental Inventory within the Ministry of Environment in 1991 (Ministry of Environment, 1993). The approach for sustainable development, given much focus during the 1992 Rio Conference, first emerged in the 6th Five-Year Development Plan. During the term of the 6th Five-Year Development Plan, the Undersecretariat for Environment was replaced by the Ministry of Environment in 1991 due to a failure to keep pace with industrial development. Special Environmental Protection Directorates in six provinces were organized as directorates affiliated to the headquarters

TR
TÜRKİYE'DE ÇEVRE
VE ÇEVRENİN KORUNMASI
İLE İLGİLİ BAŞTA ANAYASA
OLMAK ÜZERE, ÇOK SAYIDA YASA,
TÜZÜK VE YÖNETMELİK YÜRÜRLÜKTE
BULUNMAKTADIR.

EN
TURKEY HAS MANY LAWS, BY-LAWS AND
REGULATIONS, CHIEFLY THE
CONSTITUTION, CURRENTLY IN FORCE
REGARDING THE ENVIRONMENT
AND ENVIRONMENTAL
PROTECTION.

Bunu takip eden 7. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda, sürdürülebilir kalkınmayı, ekonomik ve toplumsal politikalarla çevre politikalarını uyumlaştırarak uluslararası anlaşmalarla bağlılığı, toplumsal uzlaşma ve kitlesel katılımları desteklemeyi ilke edinmekte ve değerlerin ve eylemlerin rehabilitasyonu ile toplumsal, kurumsal ve hukuksal yapılarda reformu öngörülmektedir (DPT, 1995). Bunun devamında Türkiye, çalışmalarına 1995-1998 arasında tamamlanan Ulusal Çevre Stratejisi ve Eylem Planı'nı (UÇEP) oluşturmuştur. Hazırlanma süreci DPT'nin koordinatörlüğü, Çevre Bakanlığı'nın teknik ve Dünya Bankası'nın mali desteği ile üniversitelerin, farklı meslek gruplarının ve sektörlerin katılımıyla gerçekleşmiştir (İKV, 1998). Çevre açısından öncelikli faaliyet alanlarını belirlemekte olan UÇEP'te, insan ve çevre sağlığı açısından tehdit oluşturan kirlilik kaynaklarını tanımlanmaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin uzun dönemli çevresel hedeflere ulaşması için etkili bir çevre yönetimi sisteminin geliştirilmesi için bir dizi girişim önerilmekte; çevreyle ilgili enformasyonun ve duyarlılığın güçlendirilmesi gereği vurgulanmakta ve Avrupa Birliği'nin çevre standartlarının ve düzenlemelerinin benimsenmesine yönelik adımlar atılması öngörülmektedir (Altunbaş, 2004). Türkiye'nin 2002 yılında Johannesburg Zirvesi'nde sunmuş olduğu Ulusal Rapor, 1992 Rio Konferansı'ndan 2002'ye kadar geçen on senede ülkemizin sürdürülebilir kalkınma

(Altunbaş, 2004). In the same period, Local Agenda 21 action plan was put into implementation.

The subsequent 7th Five-Year Development Plan adopted, as a principle, the extension of support to sustainable development, to being bound by international agreements and conventions through a harmonization of economic and social policies with environmental policies, and to social reconciliation and mass participation. It also proposed reforms in social, institutional and legal structures through a rehabilitation of values and actions (DPT, 1995). Turkey then established the National Environmental Strategy and Action Plan (UÇEP), which was prepared between the years 1995 and 1998. The preparation process was carried out with the participation of universities, various professional groups and industries under the coordination of DPT, the technical support by the Ministry of Environment, and the financial support by the World Bank (Economic Development Foundation - İKV, 1998). UÇEP determines priority action areas for the environment and defines those sources of pollution which jeopardize human health as well as environmental health. Furthermore, it calls for a series of initiatives for the development of an efficient environmental management system to attain Turkey's long-term environmental objectives, emphasizes the need for strengthening environmental information and sensitivity, and proposes steps towards the adoption of the environmental standards and regulations of the European Union (Altunbaş, 2004).

yolundaki çabalarının bir değerlendirmesini yapmaktadır. Bu rapor, ilgili bakanlık ve kamu kuruluşlarını, sivil toplum örgütlerini ve çeşitli sektörleri içine alan katılımcı bir süreç çerçevesinde hazırlanmış olup, Türkiye'nin 2002 itibarıyla sosyal, ekonomik ve çevresel durumunu iklim değişikliği, biyolojik çeşitliliğin korunması, yönetim, yoksullukla mücadele, sanayi/sektörler ve bilgi/iletişim başlıkları çerçevesinde değerlendirmektedir.

The National Report submitted by Turkey at Johannesburg Summit in 2002 evaluates Turkey's sustainable development efforts during the decade from 1992 Rio Conference until 2002. This report is prepared within the framework of a participatory process that covers the relevant ministry and public institutions, non-governmental organizations and various sectors and evaluates Turkey's social, economic and environmental status as of 2002 under the headings of climate change, protection of biological diversity, governance, fighting poverty, industry/sectors and information/communication.

In addition, Turkey is also involved in national and international events for environmental organization. Joint work by the Ministry of Environment and the United Nations Development Programme (UNDP) is delivered by the Project Coordination Unit established under the coordination of national preparations for the Johannesburg World Summit and the National Environment and Development Program run jointly by the UNDP (The Scientific and Technological Research Council of Turkey - TÜBİTAK, 2002). Some of the efforts by this unit delivered since 1992 are as follows: Collaboration with the Government of the Republic of Turkey under Turkey's National Program on Environmental Institutional Organization and Management, GAP Regional Environmental Management Studies, Eco-City Planning and Local Agenda 21 in Adıyaman, Sustainable Urban Life and Social Development Programs in Batman, etc. Such efforts support the activities by the non-governmental organizations, with an ultimate aim of focusing on human dimension in sustainable development.

Designed to implement the decisions of the Rio Conference within the context of comprehensive and inclusive efforts, "Local Agenda 21" Action Plan assumes an active role in many Turkish provinces. Furthermore, the United Nations Development Programme deems it to be one of the best practices in the world.

Environment Platform for Sustainable Development is another organization established on the fact that sustainability in Turkey is not a goal to be attained solely through the individual efforts of businesses but through the collaboration of states, businesses, non-governmental organizations and individuals on a global basis (Nemli, 2003). This platform is established by the Foundation for Environmental Protection and Recycling of Packaging Wastes, Turkish Marine Environment Protection Association (TURMEPA), Istanbul Chamber of Commerce, Quality Association of Turkey, Turkish Chemistry Industrialists Association, the Turkish Foundation for Combating Soil Erosion, for Reforestation and the Protection of Natural Habitats (TEMA) and the Turkish Industry and Business Association (TÜSİAD) in 2003 in order to contribute to ensuring sustainable development in harmony with the environment. Furthermore, the Regional Environmental Center (REC) established in Ankara in 2004 not only facilitates Turkey's accession to the European Union but also supports sustainable development efforts in the region as indicated in the conventions and recommendations under the 6th Environmental

Bunların yanında Türkiye, çevresel örgütlenme açısından da ulusal ve uluslararası etkinliklerde bulunmaktadır. Çevre Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Örgütü'nün (UNDP) ortaklaşa çalışmaları, Johannesburg Dünya Zirvesi için başlatılan ulusal hazırlıkların koordinasyonu ve UNDP'nin ortaklaşa yürüttüğü Ulusal Çevre ve Kalkınma Programı çerçevesinde oluşturulan Proje Koordinasyon Birimi tarafından sağlanmaktadır (TÜBİTAK, 2002). 1992 yılından itibaren bu birim tarafından yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır: Türkiye'de Çevresel Kurumsal Yapılanma ve Yönetim Ulusal Programı başlıklı T.C Hükümeti ile İşbirliği, GAP Bölgesel Çevre Yönetimi Çalışması, Adıyaman'da Eko-Kent Planlaması ve Yerel Gündem 21, Batman'da Sürdürülebilir Kentsel Yaşam ve Toplumsal Kalkınma Programları vb. gibi. Bu çalışmalarla, sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri desteklenmekte, sonuçta sürdürülebilir kalkınmada insan boyutuna odaklanması amaçlanmaktadır.

Rio Konferansı'nın kararlarını yaşama geçirmek amacıyla, kapsamlı ve geniş katılımlı çalışmalar bağlamında hazırlanan "Yerel Gündem 21" eylem planı, Türkiye'de birçok ilde aktif rol üstlenmektedir. Ayrıca Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından dünyadaki en iyi uygulamalardan biri olarak kabul edilmiştir.

Türkiye'de sürdürülebilirliğin işletmelerin bireysel çabalarıyla başarabilecekleri bir amaç olmadığı, ancak küresel anlamda devletler, işletmeler, sivil toplum örgütleri ve bireylerin işbirliği ile sürdürülebilirlik hedefine ulaşılacağı gerçeğinden yola çıkarak oluşturulan bir diğer örgütlenme de, Sürdürülebilir Gelişme İçin Çevre Platformu'dur (Nemli, 2003). Bu platform 2003'te, çevre ile uyumlu sürdürülebilir bir gelişmenin gerçekleşmesine katkıda bulunma amacıyla, Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı, Deniztemiz Derneği, İstanbul Sanayi Odası, Türkiye Kalite Derneği, Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği, TEMA ve TÜSİAD tarafından kurulmuştur. Ayrıca, Ankara'da 2004'te faaliyete geçen Bölgesel Çevre Merkezi (REC), Türkiye'nin AB'ye katılım sürecini kolaylaştırarak ve Rio Dünya Zirvesi'nde kabul edilen 6. Çevre Eylem Planı sözleşme ve tavsiyelerinde belirtildiği şekilde bölgedeki sürdürülebilir kalkınma çalışmalarını teşvik ederek desteklemektedir (Serban, 2002).

Sonuç olarak, Türkiye, T.C. Anayasası'nda çevre konusunun doğrudan yer aldığı birkaç ülkeden biridir. Ancak, yürürlükteki Çevre Kanunu ve ilgili yönetmeliklerle, çevreyi ilgilendiren hemen hemen her alandaki faaliyetler, yasal olarak kontrol altına alınmış olmasına karşın, yetkinin birden fazla kurum ve kuruluşa verilmiş olması, dolayısıyla yetki kargaşası nedeniyle; dahası sorumlulukların iç içe geçmiş olması nedeniyle pek çok sorun yaşanmaktadır (TÜBİTAK, 2003). Bu sorunların çıkış noktası, Türkiye'de ekonomik kalkınma ve çevrenin korunması konularının birbirlerinin karşıtı olarak algılanmasıdır. Türkiye'de çevre koruma önlemlerinin yetersizliği, üretim girdilerinin çevreye duyarlı olmaması, depolama, nakliye süreçlerindeki olası çevre sorunları ile kullanım süreçlerinde oluşan atıkların çevre sorunları yaratma olasılığı mevcuttur.

Action Plan adopted during the Rio World Summit (Serban, 2002). As a result, Turkey is one of the few countries which directly refers to the environment in its constitution. However, although almost all activities regarding the environment are legally controlled via the Law on the Environment and relevant regulations in force, many issues stand out due to the fact that there is more than one authorized institution, causing a conflict of authority and resulting in a lack of clarity on responsibilities (TÜBİTAK, 2003). These issues arise from a perception in Turkey that considers economic development and environmental protection as polar opposites. It is highly possible that insufficient measures for environmental protection, lack of environmental sensitivity on the part of production inputs, storage, potential environmental issues in transportation processes, and wastes from use will lead to environmental problems in Turkey.

KAYNAKLAR / REFERENCES

- Altunbaş, D. (2004). Uluslararası sürdürülebilir kalkınma ekseninde Türkiye'deki kurumsal değişimlere bir bakış. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1 (1-2), 103-118.
- Arat, G.; Türkeş, M. Saner, E. (2002). *Vizyon 2023: Bilim ve teknoloji stratejileri teknoloji öngörü projesi - Çevre ve sürdürülebilir kalkınma paneli- Uluslararası sözleşmeler ön rapor*. Ankara: TÜBİTAK.
- Budak, S. (2000). *Avrupa Birliği ve Türkiye çevre politikası*. İstanbul: Böke Yayınları.
- Çevre Bakanlığı. (1993) *Çevre ve Çevre Bakanlığı*, Ankara: Yeşil Seri.
- Devlet Planlama Teşkilatı DPT. (1995). *Yedinci beş yıllık kalkınma planı (1996-2000)*. Ankara: DPT Yayınları.
- Egeli, G. (1996) *Avrupa Birliği ve Türkiye'de çevre sorunları*. Ankara: TÇV Yayını.
- İstanbul Kültür Vakfı İKV. (1998). *Avrupa Birliği ve Türkiye'nin çevre politikalarının karşılaştırmalı incelemesi*. İstanbul: İKV.
- Nemli, E. (2003). *Sürdürülebilir gelişme: Ekonomi ile çevre arasındaki denge*, 24 Mart 2004, <http://www.kalder.org/genel/Esra%20Nemli%20Oturum%205E%20Windows%20XP.ppt>
- Okumuş, K. (2002). *Turkey's environment*. Hungary: REC-CEE.
- Serban, S.D. (2002). *REC Türkiye'ye açılıyor: Fizibilite çalışması ve başlangıç planı*. Macaristan: Avrupa Komisyonu, Çevre Genel Müdürlüğü Orta ve Doğu Avrupa Bölgesel Çevre Merkezi.
- TÜBİTAK. (2003). *Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Paneli vizyon ve öngörü raporu*. Ankara: TÜBİTAK.

“SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK HER ALANDA VAZGEÇİLMEZDİR”

“SUSTAINABILITY IS INDISPENSABLE IN ALL FIELDS”

PROF. DR. BÜLENT GÜLÇUBUK: “2000’Lİ YILLARDAN BU YANA ÜLKEMİZDE ‘SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK’ KAVRAMI YAYGIN OLARAK KULLANILMAKTA VE UYGULAMALARDA DİKKATE ALINMAYA ÇALIŞILMAKTADIR.”

PROF. BÜLENT GÜLÇUBUK: “THE CONCEPT OF ‘SUSTAINABILITY’ HAS BEEN COMMONLY USED AND CONSIDERED IN IMPLEMENTATION IN OUR COUNTRY SINCE THE START OF 2000s.”

Türkiye ve tüm dünya için gerekli ve de zorunlu bir kalkınma yaklaşımı olan sürdürülebilir kırsal kalkınma konusunda önemli çalışmaları bulunan akademisyenlerin başında geliyor Prof. Dr. Bülent Gülçubuk. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü Öğretim Üyesi olan Gülçubuk, ‘Kırsal Kalkınma, Kırsal Sosyoloji, Kırsal Sanayi, Tarımsal Kalkınma Stratejileri, Kırsal Alanda ve Tarımda Kadın, Tarım Politikası, Girişimcilik Ekonomisi ve İnsan Kaynakları’ üzerine dersler veriyor. Aynı zamanda, Ankara Üniversitesi Kalkınma Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü ve Ankara Üniversitesi İnsan Kaynakları Yönetimi ve Kariyer Danışmanlığı Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdür Yardımcılığı görevini yürüten Gülçubuk’la sürdürülebilir kırsal kalkınma konusunda bilgilendirici bir röportaj gerçekleştirdik.

► “Kalkınma” kavramı neden çok fazla gündeme gelmeye başladı?

Özellikle “kırsal kalkınma” kavramı son 15–20 yıldır sıkça gündeme gelmektedir. Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, Avrupa Birliği, gönüllü kuruluşlar ve hükümetler kırsal kalkınma olgusuna daha fazla kaynak, bilgi ve zaman ayırma durumuna gelmişlerdir. Çünkü tarım, yoksulluk, çevre, küresel kirlenmeler, dramatik göç hareketleri, toprak kirlenmeleri, içilebilir su kaynaklarının sınırlılığı ve dezavantajlı nüfus grupları tüm dünyada her toplumu ve bireyi doğrudan ilgilendirir hale gelmiştir. Bu sorunlar, yerel halkların ve ulusların tek başlarına çözebilecekleri boyutta da değildir. Küresel bir çalışmanın, stratejinin gerektirdiği bu sorunlar, ancak küresel yaklaşımlar ve “ulusal önceliklerle” çözülür hale gelmiştir. Burada da, özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde kırsal kalkınma çabaları ve politikaları öncelikle devreye girmektedir.

► Kırsal kalkınma politikaları denilince ne anlaşılmalıdır?

Kırsal kalkınma kırsal alandaki toplumların ekonomik, toplumsal ve kültürel olanaklarını geliştirmek, bu toplumları ulusal yaşam düzeyine kavuşturmak, onların ulusal gelişmeye bütünüyle katılmalarını sağlamak üzere, toplum ve devletin birleşik çabaları sonucu ortaya çıkan ilerlemeyi kapsayan politikalarıdır. Yani, kırsal kalkınma politikaları yalnızca ekonomik boyutu öne çıkaran politikalar değildir. Bunlar bütüncül politikalar ve böyle ele alınıp uygulanmalıdır. Çünkü tarımdaki, kırsaldaki bireyin gelirini yükseltmek, eğitim, sağlık, konut, sosyal güvenlik, insanca yaşamak için yeterli-dengeli beslenmek ve yaşanabilir ortamda sağlıklı yaşamak, kırsal kalkınma uygulamalarının temel hedefleridir. Bu hedeflere varmak ise ancak kırsal kalkınma politikalarının bütüncül uygulanması ile gerçekleşebilir.

Sustainable rural development is a much required and compulsory development approach for Turkey and the world alike. Prof. Bülent Gülçubuk is a leading academic, who has produced significant work on sustainable rural development. A Faculty Member at the Department of Agricultural Economics at Ankara University Faculty of Agriculture, Gülçubuk lectures on ‘Rural Development, Rural Sociology, Rural Industry, Agricultural Development Strategies, Women in Rural Areas and Agriculture, Agricultural Policy, Entrepreneurial Economics and Human Resources’. Furthermore, he acts as the Director of Ankara University Application and Research Center for Development Studies and Deputy Director of Ankara University Research and Application Center for Human Resources Management and Career Consultancy. We had quite an informative interview with Prof. Gülçubuk on sustainable rural development.

► Why do we hear so much of ‘development’?

Specifically the concept of ‘rural development’ is commonly mentioned and used for the last two decades. Voluntary organizations and governments as well as the United Nations, the World Bank and the European Union have recently been devoting more resources, information and time on rural development. A fact contributing to such devotion is that agriculture, poverty, global pollution, dramatic migration movements, soil pollution, limited potable water resources and disadvantaged population have all become a concern for each society and individual around the world. These issues have already developed into a shape in which they cannot be sorted out by local people and by nations alone. It is only possible to solve these issues through global efforts, strategy and approaches as well as ‘national priorities’. This is the point where rural development efforts and policies are involved, specifically in developing countries such as Turkey.

► Can you tell us what rural development policies mean and involve?

Rural development policies are policies covering the progress that arises from the joint efforts of the society and the government in order to improve the economic, social and cultural opportunities for rural communities, to improve the life quality of such communities to match the average national quality of life, and to ensure their full participation in national development. This means rural development policies are not just policies highlighting the economic dimension. They are holistic policies and should be considered and applied in that way. The basic objectives of rural development practices are to increase the income of rural individuals, provide them with decent opportunities for education, healthcare, housing, social security as well as sufficient and balanced nutrition, and give them healthy life conditions in a livable environment. Attaining these objectives is only possible through a holistic implementation of rural development policies.

TR
“DÜNYADAKİ DOĞAL KAYNAKLAR ÇOK FAZLA TÜKETİLMEKTE VE SORUMSUZ, GELECEK KUŞAKLARI TEHDİT EDER BİR BİÇİMDE KULLANILMAKTADIR.”

EN
“THE WORLD’S NATURAL RESOURCES ARE EXCESSIVELY DEPLETED AND USED IN AN IRRESPONSIBLE MANNER THAT THREATENS FUTURE GENERATIONS.”

► **“Sürdürülebilir kalkınma” kavramının yaygınlaşması ve uygulamalara yansımaları ile ilgili dünyadaki ve Türkiye’deki süreç nedir?**

Özellikle 1992 yılındaki Yeryüzü Zirvesi’nden sonra kavram yaygınlaşmaya başlamıştır. 2012 yılında “Rio+20 Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı” ve sonrasında 2015 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile kavram daha çok kullanılmaya başlanmış ve bu süreç devam etmektedir. Bu süreçte ortaya çıkan konular; açlığın ve yoksulluğun azaltılması, kaynakların etkin kullanımı, iklim hassasiyeti, karbon salınımının azaltılması, çevre duyarlılığı, kadın ve çocuk, sürdürülebilir ve devamında sürdürülebilir kalkınma kavramını daha da fazla kullanılabilir hale getirmiştir. Türkiye de hem dünyadaki gelişmelere hem de Birleşmiş Milletler’in konuyu ele alması ve bunu küresel politikalara, uygulamalara dönüştürmesi nedeniyle “sürdürülebilir” ve “sürdürülebilirlik” kavramını çok fazla kullanır hale gelmiştir. Özellikle 2000’li yıllardan bu yana kırsal kalkınma, tarımsal kalkınma, çevre ve doğal kaynak kullanımı alanlarında ülkemizde de “sürdürülebilir” ve “sürdürülebilirlik” kavramı yaygın olarak kullanılmakta ve uygulamalarda dikkate alınmaya çalışılmaktadır.

► **Sürdürülebilirlik kavramının en çok kullanıldığı alanlar nelerdir?**

Aslında kavram yaşamın ve politika uygulamalarının her alanına girmiş durumdadır. Kırsal kalkınma, tarımsal üretim, doğal kaynak kullanımı, çevre, enerji vd. alanların hepsinde sürdürülebilirlik önemli bir bileşen ve koşul olarak belirmektedir. Bizleri hepsi çok ilgilendirmekle birlikte, bunların hepsini kapsayan “kırsal kalkınmada sürdürülebilirlik” çok daha fazla ön plana çıkmıştır. Burada özellikle çevresel boyut ön plana çıkmaktadır. Çünkü dünyadaki doğal kaynaklar çok fazla tüketilmekte ve sorumsuz, gelecek kuşakları tehdit eder bir biçimde kullanılmaktadır. İşte bu nedenle doğal olarak çevresel boyut ön plana çıkmaktadır.

► **How did the concept of ‘sustainable development’ become more common and used in Turkey and around the world?**

The concept became more common specifically after the 1992 Earth Summit. It gained more popularity with the 2012 ‘Rio+20 Sustainable Development Conference’ and the subsequent 2015 Sustainable Development Goals. The process is still under way. Issues standing out in this process are the reduction of hunger and poverty, effective use of resources, climate sensitivity, abatement of carbon emissions, environmental sensitivity, women and children. Subsequently, the concept of sustainable development has become more common. Likewise, Turkey has started to make more common use of the concepts ‘sustainable’ and ‘sustainability’ in parallel to the global developments as well as the United Nations’ increased highlighting of the matter and reflecting it in global policies and practices. Specifically since 2000s, concepts of ‘sustainable’ and ‘sustainability’ have widely been used and considered in the fields of rural development, agricultural development, the environment and use of natural resources.

TR

“KIRSAL KALKINMA UĞRAŞILARI SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞİL İSE ÇOK FAZLA BİR ŞEY İFADE ETMİYOR VE KALICI HALE GELEMİYOR.”

EN

“RURAL DEVELOPMENT EFFORTS DO NOT MEAN MUCH AND CANNOT BE PERMANENT IF THEY ARE NOT SUSTAINABLE.”

► **Which are the fields where the concept of sustainability is most commonly used?**

This concept has actually penetrated into all fields of life and policy practices. Sustainability is a key component and condition in many fields such as rural development, agricultural production, use of natural resources, the environment and energy. Although almost all of these are of concern to us, the concept of ‘sustainability in rural development’, which covers all, has stood out more. The environmental aspect of this concept has been more prevalent. The reason is that the world’s natural resources are excessively depleted and used in an irresponsible manner that threatens future generations. That is why the environmental aspect naturally stands out.

► **Sürdürülebilir kırsal kalkınmanın temel bileşenleri nedir?**

Dünyada kırsal kalkınma biliminin öncülerinden Moseley (2003) kırsal kalkınmada temel parametreleri şu başlıklarla ele almaktadır; sürdürülebilirlik, kalıcılık, ekonomi, sosyal, kültürel, uzun dönemli iyileşme, çevre-kaynaklara erişim, tarım ve tarım dışı üretim, iyileşmiş yaşam koşulları, bütünsellik, yerel-kırsal topluluklar. Buradan şu sonuç ortaya çıkmaktadır; kırsal kalkınma, kırsal alanda ekonomik, kültürel, sosyal, örgütsel, üretim alanlarındaki tüm konuları ele almaktadır. Kırsal kalkınma uğraşlarının kalıcı hale gelmesi, katılımcılığı öngörmesi, tüm toplum kesimlerini kapsamaması gereği sürdürülebilirlik açısından önemlidir. Burada sürdürülebilirlik; kurumsal yapılanma, çevresel-ekonomik-sosyal-kültürel devamlılık, finansal iyileşme, iyileşen yaşam koşulları ile kendisini bulacaktır.

► **What are the main components of sustainable rural development?**

One of the leading individuals in the field of rural development, Moseley (2003) lists the basic parameters for rural development as sustainability, permanence, economics, social, cultural, long term well-being, environment-access to resources, agricultural and non-agricultural production, improved life conditions, holism, local-rural communities. Based on this, one can conclude that rural development covers all economic, cultural, social, organizational and production-wise matters in rural areas. It is critical for sustainability when rural development efforts become permanent, provide for inclusion and cover all segments of the society. Sustainability will only be possible through institutional organization, environmental, economic, social, cultural continuity, financial well-being and improved life conditions.

► **Sürdürülebilir kalkınmanın (özünde kırsalın) temel hedeflerini nasıl ortaya koyacağız, özellikle bundan sonrası için?**

2012 yılında dünyaya sunulan Rio+20 Konferansı (Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı) bu konuda önemli ipuçları vermektedir. Konferans sonrasında “İstedğimiz Gelecek” bildirisinde 17 adet sürdürülebilir kalkınma hedefi ortaya konmuştur. Bu hedeflerin altında 169 tane de alt hedef var. Bunlar arasında; toplumsal cinsiyet eşitliği, çevre, su, tarımsal üretim, gıda güvenliği, kırsal refah, kırsal ekonominin güçlendirilmesi, kırsal yoksulluğun azaltılması, iklim değişikliği, sürdürülebilir yaşam gibi doğrudan kırsal kalkınmayı ilgilendiren hedefler var. İşte, bunlar aynı zamanda kırsal kalkınma uygulamalarında, politikalarında sürdürülebilirliğin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Yani, bundan sonraki kırsal kalkınma uygulamalarında ister kamu, ister özel sektör, ister sivil toplum kuruluşları ve isterse de birlikte, kim yaparsa yapsın sürdürülebilirliğin vazgeçilmez bir koşul olduğu belirmektedir.

► **How can we attain the basic objectives of sustainable development (of rural areas, actually) in the upcoming period?**

2012 Rio+20 Conference (United Nations Conference on Environment and Sustainable Development) provides important tips on the matter. The work paper called ‘The Future We Want’ proposed 17 sustainable development goals after the conference. There are a total of 169 sub-goals under these main goals. Among these are goals directly relevant to rural development such as gender equality, the environment, water, agricultural production, rural well-being, strengthening of rural economy, reduction of rural poverty, climate change and sustainable living. These underline the need for sustainability in rural development practices and policies. This means sustainability is an indispensable requirement for rural development practices no matter who delivers them: Be it the public sector, the private sector, the non-governmental organizations or all of them together.

YATIRIMCI İŞLETMESİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİ NASIL SAĞLAR?

Projelerin/işletmelerin sürdürülebilirliğini etkileyen faktörler güncel politikalar, teknoloji, çevre korumada yaklaşım, sosyokültürel yapı, sivil kuruluşlar ile devlet kurumları ve özel kurumların yönetsel ve kurumsal kapasitesi ve ülkenin içinde bulunduğu ekonomik durum olarak gösterilebilir. Bunun için paydaşların hepsinin üstüne düşen sorumlulukları yerine getirmesi elzemdir. Sürdürülebilirliğe etki eden bir diğer faktör de, proje yürütme sürecinde projenin paydaşlarının yönetsel ve idari kapasitesinin ve proje alanında uzmanlaşmanın geliştirilebilmesidir. Proje sona erdikten sonraki aşamalarda kurumları ve kişileri yetkin ve donanımlı kılmak için proje kapsamı içine çeşitli eğitim programları dâhil edilmelidir. Özetle; projelerin/işletmelerin sürdürülebilirliklerini finansal, kurumsal, politik olmak üzere üç alanda toparlayabiliriz. Bunlar sağlandığında ve yeterli öngörüler (risk analizleri) yapıldığında sürdürülebilirlik, kalıcılık kendiliğinden gelecektir.

HOW CAN INVESTORS SUSTAIN THEIR BUSINESSES?

Factors influencing the sustainability of projects/businesses are current policies, technology, environmental protection approach, sociocultural structure, management and institutional capacities of NGOs, public institutions and private organizations as well as the economic status of the country. All stakeholders should essentially fulfill their own responsibilities. Another factor impacting on sustainability is to improve the management and administrative capacities of project stakeholders in the project implementation phase in addition to improving project specialization. Various training activities should be included in the project to render institutions and individuals competent and well-equipped in the phases after the project is over. In a nutshell, we can summarize the sustainability of projects/businesses under three main fields, namely financial, institutional and political. When these are in place and sufficient projections (risk analyses) are carried out, permanence will emerge per se.

► **Sürdürülebilir kalkınmanın Türkiye’de kamu ayağı nasıl yürütülüyor ve aksaklıklar var mı?**

Sürdürülebilir kalkınmanın ekonomik, çevresel, kültürel, örgütsel bileşenleri var. Bunların her biri ilgili Bakanlıklar, kamu birimleri tarafından ele alınıp yürütülmekte ve buna yönelik kurumsal sorumluluklar paylaşılmaktadır. Örneğin; orman ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı Orman ve Su İşleri Bakanlığı, toprağın ve diğer kırsal kaynakların sürdürülebilir kullanımı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, örgütsel sürdürülebilirlik yine Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde yürütülmektedir. Buradaki temel yaklaşım kalıcı ve kurumsal sorumlulukları yerine getirmektir. Bunda ulusal önceliklere ve uluslararası sözleşmelere, uygulamalara, kurallara dikkat etme ön plana alınır. Burada, uygulamalarda görülen temel aksaklık dışarıdan gözlemediğimiz ve bazen de birlikte çalıştığımızdan hareketle; kurum/kuruluşlar arasında eşgüdüm eksikliği söz konusudur. Bunun için kurum/kuruluşlar arasında “iyi yönetim”in oluşturulması, sorumluluk ve yetki paylaşımı ile eşgüdümün sağlanması önem taşımaktadır.

► **Kırsal kalkınma için sürdürülebilirliğin izlenmesinde önemli olan unsurlar nelerdir?**

Aslında sorunun cevabı biraz içinde de saklı. Kırsal kalkınma uğraşları sürdürülebilir değil ise çok fazla bir şey ifade etmiyor ve kalıcı hale gelemiyor. Bunun için sürdürülebilirlik bütün kalkınma uğraşlarında, politikalarında önemli bir konudur. Çünkü birinci olarak sürdürülebilirlik; sosyal, ekonomik ve çevresel konuların ayrı ayrı değil birlikte ele alınmasını gerektirir ve kırsal ölçekte geniş bir kapsam sunar. Burada sunu unutmamak lazım; kırsal kalkınma bütüne dayalı planla-

► **How is the public pillar for sustainable development managed in Turkey? Are there any problems?**

Sustainable development has economic, environmental, cultural and organizational components. Each of these is managed by the relevant ministries and public institutions, with the institutional responsibilities to this end being shared. For instance, the Ministry of Forestry and Water Affairs manages the sustainable use of forest and water resources while the Ministry of Food, Agriculture and Livestock manages the sustainable use of soil and other rural resources, and the Ministry of Food, Agriculture and Livestock and the Ministry of Customs and Trade manage organizational sustainability together. The main approach here is to fulfill all permanent and institutional responsibilities. For that matter, compliance with national priorities and international agreements, practices and rules is given priority. The basic practical problem we observe externally and during joint work is the lack of coordination among institutions and organizations. Therefore, it is important to establish good governance, share responsibilities and authority, and ensure coordination among institutions and organizations.

► **What are the important elements in monitoring sustainability for rural development?**

The answer is actually hidden within the question. Rural development efforts do not mean much and cannot be permanent if they are not sustainable. Therefore, sustainability is a key subject in all development efforts and policies. First, sustainability requires handling social, economic and environmental issues together rather than separately and offers a wide scope on a rural scale. One must always remember that

ma, zamanlama ve eylemle ilgili faaliyetler dizinidir. İkinci olarak; farklı hedefler arasındaki çatışmaların en iyi şekilde çözümlenmesi genellikle kırsal düzeyde olur. Çünkü kırsal düzeyde getirilen çözümler etkilenmesi muhtemel taraflar arasında yapılan yüz yüze görüşmelerin ürünüdür. İyi bir çatışma çözümü yaklaşımı ile birlikte birçok sorun yerinde ve zamanında çözülebilir, bu ise sürdürülebilirlik açısından önemli avantajlar sağlar. Üçüncü olarak; kırsal alanlar, ölçeklerine, kültürlerine ve tutarlılıklarına bağlı olarak, karşılıklı güven ve paylaşılan sorumluluğun yanı sıra önemli kırsal bilgiler sağlayabilir. Bunlardan elde edilecek deneyimler farklı projelerde, uygulamalarda sürdürülebilirlik açısından önemli ipuçları verir. Dördüncü olarak; kırsal kalkınma, sürdürülebilirlik için izleyici olmaktan ziyade bir şeyler yapmak isteyen insanlar için uygun bir araç sağlayabilir. Bizzat insanlar için içinde yer alacağı için, hem deneyim edinme hem de sürdürülebilirliğe katkı sağlamada bir şeyler yapılabilir.

► **Sürdürülebilir kırsal kalkınmada ‘arı kovani’ benzerliğinden söz etmişsiniz? Bunun hakkında bilgi verir misiniz?**

Kırsal kalkınma sadece tarımsal kalkınmayı, üretimi, ekonomiyi dikkate almaz. Çevresel, sosyal, kültürel, toplumsal cinsiyet, alt ve üstyapı vd. boyutları da dikkate alır ve bütünleşmiş-iyileşmiş yaşam koşullarını hedef edinir. Burada kırsal kalkınmada dikkate alınması gereken konuları bir arı peteğine benzetecek olursak, petekdeki her bir boşluğun-deliğin tamamlanması ile ortaya çıkacak “ürün” yani kalkınma uğraşısı daha fazla nitelik kazanacaktır. Bundan hareketle kalkınmanın sadece ekonomik boyutunu dikkate almak hem kalkınma paradigmasına uymaz, hem de petekdeki birçok deliğin de boş olmasına, boş kalmasına neden olacaktır.

rural development is a holistic set of activities for planning, timing and action. Second, the optimal solution to conflicts among various goals is usually offered at a rural level. The reason for that is rural solutions are the outcome of face-to-face meetings among parties that will possibly be affected. A good conflict resolution approach will help solve many problems on time and on the spot, which in turn provides many advantages in terms of sustainability. Third, depending on their size, culture and coherence, rural areas can bring in mutual trust and shared responsibility as well as valuable rural information. The experience to be obtained from rural areas provides important sustainability tips for various projects and practices. Fourth, rural development can emerge as an appropriate instrument for people who would like to do something rather than being mere audience for sustainability. Since people will be actually involved, it is possible to do things in terms of acquiring experience and contribute to sustainability.

► **You offered a metaphor in saying sustainable rural development is like a ‘bee hive’. Can you elaborate more on that?**

Rural development does not only consider agricultural development, production and economy. It also considers environmental, social, cultural, gender, infrastructure and superstructure aspects and aims to ensure integrated and improved living conditions. If we assume that key rural development subjects are a bee hive, the product, i.e. the development effort, will be of a higher quality once each hole or gap in the hive is filled in. Based on this, it is possible to say that considering only the economic dimension of development will not only clash with the development paradigm but also leave may holes in the hive unfilled.

KURUMLAR, ÖZELLİKLE KIRSALA YÖNELİK BİR PROJE DESTEĞİNDE BULUNACAKLARSA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN PROJE SEÇİMİNDE NELERE DİKKAT ETMELİDİRLER?

- Yaban hayatı ve doğayı korumalı.
- Katılımcı ve kapsamlı karar alma mekanizmasını dikkate almalı.
- Sosyal sermayesini ve insani varlığını insana yakışır biçimde kullanmalı.
- Kırsal alanlarda uzaklardan getirme yerine kırsal iş gücü ve kaynakları kullanmalı.
- Kırsal ekonomilerin kendine güvenini ve yeterliliğini ön plana almalı.
- Üretimde bilinçli girdi kullanımını özendirilmeli.
- Ekonomik ve sosyal gelişmenin artırılması için kırsal kaynakların kullanılması ile kazan-kazan-kazandır ilkelerini dikkate almalı.
- Kaliteyi ön plana almalı.
- Toplumsal cinsiyet eşitliğine özen göstermeli.
- Etkin bir izleme-değerlendirme sistemini bünyesinde barındırmalı.
- Tamamlayıcı rekabet koşullarını gözetmeli ve bunu sektörün gerekliliği olarak düşünmeli.
- Dışsal ve içsel ekonomilere katkıyı da dikkate almalı.

DURING PROJECT SELECTION, WHAT SHOULD INSTITUTIONS PAY ATTENTION TO IN TERMS OF SUSTAINABILITY IF THEY ARE TO EXTEND A RURAL PROJECT SUPPORT?

- The project should protect wildlife and nature.
- It should consider a participatory and comprehensive decision-making mechanism.
- It should utilize its social capital and human resources decently.
- In rural areas, it should use rural labor and resources instead of outsourcing.
- It should prioritize the self-confidence and competence of rural economies.
- It should encourage the use of conscious input in production.
- It should use rural resources and employ the win-win principle in order to boost economic and social improvement.
- It should prioritize quality.
- It should pay attention to gender equality.
- It should have an effective monitoring and evaluation system.
- It should consider complementary conditions for competition and regard this as a sectoral requirement.
- It should also consider contribution to external and internal economies of scale.

TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR KIRSAL KALKINMA UYGULAMALARI VE DESTEKLEME FAALİYETLERİ

SUSTAINABLE RURAL DEVELOPMENT PRACTICES AND SUPPORT ACTIVITIES IN TURKEY

Dr. Okan AKIN
Uzman - TKDK Denizli İl Koordinatörlüğü
Expert - Denizli Provincial Coordination Unit of ARDSI

Kırsal alanlar; nüfusun az yoğunlukta olduğu, ekonominin genel olarak tarıma dayalı ve sosyal imkânların yeterince gelişmemiş olduğu kent dışı alanlardır. Kırsal alanların başlıca geçim kaynağı tarımsal faaliyetlerdir. Bu alanlar ekonomik, kültürel, sosyal ve çevresel olarak kentsel alanlardan çok farklı ve statik bir yapıya sahiptir. Kırsal ve kentsel alanlar arasındaki bu farklılık, bireylerin ekonomik durumlarında ve yaşam standartlarında kendisini açıkça göstermektedir. Gelişen noktada tarımsal üretimdeki gelir düşüklüğü, ürün fiyatlarındaki istikrarsızlık, tarım dışı alternatif gelir kaynaklarının olmaması, eğitim ve sağlık hizmetlerindeki sorunlar nedeniyle kırsal alanlardan kentsel alanlara göç hala devam etmektedir. 1980 yılında %56,1'i kırsal alanda yaşayan Türkiye'nin, kırsal nüfusu 1985'lerden sonra hızla azalmaya ve yaşlanmaya başlamıştır. Günümüzde ülke nüfusunun yaklaşık %23'ü (2012 ADNKS'ne göre) kırsal alanlarda yaşamaktadır.

KIRSAL KALKINMA VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Tanım olarak kırsal kalkınma; kırsal yerleşimlerde yaşayanların insanca yaşam koşullarına erişim olanaklarının artması, kalkınma temelinde değişim taleplerinin desteklenmesi, bireylerin kendi öz güçlerini keşfetmesi ve ona dayanması, gelir dağılımında adaletin sağlanması, gelirin artması, eğitim ve sağlık hizmetlerine ulaşım oranının yükselmesi, doğal kaynakların korunarak kullanılması ve zenginliklerin kırsaldaki bireylerin hayatına yansıtılması süreci olarak tanımlanmaktadır. Daha dar kapsamda ise kırsalda yaşayan kesimin ekonomik açıdan arzulanan yaşam standartlarına kavuşturulması ve sosyal davranışlarda olumlu bir değişimin sağlanmasıdır.

Tanımdan da anlaşılacağı üzere kırsal kalkınma kavramı ekonomik, kültürel, sosyal ve çevresel boyutları ile birlikte dikkate alınmaktadır (Şekil 1). Yürütülen kırsal kalkınma çalışmalarında kırsal kalkınmanın mutlak başarısı, kırsal kalkınmanın tüm boyutlarının ele alınmasına bağlıdır. Özellikle çevresel boyutta, 20. yüzyılın son çeyreğinde dünya gündemine yerleşen sürdürülebilirlik kavramının da etkisiyle bir ülkede, bölgede veya küçük bir birimde kalkınma gerçekleştirilirken doğabilecek çevresel etkilerin de (negatif dışsallığı en aza indirirken pozitif dışsallığı en üst düzeye çıkarma) dikkate alınması gerektiği değişik disiplinlerde çalışan uzmanlar tarafından sık sık vurgulanmaktadır.

Şekil 1. Sürdürülebilir Kırsal Kalkınmanın Temel Boyutları

Rural areas are non-urban areas with a low population density where economy is mainly based on agriculture and social conditions are not well developed. Main livelihood in rural areas come from agriculture. These areas have a quite different and static structure compared to urban areas in terms of economic, cultural, social and environmental aspects. These differences between rural and urban areas are evident in financial conditions and living standards of individuals. Migration from rural to urban areas is still going on due to low income generated from agricultural production, instability of product prices, lack of alternative non-agricultural income sources and problems regarding education and health services. While 56.1% of Turkey's population lived in rural areas in 1980, population in rural areas started to decrease and age after 1985s. Currently, approximately 23% of the country's population (according to 2012 data from address-based population registration system) lives in the rural areas.

RURAL DEVELOPMENT AND SUSTAINABILITY

Rural Development is defined as the process of increasing the access of rural people to humane living conditions, supporting their transformation demands based on development, ensuring that individuals discover their own powers and act based on them, ensuring fair distribution of income, increasing income levels, increasing access to education and health care services, using natural resources by protecting them and reflecting the richness on the lives of rural people. In a narrow sense, it means providing economically desired living conditions for rural population and ensuring a positive change in social behaviours.

As it can be concluded from the description, rural development concept is considered with its economic, cultural, social and environmental dimensions (Figure 1). Absolute success of rural development in rural development activities depends on taking all aspects of rural development into account. Especially regarding the environmental aspect, experts from different disciplines frequently emphasize that, with the effect of the concept of sustainability put on the global agenda in the last quarter of 20th century, environmental impacts (maximizing positive externality while minimizing negative externality) that may arise during rural development activities in a country, region or a small unit should also be taken into account.

Figure 1. Main Aspects of Sustainable Rural Development

KIRSAL KALKINMA POLİTİKALARINI ETKİLEYEN PARADİGMALAR

Başlangıç tarihi 1950'lere dayanan kırsal kalkınma yaklaşımları, zaman içinde teknolojik ve sosyo-ekonomik faktörler ile ortaya çıkan değişikliklerin etkisi ile farklılaşmıştır. Araştırmalar, bu farklılıkların kırsal kalkınma yöntemlerini de etkilediğini ortaya koymaktadır. 1950'li ve 1960'lı yıllarda modernizasyon, 1970'li yıllarda devlet müdahaleleri, 1980'li yıllarda serbest pazar, 1990'lı yıllarda katılım ve yetkilendirme, 2000'li yıllarda ise yoksulluğun önlenmesi kırsal kalkınma politikaları üzerinde etkili olmuş kalkınma paradigmalarıdır. Genellikle bu paradigmlar, ortaya çıktıktan sonraki on yıl içinde gelişim göstermişlerdir. Ellis ve Biggs'e (2001) göre dünyada kırsal kalkınma düşüncesinde meydana gelen değişimler aşağıda özetlenmiştir: 1950'li ve 1960'lı yıllarda geleneksel tarımsal üretim yöntemleri yerine modern üretim yöntemleri kullanılmaya başlanmıştır. Modern üretim yöntemlerinin, kırsal alanda yaşanan sorunları çözebileceği düşünülmüştür. 1950'li yıllarda etkili olan topluluk kalkınması yaklaşımından, 1960'lı yıllarda küçük çiftçiliğin geliştirilmesi yaklaşımına geçilmiştir.

1970'li yıllarda, devletler tarım sektörünü yönlendirerek, kırsal alanda etkili tek yapı haline gelmişlerdir. Ancak, devletlerin bu müdahaleci yapısından kaynaklı, kırsal alanlarda pek çok sorun ortaya çıkmıştır. Entegre kırsal kalkınma yaklaşımı kapsamında küçük çiftçiliğe devam edilmiştir.

TÜRKİYE'DE KIRSAL KALKINMA POLİTİKA VE UYGULAMALARI

I- Uygulanan Modeller (Yaklaşımlar)

- Örnek Köy Modeli (1963-1965)
- Toplum kalkınması Modeli (1963-1972)
- Çok Yönlü Kırsal Alan Planlaması (1965-1970)
- Merkez Köy Modeli (1971-1983)
- Köy Kent Modeli (1978-1980 / 2000-2002)
- Tarım kentleri modeli (uygulanmadı)

II- Kırsal Kalkınma Proje ve Programları

- Çorum Çankırı Kırsal Kalkınma Projesi (1976-1984)
- Erzurum Kırsal Kalkınma Projesi (1982-1989)
- Bingöl-Muş Kırsal Kalkınma Projesi (1990-1999)
- Yozgat Kırsal Kalkınma Projesi (1991-2001)
- Ordu-Giresun Kırsal Kalkınma Projesi (1997-2006)
- Erzincan-Sivas Kırsal Kalkınma Projesi (2005-2012)
- Diyarbakır-Siirt-Batman Kalkınma Projesi (2006-2012)
- Doğu Anadolu Havza Geliştirme Projesi
- Ortak Ormancılık için Uygun Metotların Geliştirilmesi Projesi
- Anadolu Su Havzaları Rehabilitasyon Projesi
- Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı
- Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi
- IPARD Programı (2007-2013/2014-2018)

III- Bölgesel Kalkınma Projeleri

- Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP)
- Doğu Anadolu Projesi (DAP)
- Doğu Karadeniz Bölgesel Gelişme Projesi (DOKAP)
- Konya Ovası Projesi (KOP)

Çizelge 1. Türkiye'de Kırsal Kalkınmaya Yönelik Uygulamalar

PARADIGMS AFFECTING RURAL DEVELOPMENT POLICIES

Rural development approaches dating back to 1950s have differed under the influence of changes caused by technological and socio-economic factors over time. Researches have shown that these differences affect rural development methods, as well. The development paradigms affecting rural development policies include modernization in 1950s and 1960s, government interventions in 1970s, free market in 1980s, participation and empowerment in 1990s and prevention of poverty in 2000s. These paradigms generally developed in ten years after they came up. According to Ellis and Biggs (2001), changes in rural development concept around the world are summarized as follows:

Modern agricultural production methods started to be used rather than traditional production methods in 1950s and 1960s. Modern production methods were thought to be able to solve problems faced in rural areas. Community development approach being effective in 1950s was replaced with improvement of small-scale farming in 1960s.

In 1970s, governments led the agricultural sector and became the single effective structure in rural areas. However, many problems arose in rural areas due to this intervening nature of governments. Small-scale farming continued within the scope of integrated rural development approach.

The most effective changes in rural development took place in 1980s and 1990s. In these years when participatory rural development approach was developed, top to bottom rural development approach adopted in previous years transformed into bottom up and process approach. Free market approach was adopted in 1980s and process, participation, empowerment and actor approaches and models became effective on rural development policies in 1990s.

In 2000s, a multi-sectoral approach became prominent in poverty reduction and thus contributing to rural development and policies and practices of international institutions leading rural development.

In 2010s, approaches such as ensuring employment, protecting rural heritage, reducing poverty, using environment-friendly technologies and establishing partnerships with local collaborators gained importance with the rural development policies implemented and a multi-sectoral integrated sustainable development.

1980'li ve 1990'lı yıllar, kırsal kalkınma alanında en etkili değişimin yaşandığı yıllar olmuştur. Katılımcı kırsal kalkınma yaklaşımının geliştirildiği bu yıllarda daha önceki dönemlerde izlenen yukarıdan aşağıya olan kırsal kalkınma yaklaşımı, aşağıdan yukarıya ve süreç yaklaşımına dönüşmüştür. 1980'li yıllarda pazarın serbestleşmesine geçilmiş, 1990'lı yıllardaki kırsal kalkınma politikalarına süreç, katılım, yetkilendirme ve aktör yaklaşımları modelleri damga vurmuştur.

2000'li yıllarda, kırsal yoksulluğun azaltılması ve dolayısıyla kırsal kalkınmaya katkı sağlanmasında, kırsal kalkınmaya yön veren uluslararası kuruluşların politika ve uygulamalarında çok sektörlü bir yaklaşım ön plana çıkmaktadır.

2010'lu yıllarda ise uygulanan kırsal kalkınma politikaları ile çok sektörlü entegre sürdürülebilir bir kalkınma ile istihdamın sağlanması, kırsal mirasın korunması, fakirliğin azaltılması, çevre dostu teknolojilerin kullanılması ve kırsal alanlarda yerel işbirlikçilerle ortaklık gibi yaklaşımlar ağırlık kazanmaktadır.

TÜRKİYE'DE KIRSAL KALKINMA ÇALIŞMALARI Planlı Dönem Öncesi (1923-1963) Kırsal Kalkınma Çalışmaları

Cumhuriyetin kuruluşu ile başlayan modernleşme hareketleri, kırsal kesime yönelik kalkınma çabalarını da etkilemiştir. Nüfusun önemli bir bölümünün kırsal alanda yaşadığı ve ekonominin ağırlıklı olarak tarıma dayandığı Cumhuriyet döneminde, kırsal kalkınmaya özel bir önem verilmiştir. Bu dönemde, 1924 yılında 442 sayılı Köy Kanunu yürürlüğe girmiş, 1925 yılında tarımda aşar vergisi kaldırılmış, 1932 yılından itibaren tahıl fiyatlarında desteklemeye başlanmış ve 1940 yılında Köy Enstitüleri kurulmuştur.

Planlı Dönem Sonrası (1963 ve sonrası) Kırsal Kalkınma Çalışmaları

Planlı dönem olarak adlandırılan 1963 yılı ve sonrasında, Türkiye'de kırsal kesimin kalkınması, bölgesel gelişmeyi artırmak ve bölgesel gelişmişlik farklılıklarını azaltmak gayesi ile 1970'li yıllardan bu yana yerli ve yabancı kaynaklarla finanse edilen birçok kırsal kalkınma projesi ve programı ile bölgesel kalkınma projeleri uygulanmıştır (Çizelge 1). Uygulanan kırsal kalkınma projelerinde, çiftçi ailesinin gelir ve yaşam düzeylerini yükseltmek, kırsal alanlardan kentlere olan göçü engellemek, yeni üretim alanları oluşturmak, altyapı hizmetlerini sağlamak ve tarımsal gelirleri arttırmak ana amaç olarak belirlenmiştir.

RURAL DEVELOPMENT POLICIES AND PRACTICES IN TURKEY

I- Implemented Models (Approaches)

- Model Village (1963-1965)
- Community Development Model (1963-1972)
- Multi-Dimensional Rural Area Planning (1965-1970)
- Centre Village Model (1971-1983)
- Village-City Model (1978-1980 / 2000-2002)
- Agricultural cities model (not implemented)

II- Rural Development Projects and Programmes

- Çorum Çankırı Rural Development Project (1976-1984)
- Erzurum Rural Development Project (1982-1989)
- Bingöl-Muş Rural Development Project (1990-1999)
- Yozgat Rural Development Project (1991-2001)
- Ordu-Giresun Rural Development Project (1997-2006)
- Erzincan-Sivas Rural Development Project (2005-2012)
- Diyarbakır -Siirt - Batman Development Project (2006-2012)
- Eastern Anatolia Watershed Rehabilitation Project
- Project on Developing Suitable Methods for Common Forestry
- Anatolia Water Basins Rehabilitation Project
- Rural Development Investments Support Program
- Social Support In Rural Areas Project
- IPARD Programme (2007-2013/2014-2018)

III- Regional Development Projects

- South-eastern Anatolia Project (GAP)
- Eastern Anatolia Project (DAP)
- Eastern Black Sea Project (DOKAP)
- Konya Plain Project (KOP)

Chart 1. Rural Development Practices in Turkey

RURAL DEVELOPMENT ACTIVITIES IN TURKEY Rural Development Activities Before the Planned Period (1923-1963)

Modernization movement started with the foundation of the Republic triggered rural development efforts. In the Republic period when the majority of population lived in rural areas and economy was mainly based on agriculture, a special importance was attached to rural development. In this period, Village Law No 442 entered into force in 1924, agricultural tithe was abolished in 1925, subsidy for grain prices started as of 1932 and Village Institutes were established in 1940.

Rural Development Activities After the Planned Period (1963 and later)

In 1963 and later which is called planned period many nationally and internationally funded rural development projects and programmes as well as regional development projects have been implemented since 1970s with the aim of ensuring rural development, increasing regional improvement and reducing regional development disparities in Turkey. (Chart 1). Main aims of the rural development projects implemented were set as increasing the income levels and living standards of the farmer families, preventing migration from rural to urban areas, creating new production areas, providing infrastructure services and raising income generated from agricultural activities.

TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR KIRSAL KALKINMADA DESTEKLEME FAALİYETLERİ

Kırsal alanlara yönelik sürdürülen proje bazlı destekleme faaliyetleri, hibe ve kısmen de kredi şeklinde olup kırsal kalkınma projeleri ve mali destek programları kapsamında sunulmaktadır.

ULUSAL KAYNAKLARDAN YÜRÜTÜLEN DESTEKLEME FAALİYETLERİ

Kırsal Kalkınma Amaçlı Tarımsal Destekler: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB) tarafından 81 ilde sağlanan bu destekler ile ekonomik faaliyetler, modern sulama ve tarımsal üretim altyapısının modernizasyonuna ilişkin makine ve ekipmanlar desteklenmektedir.

Hayvancılık Desteklemeleri: GTHB tarafından DAP ve GAP illerinde damızlık gebe düve alımı, ahır yapımı, süt soğutma tankı alımı gibi faaliyetlerle et ve süt hayvancılığının geliştirilmesi için %30 ila %40 oranında hibe sağlanan bir destekleme mekanizmasıdır.

Genç Çiftçi Projesi: GTHB tarafından yürütülen proje, kırsal alanda yatırım yapacak olan, ücretli bir işi olmayan ve 18 ila 40 arasındaki genç çiftçileri kapsamaktadır. Proje kapsamında bitkisel ve hayvansal üretim, yöresel tarım ürünleri ile tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimiyle ilgili projelere 30.000 TL'ye kadar hibe verilmektedir.

Sosyal Destek Programı (SODES): İl düzeyinde valilikler tarafından uygulanan proje, dezavantajlı bölgelerde sosyal imkânlarla erişimde sıkıntı yaşayan; çocuklar, gençler, kadınlar, göç etmiş kesim ve gecekondulu bölgeleri için geliştirilmiş sosyal bir projedir.

Çevresel Altyapı ve Çevre Koruma Destekleri: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen projenin temel amacı, turizm gelişme bölgelerinde, doğal sit alanlarında ve tabiat varlıklarının bulunduğu bölgelerde çevre korumayla ilgili projelere hibe sağlayarak kırsal çevrede kirliliğin önlenmesi ve doğal kaynakların korunmasıdır. Ayrıca toprak ve su kalitesi ve erozyonun önlenmesi amaçlı tarım arazilerinin korunması (ÇATAK) projesi de 27 ilde GTHB tarafından uygulanmaktadır.

Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi (KÖYDES): Kırsal kesimde yıllardan beri süregelen içme-sulama-atık suyu ve yol sorunlarını çözmek için geliştirilen bir kırsal altyapı projesidir.

Su, Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP): Kalkınma Bakanlığı tarafından koordine edilen proje, acil içme suyu ve kanalizasyon problemi yaşayan kırsal belediyelere hibe sağlamaktadır.

Orman Köylerine (ORKÖY) Destekler: Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından yürütülen projenin amacı orman köylülerinin yoksulluk riskini azaltmak ve sürdürülebilir geçim kaynaklarına ulaşmalarına yardımcı olmaktır.

KOSGEB Destekleri: Kır-kent ayrımı yapılmadan 7 destek programı kapsamında KOBİ'lere yönelik bir destekleme mekanizmasıdır.

SUPPORT ACTIVITIES IN SUSTAINABLE RURAL DEVELOPMENT IN TURKEY

Project-based support activities for rural areas, which are mostly grants and partially credits, are provided under rural development projects and financial support programmes.

SUPPORTS WITH NATIONAL SOURCES

Agricultural Supports for Rural Development: These supports are provided by the Ministry of Food, Agriculture and Livestock (MFAL) for economic activities, modern irrigation and machinery and equipment purchase for the modernization of agricultural production infrastructure in 81 provinces.

Livestock Production Supports: It is a support mechanism by MFAL providing 30%-40% grant for the improvement of meat and milk production through certain activities such as purchase of pregnant heifers for breeding, barn construction and purchase of milk coolers in DAP and GAP provinces.

Young Farmers Project: The project carried out by MFAL covers young farmers between the ages 18-40 who do not have a paid job and will invest in rural areas. Within the scope of the project, a grant amount up to 30.000 TL is provided for projects related to agricultural and livestock production, local agricultural products and medicinal and aromatic plant production.

Social Support Programme (SODES): This is a social project developed for children, young people, women and immigrants who have problems in accessing social opportunities in the disadvantaged regions and slums and implemented by the governorates on provincial level.

Environmental Infrastructure and Protection Supports: The main aim of the project carried out by the Ministry of Environment and Urbanisation is to prevent environmental pollution and protect natural resources in the rural areas by providing grant support for the projects related to environmental protection in the tourism development areas, natural protected areas and areas with natural properties.

Furthermore, environmentally based agricultural land protection (ÇATAK) project aiming to protect the quality of soil and water and prevent erosion is implemented by MFAL in 27 provinces.

Village Infrastructure Support Project (KÖYDES): A rural infrastructure project developed to solve drinking-irrigation-waste water and road problems going on for years in the rural areas.

Water and Sewage Infrastructure Project (SUKAP): The project coordinated by the Ministry of Development provides grant support to the rural municipalities with urgent drinking water and sewage infrastructure problems.

Supporting Forest Villages (ORKÖY): The aim of the project carried out by the Ministry of Forestry and Water Affairs is to reduce poverty risks of forest villagers and help them to have access to sustainable livelihoods.

KOSGEB Supports: It is the support mechanism for SMEs both in urban and rural areas within the scope of 7 support programmes.

Regional Development Supports: They are the grant supports

Bölgesel Gelişme Destekleri: Kalkınma ajansları (KA) tarafından tarım ve kırsal kalkınma alanında yapılan desteklerdir. Ayrıca bölgesel kalkınma idareleri tarafından yürütülen GAP, Konya Ovası Projesi (KOP), Doğu Anadolu Projesi (DAP) ve Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) kapsamında önemli ölçüde kırsal kalkınma faaliyetleri yürütülmektedir.

ULUSLARARASI KAYNAKLARDAN YÜRÜTÜLEN DESTEKLEME FAALİYETLERİ

Entegre Kalkınma Projeleri: GTHB ve Orman Genel Müdürlüğü koordinasyonunda teknik yardım ve finans kuruluşlarından sağlanan krediler vasıtasıyla dar bölge kalkınma, entegre kırsal kalkınma ve havza rehabilitasyon projeleri adıyla yürütülmekte olan projelerdir.

IPARD Programı: Katılım öncesi mali yardım aracının (IPA) kırsal kalkınma bileşenidir (IPARD). 2007-2013 yıllarını kapsayan IPARD-I Programı'nın devamında, AB tarafından çok yıllık bütçe perspektifi kapsamında, Birliğe aday ülkeler için 2014-2020 yıllarını kapsayan IPA-II ve alt bileşeni olan IPARD-II yürürlüğe konulmuştur. IPARD-II desteklerinin dağıtımından Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu sorumludur. IPARD-II yardımları ile aday ülkelerde olası bir üyelik sonrasında, AB'nin OTP'na uyumuna yönelik kapasitesinin geliştirilmesi için tarım sektörünün rekabet gücünün artırılması ve kırsal alanların sürdürülebilir kalkınması hedeflenmektedir. Kırsal kalkınmaya ilişkin IPARD-II'ye tahsis edilen AB katkısı, toplamda Türkiye için tahsis edilen IPA-II bütçesinin %20,48'ini (801 milyon avro) oluşturmaktadır.

Yeni dönemde, hâlihazırda var olan desteklemelere ilaveten, kırsal altyapı, tarımsal makine parklarının kurulması ve yenilenebilir enerji yatırımları gibi yeni tedbirler uygulamaya konulmuştur. IPARD-I'de %65 olan hibenin üst sınırı IPARD ile %70'e çıkarılmıştır. Ayrıca çevrenin yararına atık madde depolama ve yönetimi içeren projelere ilave %10 hibe sağlanmaktadır.

provided by development agencies (DA) for agricultural and rural development activities. Furthermore, significant rural development activities are being carried out under GAP, Konya Plain Project (KOP), Eastern Anatolia Project (DAP) and Eastern Black Sea Project (DOKAP) conducted by regional development administrations.

SUPPORTS WITH INTERNATIONAL SOURCES

Integrated Development Projects: These are projects which are conducted with the names of narrow regional development, integrated rural development and basin rehabilitation projects with credits provided by technical assistance and finance institutions under coordination of MFAL and General Directorate of Forestry.

IPARD Programme: It is the rural development component (IPARD) of the instrument for pre-accession assistance (IPA). Following IPARD-I programme for 2007-2013, IPA-II and its sub-component IPARD-II for 2014-2020 were brought into force by the EU for candidate countries under the multi-annual budget perspective. Agriculture and Rural Development Support Institution is responsible for the distribution of IPARD-II supports. The aim of IPARD-II supports is to raise competitiveness of the agricultural sector and ensuring sustainable rural development to build capacity in candidate countries for alignment with CAP in case of a possible membership. The EU contribution allocated to IPARD II regarding rural development constitutes 20.48% (801 million Euro) of IPA-II budget allocated for Turkey in total.

In the new period, new measures such as rural infrastructure, establishment of agricultural machinery parks and renewable energy investments were put into practice in addition to the existing supports. In the new period, upper limit of the grant, which was 65% in IPARD-I, was raised to 70% in IPARD-II. Furthermore, additional 10% grant support is provided to the projects including effluent storage and waste management for benefit of the environment.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Akan, O. (2015). "Kırsal Kalkınma Politikalarının AB Politikaları Çerçevesinde İncelenmesi: Denizli İli Örneği", Doktora Tezi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ.
- Çelik, Z. (2006). Türkiye'de Kırsal Planlama Politikalarının Geliştirilmesi. D. Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Dernek, Z. (2006). Cumhuriyet'in Kuruluşundan Günümüze Tarımsal Gelişmeler, Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi 1(1):1-12, 2006, Isparta.
- Ellis F. Biggs S. (2001). Evolving Themes in Rural Development 1950s-2000s., Development Policy Review, 19 (4), 437-448.
- Esengül K, Akça H, Sayılı M (2002). "Dağlık ve Ormanlık Alanlarda Kırsal Turizm Faaliyeti ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma", I. Ulusal Ormanlık kooperatifleri Sempozyumu, 22-23 Mart, Kastamonu.
- Kovacs, D. (1999) "Rural Tourism in Hungary: Characteristics of Spontaneous Development", East-West Series in Economics, Business and the Environment, 2(1-2), pp:105-110.
- UKKS, (2014) "Ulusal Kırsal Kalkınma Strateji Belgesi", GTHB, Ankara.
- ZMO, (2009). "Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma Politikaları ve Değişim Eğilimleri", www.zmo.org.tr/etkinlikler/abgst03/10.pdf, Erişim Tarihi: 22.09.2013.

GELENEKLERİ, RENKLERİ VE MİZAHIYLA ITS TRADITIONS, COLOURS AND HUMOUR

TRABZON

TRABZON'U SEVMEK İÇİN BURAYA BİR GÜNDEN FAZLA AYIRMAK VE MUTLAKA
SOKAKLARINDA YÜRÜMEK, VAKİT GEÇİRMEK GEREK.

YOU NEED TO SPARE MORE THAN ONE DAY, WALK AND SPEND TIME ON ITS
STREETS TO LOVE TRABZON

📸 Beril Şen 📸 Özcan Malkoçer

Karadeniz'de, 'gökte bulut varsa yağmur zaten yağıyordu, bulut yoksa yağacaktır' derler. Bu bölgede yılın 150 günü yağmur yağar. Karadeniz, her yıl tekrar tekrar gitmenin ve her defasında farklı keyifler yaşamının mümkün olduğu bir bölge. Karadeniz, dağlar, yaylalar, vadiler, şelaleler ve eşsiz bir coğrafya demek. Gerçek Karadeniz'le tanışmak isteyenlerin, mevsim yaz bile olsa çantalarına mayodan önce bir çift bot, kazak ve yağmurluk koymasına gerekir. Eylül-ekim, bölgenin en az yağış aldığı aylar olsa da mayıs ve haziran da doğanın en güzel olduğu zaman. Karadeniz'in gururu yayla şenlikleri ise temmuz ve ağustos aylarında.

In the Black Sea Region, they say 'if there are clouds in the sky, it's already raining, and if there are no clouds, it will rain'. In this region, it rains for 150 days a year. You can go to the Black Sea Region each year again and again, and enjoy different pleasures each time. The Black Sea Region means mountains, highlands, valleys, waterfalls and a unique geography. If you want to see the real Black Sea, you need to pack a pair of boots, a pullover and a raincoat before your swimsuit even though it is summer. In September-October, the region receives the least rainfall whereas in May and June, the nature is at its best. Highland festivals, pride of the Black Sea Region, are organized in July and August.

Trabzon'a özgü el sanatı telkari, Osmanlı'dan beri sürdürülüyor.

Trabzon's handcraft Telkari is maintained since the Ottoman times.

Atatürk'ün otomobiliyle gezerken beğendiği köşk, Trabzon halkı tarafından ona hediye edilmişti. Atatürk saw and was impressed by the mansion while driving, and it was presented to him as a gift by the people of Trabzon.

COĞRAFYANIN EĞİTTİĞİ İNSAN

Karadeniz'in başkenti kabul edilen Trabzon'dan hangi yöne doğru giderseniz gidin, coğrafya ve onun yarattığı insan istifini hiç bozmaz. Yemyeşil, sık ormanlarla dolu, sisli dağlar, çay tarlalarında çalışanlar, fındık toplayanlar, sessiz tersaneler, iskelelere çekilmiş takalar, yükünü yüklenmiş kadınlar, dağları delen geçitler... Doğa keyfine düşkün burada, bazen sis yolu kapatıyor, bazen sınırsız ufuklar açıyor. Yollar bazen geçit vermiyor, bazen en olmadık patikadan evine ulaştırıyor. Deniz ayrı bir karakter... Onunla en iyi balıkçı baş ediyor, çünkü onu dinlemeyi biliyor. Coğrafyanın eğittiği ender rastlanan bir karakter, Karadeniz insanı... Altından kalkamayacağı iş yok gibi. Becerikli, çözüm üretebilen, dirençli, gururlu ve kolay kolay değişmiyor.

HAMSİLERİN GÖÇ YOLU

Trabzon'un meydanında yürürken lokanta vitrinlerinde, hamsi ile yapılan türlü türlü yemek görüyorum. Hamsi kaygana, hamsi pilavı, hamsi tava... Neredeyse 25 yılı aşkın bir süredir meydanda, sadece balık yapan, Murat Balık Salonu'nundaki hamsiler lezzetli. Nedense aklıma balıkların göç yolu geliyor, soruyorum. İkinci kuşak lokanta sahibi Erkan Murat cevap veriyor: "Ben hamsilerle mi gezirum ki, nerden geldiklerini bileyum?" Gülüyorum. Baba Murat, 10 yıl önceki 20 çeşit balığın ismini tek tek sayıyor ve ekliyor: "Biz balığa savaş açmışız. Deniz bitti."

KERVANLARIN DURAĞINDAN METROPOLE

Trabzon, özellikle doğa sporları tutkunları için Doğu Karadeniz yolculuğunun lojistik hazırlığını yapmak için bir üs. Araba kiralamak, yayla safari turlarına katılmak ya da toprak yola girecek ve yaylalara çıkacak arabanızla ilgili son kontrolleri yaptırmak için de uygun bir yer. Binalara boğulmuş olsa da, parkları, meydanı, Uzun Sokağı ve köprüleri vakit geçirmeye değer. Eskiden Trapezos imiş, anlamı 'masa'.

PEOPLE TRAINED BY THE GEOGRAPHY

Wherever you go in Trabzon, which is accepted as the capital of the Black Sea, the geography and people it created are the same. With its green forests, foggy mountains, people working on tea fields and picking hazelnuts, quite docks, boats by the piers, women shouldering weights, and passages through the mountains... The nature here does whatever it wants; sometimes the fog blocks the way and sometimes it opens up limitless horizons. Sometimes the roads do not let you pass, and sometimes the most unexpected paths lead you home. The sea is another character... The fishermen deal with it the best, because they know how to listen to it. Trained by the geography, people of the Black Sea Region have a rare character... There is nothing they can't do. They are skilful, resistant and proud people who can create solutions and do not change easily.

MIGRATION ROUTE OF ANCHOVIES

While walking around in the main square of Trabzon, I see various meals with anchovy behind the windows of the restaurants. Anchovy omelet, rice with anchovy, fried anchovy... Murat Fish Restaurant has been serving fish for over 25 years at the main square and its anchovies are delicious. The migration route of fish crosses my mind for some reason and I ask. Erkan Murat, second generation restaurant owner, answers: "How could I know? Do I migrate with them?" (With a Black Sea accent) I laugh. Papa Murat lists the names of 20 fish varieties from 10 years ago and adds, "We declared war on fish. The sea dried up."

FROM BEING A CARAVAN STOP TO A METROPOLIS

Trabzon is a logistical base especially for nature sports lovers' on route to an Eastern Black Sea journey. It is a suitable place to rent a car, join highland safari tours or to have the last checks on your car before driving on the earth road and to the highlands. Though packed with buildings, its parks, squares, Long Street (Uzun Sokak) and bridges are worth seeing. Its old name was Trapezos meaning

Aya Sofya, 52 yıl sonra 2013'te yeniden Müslümanlar'ın ibadetına açıldı. In 2013, Hagia Sophia was reopened for the Muslims after 52 years.

Denize doğru uzanan, dar, uzun bir tepede kurulmuş. Bir zamanlar, dağları aşan kervanlar buradan geçer, İran ve hatta Hindistan'ın ticaretle zenginleşen kentlerine devam edermiş. Bugün Trabzon tam bir metropol. Bir arı kovanı gibi kaynıyor. Burada her şey bir yana, ticaret bir yana.

52 YIL SONRA YENİDEN İBADET

Aya Sofya Camii ya da eski adıyla Aya Sofya Müzesi, Karadeniz'in olmazsa olmazlarından. Trabzon merkezden itibaren tabelaları 3 km boyunca izleyerek, geç Bizans kiliselerinin en görkemlilerinden Aya Sofya'ya varılıyor. Anlamı 'Kutsal Bilgelik'. İstanbul'un Latinler tarafından işgalinden sonra kaçan ve Trabzon'da 1204'te yeni bir devlet kuran Komnenos ailesinden, Kral I. Manuel tarafından yaptırılan bir manastır kilise. Aya Sofya, 2013'ün bir haziran günü cuma namazının ardından, 52 yıl sonra yeniden Müslümanların ibadetına açılmıştı.

HALKIN ATATÜRK'E HEDİYESİ

Trabzon merkeze 8 km mesafede ve Soğuksu tepesindeki bugünkü Atatürk Köşkü, 1903'te Trabzonlu zengin iş adamı Konstantin Kapayanidis için yazlık köşk olarak yapılmış. 1916-1918 Rus işgali sırasında, Trabzon'u işgal eden Rus komutanlar tarafından karargâh olarak kullanıldı. Atatürk, 1924'teki ilk Trabzon ziyaretinde Soğuksu'da otomobiliyle gezerken burayı görüp beğenmiş, 1931'de de köşk, Trabzon halkı tarafından ona hediye edilmişti. Girer girmez, orta salonun ve etrafını çevreleyen odaların parkelerini kaçırmayın.

RESTORASYONU 1 YIL SÜRECEK

Trabzon'a 43 km mesafede akıllara durgunluk verecek denli, olağanüstü bir yapı var: Sümela Manastırı. Ne yazık ki, Eylül 2015'te başlayan ve bir yıl sürecek restorasyon nedeniyle, ziyarete kapalı. Yine de, eğer sisin çökmediği bir günse dışarıdan heybetine hayran kalmamak elde değil. 1972'de yapılan patika-

'table'. It is set on a narrow, long hill facing the sea. Once upon a time, caravans crossing the mountains passed through this place and continued their way to the cities of Iran and India which were rich with trade. Today, Trabzon is a true metropolis. It is busy and crowded like a bee hive. Trade is above everything here.

WORSHIP AFTER 52 YEARS

Hagia Sophia Mosque, previously known as Hagia Sophia Museum, is an essential part of the Black Sea Region. Following signs for 3 km from the city centre, you can reach Hagia Sophia, which is one of the most magnificent recent Byzantine churches. Its name means 'Sacred Wisdom'. It is a minster built with the order of King Manuel I from the Komnenos dynasty who fled from Istanbul after it was occupied by the Latins and established a new state in Trabzon in 1204. Following a Friday prayer in June 2013, Hagia Sophia was reopened for the Muslims after 52 years.

THE PEOPLE'S PRESENT TO ATATÜRK

Atatürk Mansion located on Soğuksu Hill 8 km from Trabzon centre was built in 1903 as the summer mansion of Konstantin Kapayanidis, a wealthy businessman from Trabzon. During the Russian invasion of 1916-1918, it was used as the headquarters of the Russian commanders invading Trabzon. Atatürk saw and was impressed by this place while driving in Soğuksu during his first visit to Trabzon in 1924, and in 1931 the mansion was presented to him as a gift by the people of Trabzon. Once you enter the place, you cannot miss the hardwood floor of the mid-hall and the surrounding rooms.

RESTORATION WILL TAKE A YEAR

There is a breathtakingly extraordinary structure 43 km from Trabzon: Sumela Monastery. Unfortunately, it is closed to visitors due to restorations initiated in September 2015 and will last a year. However, it is impossible not to admire its massive structure from the outside on a clear day. The Monastery can be reached in 45 minutes following the path constructed in 1972. Another

Trabzon'a 94 km mesafedeki Uzungöl, bölgenin en çok turist çeken destinasyonlarından. Uzungöl, 94 km from Trabzon, is an important tourist attraction in the region.

dan manastıra 45 dakikada tırmanmak mümkün. Diğer alternatifse, 3 km'lik bir araba yolu ve sadece 15 dakikalık bir tırmanış. Manastırın bir diğer adı Meryemana... Efsaneye göre; keşişler Barnabas ve Sophronios, Hz. İsa'nın öğrencilerinden Aziz Lukas'ın yaptığı, kutsal Meryem tasvirini buldukları bu noktada bir manastır kurarlar. Yıl 385. Manastır, Karadağ'ın en dik yamacında. Hatta Grekçe'de buranın ismi 'panhagia tou melas' yani "Karadağ'ın bakiresi" imiş, sonra 'sou melas'a dönüşmüş. Sümela, genişletilmiş, yağmalanmış, onarılmış, taç giyme törenlerine sahne olmuş, öğrenci odaları ve kütüphaneler inşa edilmiş, Hristiyanların hac yeri olmuş. Osmanlılar döneminde korunmuş, saygı görmüş, rahipler Yavuz Sultan Selim'i burada tedavi etmişler. Mübadelede, rahipler Yunanistan'a gönderilerek, manastır 1923'te boşaltılmış. Giderken bazı değerli eşyaları yanlarına alıp, taşıyamadıklarını manastır yakınındaki St. Barnabas Kilisesi'ne gömmüşler. Sümela terk edildikten 8 yıl sonra, bir papaz buraya gizlice gelip, kutsal Meryem ikonunu saklandığı yerden almış ve Yunanistan'a götürmüştü. Bugün ikon Kuzey Yunanistan'da, Veria yakınlarındaki, 1952 yapımı, Yeni Sümela olarak adlandırılan manastırda. Ayrıca ikonlardan biri Dublin, birkaçı da Oxford'da.

KIRMIZI KEŞANLARIN PAZARI

Trabzon'a 37 km mesafedeki Sürmene, her salı bölgenin renkli pazarlarından birine ev sahipliği yapıyor. Kırmızı keşanlar içindeki kadınlar, köylerinden getirdikleri sebze, meyve, ekmek, peynir gibi ürünleri pazarda satıyorlar. Sıcacık ve enfes, 'kuvvet verir kilo vermez' mısır ekmeği karşı konulur gibi değil. Yağ tenekelerinin içine, pişerken yapışmasın diye, kestane yaprakları döşeniyor. Genellikle kadınların altlarında peştamal üstlerinde de keşan oluyor. Sürmelililer'e göre dünyanın en iyi bıçağı onların, ikinci olduklarını kabul etmiyor; "Alman Solingen'den de üstünüz." diyorlar. Yüzyıllardır süregelen bir gelenek... 20 yıl öncesine kadar atölyelerde hatta evlerde yapılıyordu, son beş yıldır ise fabrikasyon.

alternative is a 3 km driveway and only a 15-minute climbing. The other name of the Monastery is Virgin Mary... According to the legend; monks Barnabas and Sophronios established a monastery where they found a holy portrait of Virgin Mary painted by the Apostle Luke, a protégé of Jesus. Year 385. The Monastery is located on the steepest slope of Karadağ. Actually, the ancient Greek name of this place was 'panhagia tou melas' which means "virgin of Karadağ" and then it became 'sou melas'. Sumela Monastery was expanded, plundered, repaired, witnessed coronations, used as student rooms and libraries and became the holy pilgrimage place for Christians. It was protected and respected during the Ottoman times and the priests cured Yavuz Sultan Selim there. During the population exchange, the priests were sent to Greece and the Monastery was evacuated in 1923. They took the belongings they could carry with them and buried the others under the St. Barnabas Church close to the Monastery. 8 years after the Sumela Monastery was abandoned, a priest secretly went there and took the holy Virgin Mary icon from there to Greece. Currently, the icon is at the monastery called 'the New Sumela' built in 1952 close to Veria in the Eastern Greece. Besides, one of the icons is in Dublin and some are in Oxford.

BAZAAR OF THE RED KEŞANS

Sürmene district, 37 km away from Trabzon, hosts one of the colourful bazaars of the region every Tuesday. Women wearing keşans sell products such as vegetables, fruits, bread and cheese they bring from their villages in the bazaar. Warm and delicious corn bread, which is 'high in energy, low in calories', is irresistible. Inside the oil cans are covered with chestnut leaves so that they won't burn while cooking. Women generally wear peştamels and keşans. People of Sürmene do not accept being the second best, and claim having the best knives in the world; "Ours is better than the German brand Solingen." It is a tradition going on for centuries... They were produced at workshops and even at homes 20 years ago and mass-produced for the last 5 years.

Karadeniz mutfağının geleneksel tadlarının her biri damakta sürpriz lezzetler bırakır. Traditional tastes of the Black Sea cuisine make a memorable impression on your palate.

KARADENİZ DEREBEYLERİNİN İHTİŞAMI

Sürmene'nin 1 km dışındaki Memiş Ağa (Kastel) Konağı, 18. yy derebeylerinin ihtişamını örnekleyen görkemli bir yapı. Karadeniz derebeylerinin Osmanlı'ya isyanı sırasında bu tarzda birçok konak yıkılmış, geriye tek bu kalmış. 80'li yıllara kadar halen oturuluyormuş. Konak tamamen kesme taştan, her odada şömine var, banyolardan biri çok ilginç; tırmanmak gerekiyor, ahşap oymalı döner tavamı kaçırmayın. 1916 Rus işgali sırasında, konağın muhteşem güzellikteki ahşap oymalı kapılarından biri Rusya'ya kaçırılmış, söylentiye göre, burada yol yapılması için talimat veren yetkililer, bu kapıyı görünce konağı yıkmaktan vazgeçmişler. O zamanlar Trabzon'dan Rize'ye ancak denizden gidilirilmiş. Bugün konağın önünden geçen yol, Ruslardan kalma ve bu sahilde yapılan ilk karayolu.

GELENEKSEL DOLU BİR GEZİ

Trabzon'u sevmek için buraya bir günden fazla ayırmak ve mutlaka sokaklarında yürümek, vakit geçirmek gerek. Boztepe'den kente bakın, bir akşamüstü Zağnos Köprüsü'nden yürüyüp Ortahisar'ı gezin, sahildeki Ganita Çay Bahçesi'nde tavla oynayın, Akçaabat'ın Orta Mahallesi'ndeki eski evleri görün, kemeçenin sesine kulak verin, horona ayak uydurmaya çalışın, eskilerde ürünlerin saklandığı seranderlerde geceleyin, doğanın derinliklerinde olmak isterseniz, unimoglarla yayla safari turlarına katılın. Yemek ve alışveriş etmek de ayrı keyif. Bedesten'de Trabzon'un ünlü altın ve gümüş hasır bilezikleri var, peştamal ya da gerçek ve minyatür kemeç de alabilirsiniz. Tipik Karadeniz yemekleri, Akçaabat köftesi, dut pestili, köme, taptaze mısır ekmeği, beton helva tatmaya değer. Karadeniz'in gelenek, renk ve mizahına ilk adım olan Trabzon'un bu çeşitliliğine bakınca, turizmi gelişmesine rağmen gelenekselliğinden ödün vermeyen Karadeniz'in; akıllı ve bilinçli bir gezgin için, temmuz ve ağustos aylarında, günün kalabalık kıyılarından yerini alması kuşkusuz şaşırtıcı değil.

EXTRAVAGANCE OF FEUDAL LORDS IN BLACK SEA

Memiş Ağa (Kastel) Mansion, 1 km from Sürmene, is a gorgeous structure representing extravagance of the feudal lords in the 18th century. During the uprising of the feudal lords in the Black Sea Region against the Ottoman Empire, many mansions were demolished and this is the only one left. It was still inhabited until the 80s. The mansion was completely built out of cut stones, each room has a fireplace, one of the bathrooms is quite strange, you need to climb up; and you cannot miss the rotating roof with wood carvings. During the Russian invasion of 1916, one of the gorgeous doors with wood carvings was smuggled to Russia, and according to rumours, the officials who ordered the road construction there changed their minds about demolishing the mansion when they saw this door. Back then, sea travel was the only way to go from Trabzon to Rize. This road in front of the mansion inherited from the Russians is the first highway constructed on the coast.

A VISIT FULL OF TRADITIONS

You need to spare more than one day, walk and spend time on its streets to love Trabzon. You should watch the city from Boztepe, visit Ortahisar after walking through Zağnos Bridge in the afternoon, play backgammon at Ganita Tea Garden by the seaside, see the ancient houses in Orta Neighbourhood of Akçaabat, listen to kemeche music, try to keep up with the rhythm of horon, spend the night at the seranders where crops were stored previously, and join the highland safari tours with unimogs if you want to be in the depths of nature. Eating and shopping would also give you extreme pleasure. Bedesten has the famous golden and silver braided bracelets of Trabzon, and you can buy peştamal or real/miniatüre kemeche there. Typical Black Sea cuisine, Akçaabat meatball, dried mulberry rollup, churchkhela, freshly baked corn bread and beton halva are worth tasting. Considering this diversity of Trabzon, which is the first step to the tradition, colour and humour of the Black Sea Region, it is not surprising that the Black Sea Region replaces the crowded coasts of the south in July and August for a smart and conscious traveller.

TÜRK SINEMASININ SULTANI: TÜRKAN ŞORAY

"SEYİRCİLERİMİLE YILLAR BOYU SÜREN
KARŞILIKLI AŞKIMIZ, BU YAŞADIĞIM SEVGİ,
HAYATIMIN ANLAMINI OLDU."

Şebnem Kırca

Türk Sineması'nın Sultanı Türkan Şoray... Yaklaşık 40 yıldır zirvede olan sanatçının başarısı kişiliğinden mi yoksa güzelliğinden mi bilinmez ancak Türk halkı ile arasında kurduğu bağ tartışılmayacak kadar derinden ve aşk dolu! "Seyircilerimle yıllar boyu süren karşılıklı aşkımız hayatımın anlamı oldu." diyor kendisi... "Köyde Bir Kız Sevdim" ile 15 yaşında genç bir kızken başladı beyaz perde macerası. 70'lerin en hayal edilesi solisti ve belki de her dakikasıyla kalplere kazınan "Selvi Boylum Al Yazmalım" ile 'sevgi nedir?' sorusunu cevaplayan isimdi. Aslında Türkan Şoray ne yaparsa yapsın kalplerin hep baş tacıydı... Kendisiyle bir araya geldik ve unutulmaz bir çekim eşliğinde keyifli bir söyleşi gerçekleştirdik.

THE SULTAN OF TURKISH CINEMA: TÜRKAN ŞORAY

"THE MUTUAL LOVE GOING ON FOR
YEARS WITH MY AUDIENCE HAS BEEN
THE MEANING OF MY LIFE."

The Sultan of Turkish Cinema: Türkan Şoray... The reason for the success of the actress, who has been a star for almost 40 years, is either her character or her beauty, but her bond with the Turkish people is unquestionably deep and full of love! She says, "The mutual love going on for years with my audience has been the meaning of my life"... Her journey in cinema started with "Köyde Bir Kız Sevdim" when she was a young girl of 15. She was the dream soloist of 70s, and the one answering the question "what is love?" with "Selvi Boylum Al Yazmalım" engraved on people's hearts. Actually, Türkan Şoray won hearts with whatever she did... We met, had an unforgettable shoot and a wonderful conversation.

► **Kuşaklar boyu seviliyorsunuz; 50 yılı aşkın süren başarılı oyunculuk hayatı ve bir o kadar sevgi... Bunca şeyi yaşadktan sonra geriye dönüp baktığınızda neler söylemek istersiniz?**

Hayatın bana sunduğu bir armağan bu. Seyircilerimle yıllar boyu süren karşılıklı aşkımız, bu yaşadığım sevgi, hayatımın anlamı oldu. Bu sevgiden aldığım güç ile filmlerde oynadım.

► **Sinema sanatı sizce nedir, birkaç cümleyle özetlerseniz...**

Sinema sanatı, kitleleri etkileyen bir sanat dalı, yaşama tutulan bir ayna ve çağının tanımıdır. Hayatı yeniden yorumlar, hayatta yaşanan gerçekleri anlatır. İnsanı, iç dünyasını anlamaya çalıştırır, düşündürür, hayata karşı sorular sordurur. Sinemanın büyü-sü diye düşünüyorum bazen...

► **Size duyulan bu sevgiyi nasıl tanımlıyorsunuz?**

Filmlerdeki canlandırdığımız karakterlerle sevdik önce, seyircimiz bizlerle kendini özdeşleştirdi, kızı gibi, kardeşi gibi gördü. Bizim insanımız bir kere sevdi mi sever, benim de onların sevgisini kalbimde taşıdığımı bildi, hissetti, samimiyetimi gördü, inşallah bu gönül bağımız ölene kadar sürer.

► **Yıllarca filmlerinizi izlendi ve izleniyor. Siz hangi tür filmlerden hoşlanırsınız? En son seyrettiğiniz hangi filmden büyük keyif aldınız?**

Drama tarzı filmlerden etkilenirim. En son Çağan Irmak'ın "Unutursam Fısılda" filmini izledim ve çok sevdim.

► **Hülya Koçyiğit, Filiz Akın ve Fatma Girik ile birlikte size dört yapraklı yonca diyorlar. Bu dostluk hakkında neler söylemek istersiniz?**

Birbirimizi çok severiz, yıllar boyu aynı sinema yolculuğundan geçtik, benzer duyguları yaşadık, bu yüzden birbirimizi çok iyi anlıyoruz. Yıllar geçtikçe dostluğumuz güçleniyor.

► **Tatlı Hayat dizisi komediye yatkınlığınızı ortaya koydunuz; bu tip yeni projeler olursa yine oynar mısınız?**

Sevgili Atif Yılmaz bana derdi ki, "Aslında sen çok matrak birisin, komedi oyunculuğu potansiyelin yüksek." Komedi oynamak çok zordur, güldürmek için çok inandırıcı olmak lazım, müthiş bir enerji gerekli. Çok severim komedide oynamayı, çekim sürecinde çok eğleniyorum, böyle bir proje olursa bayılarak oynarım.

► **Türkan Şoray'ın rutin bir günü nasıl geçer?**

Uyanınca bahçede yürüyüş yaparım, doğa aşığım, ağaçları gökyüzünü seyredirim ve sabah kahvaltı yapmayı çok severim; çay kokusu, kızarmış ekme... Daha sonra gazeteleri tek tek okurum, 11 tane gazete alıyorum. Ev hayatını çok seviyorum, evim sığınacağım. Yalnız olmaktan hoşlanırım, kendimle kalmaktan... Sade ve huzurlu bir hayat beni mutlu ediyor.

► **Evde mutfağa girer misiniz, kızınıza özel yaptığınız bir yemek var mı? Siz en çok hangi yemeği seversiniz?**

Misafir ağırlamayı çok severim, misafirlerim için mutfağa girerim ve güzel de yemek yaparım. Kızımın damak zevkimiz aynı, en çok zeytinyağlı biber dolması ve patlıcanlı yemekleri severiz.

► **You have been loved by generations; over 50 years of successful acting career and love... What would you like to say when you look back at what you have been through?**

This is life's gift for me. The mutual love going on for years with my audience, and this compassion, have been the meaning of my life"... I acted in movies with the power of this love.

► **What is the art of cinema, could you summarise in a few sentences?**

The art of cinema is a branch of art impacting masses, a mirror reflecting life, and a description of its era. It reinterprets life and depicts the realities of life. It makes people try to understand their inner worlds, think and ask questions about life. Sometimes I think that it is the magic of cinema...

► **How would you describe this love they have for you?**

First, we were loved with the characters we played and our audience identified themselves with us and they considered us their sisters. Once our people love, they love for life. They knew and felt that I bear their love in my heart and saw my sincerity. I hope that this bond of love will last till death.

► **Your movies were watched for years and they still are. What kind of films do you like? What has been your favourite movie recently?**

Dramas influence me. Most recently, I have watched "Unutursam Fısılda" by Çağan Irmak and I enjoyed it very much.

► **You are called a four-leaf clover together with Hülya Koçyiğit, Filiz Akın and Fatma Girik. What would you like to say about this friendship?**

We love each other, we have been through the same path for years, and experienced similar feelings, so we understand each other very well. Our friendship gets stronger over the years.

► **Doğduğunuz Eyüp ilçesine gidiyor musunuz? Pierre Loti'den nostaljik anılarınız var mı?**

Pierre Loti'de çok film çektik, harika nostaljik bir yer. Eyüp'e bir etkinlik için gittim. Tesadüf o etkinliğin yapıldığı sinema benim 7 yaşında ilk film seyrettiğim sinemaymış, çok etkilendim, göz yaşlarımı tutamadım.

► **Nasıl bir annesinizdir, himayeci bir annesiniz yoksa kızınızı özgür mü bırakırsınız?**

18 yaşına kadar kızımın sorumluluğu bende olduğu için ölçülü, himayeci olmak zorundaydım. Çok baskıyı hissettirmeden onu özgür bıraktım. Artık büyüdü, kişiliği gelişti, ayakları yere basan, kendine güvenen bir birey.

► **Toplamda 222 filmde rol alan ve bu sayıyla dünyanın 'en çok film çeviren kadın oyuncusu' olarak, o günkü set şartlarından bahsetmek ister misiniz?**

Yıllar önce çevirdiğimiz filmlerde çok zor koşullarda çalışıyorduk. Bugünkü gibi setlerde oyuncu karavanları yoktu. Kıyafet değiştirmek için herhangi bir evin kapısını çalıyorduk. Kostümlemlerimi kendim hazırlıyordum.

► **You showed your comedic side with the TV series "Tatlı Hayat"; would you like to take part in such a new project?**

Dear Atif Yılmaz used to tell me, "You are actually very funny, you have a big comedy potential." It is difficult to act in comedies, you need to be really convincing to make people laugh, it needs a huge energy. I like acting in comedies very much and I have fun shooting them, I would love to take part in such a project.

TR

"YALNIZ OLMAKTAN HOŞLANIRIM, KENDİMLE KALMAKTAN... SADE VE HUZURLU BİR HAYAT BENİ MUTLU EDİYOR."

EN

"I LIKE BEING ALONE, BEING BY MYSELF... A SIMPLE AND PEACEFUL LIFE MAKES ME HAPPY."

► **How is an ordinary day of Türkan Şoray?**

After I wake up, I walk in the garden, I am in love with nature, I watch trees and the sky, I like having breakfast in the morning, smell of tea, toasted bread... Then I read newspapers one by one, I buy 11 newspapers. I love domestic life, my home is my shelter. I like being alone, being by myself... A simple and peaceful life makes me happy.

► **Do you spend time in the kitchen, is there a special dish you cook with your daughter? What is your favourite dish?**

I love hosting guests, I go in the kitchen for them and I cook well.

► **İlk kez kamera karşısına geçtiğinizde kaç yaşınızdaydınız; o ilk denemenizden aklınızda kalan bir şeyler var mı? Neler hissettiniz ve yaşadınız?**

İlk kez kamera karşısına geçtiğimde 15 yaşına girmemiştim. Sinemanın ne olduğunu bilmediğim için, şöhret olmak gibi bir duygum da yoktu ve hiçbir şey hissetmedim. Sadece merakla ne olup bittiğini anlamaya çalışıyordum.

► **Selvi Boylum Al Yazmalım'ın sinema tarihimizde ayrı bir yeri var, sizce neden bu kadar çok sevildi film?**

Öncelikle öykünün insanı, tüm duygularıyla bize anlatması gerekiyor ve aşkı anlatması gerekiyor. 'Gerçek sevgi nedir?' sorusunu hikâye etmesi lazım. Selvi Boylum Al Yazmalım da böyle bir filmi.

► **"Sinemam ve Ben" isimli biyografik kitabınız sizi tüm yönleriyle yansıtan bir kitap mı? Yoksa kendinize bıraktığınız konular oldu mu?**

"Sinemam ve Ben" kitabımda daha çok, hayatım sinema setlerinde geçtiği için sinema dünyasını anlattım. Bu filmleri çekerken yaşadığım duygular, mutluluklar, hayal kırıklığı, hüznler... Filmlerde canlandırdığım kadın karakterlerin değişimi; önceleri edilgen, ezilen kadınlar, daha sonra giderek kendi gücünü fark eden, ayakları yere basan kadınlar... Bu karakterlerin beni de değiştirdiğini fark ettim özel hayatımda, dolayısıyla kitapta özel hayatımdan kesitler de var.

► **Yıllarca filmlerinizde şarkı söylediniz ve sonunda "Türkan Şoray Söylüyor" isimli ilk albümünüz de çıktı. Neler hissediyorsunuz? O albüme bir tane daha şarkı ekleyediniz bu hangisi olurdu?**

"Türkan Şoray Söylüyor" albümümü yalnızca sevenlerim için

We have the same taste in food with my daughter. Our favourites are stuffed bell peppers with olive oil and dishes with eggplant.

► **Do you visit Eyüp district where you were born? Do you have nostalgic memories in Pierre Loti?**

We shot many movies in Pierre Loti, it is a perfectly nostalgic place. I visited Eyüp for an event. By chance, the event theatre was also the theatre where I saw my first film when I was 7. I was touched and couldn't hold back my tears.

► **How would you describe yourself as a mother? Are you a protective mother or do you set your daughter free?**

Since I was responsible for her, I had to be careful and protective until she was 18. Without pressing too much, I set her free. She is a grown-up now. She is a self-confident and realistic individual with a personality.

► **Could you describe the conditions of a movie set back then as the "actress starring in the highest number of films" with a total of 222 movies?**

We used to work under quite hard conditions for the movies we shot years ago. We did not have actor trailers on the set as they have today. We used to knock on the door of any house to change our clothes. I used to prepare my own costumes.

► **How old were you when you first appeared in front of the cameras? Do you remember anything about your first audition? How did you feel and what did you experience?**

I was not even 15 when I first appeared in front of the cameras. Since I did not know anything about cinema, I did not feel

çıkarttım, benden bir hatıra olsun diye. Hiçbir şarkıcılık iddiam yoktu, ayrıca şarkı söyleme zevkini yaşamak istedim. O albümdeki şarkıları çok zor seçtim, o kadar güzel şarkılar var ki belki 'Halhal' olabilirdi; kız kardeşimin de söylediği...

► **"Uzaklarda Arama" filminizde ise tekrar bir yönetmenlik tecrübesi yaşadınız, yeniden kamera arkasına geçme heyecanı nasıldı?**

Yönetmenlik, dünyanın en zevkli olayı... Başka başka dünyalar yaratıyorsunuz, son çektiğim filmde yönetmenlikten çok zevk aldım.

► **Peki, etkilendiğiniz oyuncular yönetmenler kimler, yurt dışında sizi etkileyen oyuncular var mı?**

Türk sinemasının kaybettiğimiz çok değerli isimleri vardı; Atıf Yılmaz, Lütfü Akad gibi... Bugün de Çağan Irmak, Nuri Bilge Ceylan, Yavuz Tuğrul gibi çok beğendiğim yönetmenlerimiz var. Dünyada beni etkileyen oyuncu ise Merly Streep, bence olağanüstü yetenekli bir kadın oyuncu...

► **Son olarak genç sinemacılara neler söylemek istersiniz?**

Genç sinemacılara söyleyeceğim şey; sinemayı aşkla sevin, hayata önceliğiniz sinema olsun...

anything about being famous. I was only trying to understand what was going on.

► **'Selvi Boylum Al Yazmalım' has a different place in our cinema history. Why do you think it was enjoyed this much?**

First of all, the story of a film should depict love and people with all their feelings. It should describe 'What is real love?' 'Selvi Boylum Al Yazmalım' was such a movie.

► **Does your biography "Sinemam ve Ben (My cinema and I)" reflect you in all aspects? Or are there any issues you keep to yourself?**

I told mostly about the cinema world in my book "Sinemam ve Ben" because I spent my life on movie sets. All the feelings I experienced while shooting these movies;

happiness, disappointment, sadness... Change of the woman characters I played; first, passive and oppressed women and then, women who gradually realize their own power and stand on their own feet... I realized that these characters change me in my private life too, so I included some parts from my private life in the book.

► **You sang in your movies for years and finally, your first album "Türkan Şoray Söylüyor (Türkan Şoray Sings)" was released. How do you feel about it? If you were to add one more song to this album, what would it be?**

I released my album "Türkan Şoray Söylüyor" only for my fans, to leave them a memory. I did not claim to be a singer, I only wanted to experience the pleasure of singing. It was hard for me to pick the songs in this album, there are many other beautiful songs, another song could be 'Halhal' that my sister sings too...

► **You had another directing experience with your movie "Uzaklarda Arama". How would you describe being behind the camera once again?**

Directing is the most enjoyable thing in the world... You create different worlds, I enjoyed directing my last movie very much.

► **Which actors and directors influenced you? Are there foreign actors among them?**

There were quite distinguished names of Turkish cinema such as Atıf Yılmaz, and Lütfü Akad... I also have favourite directors today such as Çağan Irmak, Nuri Bilge Ceylan, Yavuz Tuğrul. The actress who impresses me the most is Merly Streep. I think she is extraordinarily talented...

► **Finally, what would you like to say to young people in cinema?**

All I can say is love cinema deeply and make it your priority in life...

KAHVENİZ NASIL OLSUN? HOW WOULD YOU LIKE YOUR COFFEE?

TR 1543 yılında Tophane Limanı'na demir atan birkaç geminin, içinde bulunan çuvallar dolusu kahve nedeniyle, üstelik Ebussuud Efendi'nin fetvası üzerine, yükleriyle beraber tek tek batırılmasını izleyen ahali oldukça şaşırılmış, bir o kadar da ürkmüş olmalı. Osmanlı gibi büyük bir devletin kahveden ne alıp veremediği olabilir? Aslında bu hareket, devletin büyüklüğünü bir kez daha halka göstermesidir. Kahve şarap misali kasenin elden ele dolaşması şeklinde içilirmiş, Ebussuud Efendi bu nedenle kahveyi sıhate zararlı bir içecek olarak görür. Yani kahvenin İstanbul'a sokulmamasında halkın böyle bir menfaati gözetilir. Fakat işin bir de kahvehaneler cephesi vardır. Kahvehanelerde birtakım insanlar oturup sohbet etmekte, sarayın türlü siyasetini konuşmaktadırlar. Kahve bahane, insanlar sosyalleşmek ister. Kahvenin etrafında buluşurlar ve bu birlikten kahvehaneler ortaya çıkar. Ve hızla yayılır. Kahvehanelerde sıkça kavgalar çıkar, örgütlenmeler gerçekleşir. Bunlar da saray yönetiminin dikkatini çeker.

Beşir Ayvazoğlu, 'Kahveniz Nasıl Olsun?' (Kapı Yayınları, 2015) kitabına bu ilginç anekdotla giriş yapar. Kahvenin yalnızca içecekler içinde bir içecek olmadığını, dönem dönem farklı anlamlar kazandığını anlatır. Ayvazoğlu kahvenin hayatımızdaki yeriyle ilgilenir. İyide yapar, çünkü kahveye dair diğer kitaplarda üç aşığı beş yukarı aynı bilgiler yer almaktadır. Bunların içinde kahve kültürüne dair kısa da olsa bilgiler bulunabilir. Fakat Ayvazoğlu'nun yaptığı şekilde kahvenin hayatımızda hangi anlamlara geldiğini, nerelerde kullanıldığını anlatan bir kitap yazılmamıştı. Ayvazoğlu ayrıca kahvenin Türk Edebiyatı'ndaki izlerini takip eder, romanlardan hatıratlara, şiirlerden mesnevilere kadar geniş bir literatürü tarar. Görür ki kahvenin olaylarla dolu bir hükümlerliği olmuştur hayatımızda. 'Kahveniz Nasıl Olsun?' roman tadında, okuyucuyu hiç sıkmayan, ilginç bilgilerle dolu, eğlenceli bir kitap.

EN People must have been quite surprised and frightened while watching a few ships anchored at Tophane Port in 1543 were sunk due to their sackful of coffee load upon the fetwa of Ebussuud Efendi. Why would such a great state as the Ottoman Empire have a problem with coffee? Actually, this act is once again the manifestation of the state's greatness to the public. Coffee used to be consumed by handing the cup around just like wine and therefore, Ebussuud Efendi considers coffee as a quite harmful drink for health. Thus, public benefit is prioritized by preventing coffee consumption in Istanbul. However, there is also another aspect in this issue: coffee houses. Some people sit and talk about various policies of the palace in the coffee houses. Coffee is just an excuse for people who want to socialize. They meet around the coffee shop and in this way, coffee shops were born. And it spreads rapidly. People would frequently brawl but also got organized in coffee houses. This attracts the attention of palace management. Beşir Ayvazoğlu starts his book 'Kahveniz Nasıl Olsun (How would you like your coffee)?' (Kapı Yayınları, 2015) with this interesting anecdote. He tells that coffee is not only an ordinary drink but that it has gained different meanings in different periods. Ayvazoğlu is interested only in the place of coffee in our lives. This is good because other books on coffee include more or less the same information. Although they are quite short, brief information on coffee culture can be obtained from these books. However, Ayvazoğlu's book is the first in terms of telling what coffee means in our lives and places where coffee is used. Ayvazoğlu also tracks the marks of coffee on Turkish Literature and reviews a wide literature from novels to memoirs and from poems to masnavis. He realizes that coffee rules our lives in many occasions. 'How would you like your coffee?' is a novel-like and enjoyable book, full of interesting information that does not bore readers.

TR
Kahveniz Nasıl Olsun?
Beşir Ayvazoğlu
1. Baskı, Mayıs 2016
Kapı Yayınları
262 Sayfa

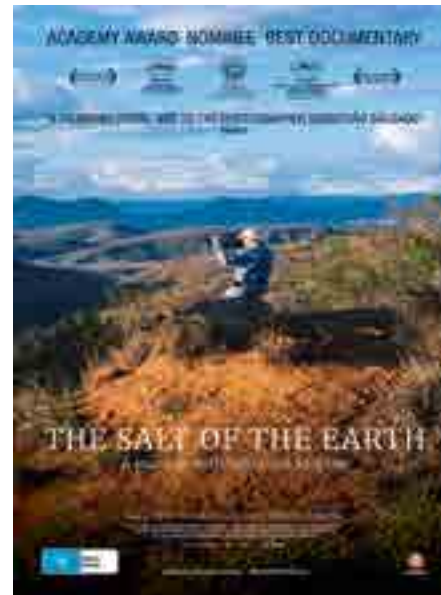
TR
How Would You Like Your Coffee?
Beşir Ayvazoğlu
1st Edition, May 2016
Kapı Publications
262 pages

TOPRAĞIN TUZU THE SALT OF THE EARTH

TR Sebastião Salgado için her şey eşi Lelia'nın fotoğraf makinesi almasıyla başlar. Lelia o sıralar mimariyle uğraşmaktadır ve işi gereği bolca fotoğraf çekmek zorundadır. Fakat makinenin büyümesine Lelia'dan ziyade Sebastião Salgado kapılır. Oysa Salgado gelecek vaat eden bir ekonomisttir o sıralarda. Buna rağmen gönüllü uzak diyarlardadır; yüksek dağların ötesindeki insanlarda... Eşiyle birlikte karar alırlar, işinden istifa edecek ve belgesel fotoğrafçılığı yapacaktır. Salgado sanatı ve düşüncesi için çıkış noktasını, kendi memleketi Brezilya'daki Serra Pelada Altın Madeni'ni izlerken yakalar. İnsanlık, sefalet, zenginlik, doğa, hırs, nefret, çalışmak, ekonomi ve katliam gibi terimlerle karşılaşır orada. Bu kıvılcım, Salgado'nun kırka yakın farklı ülkede çekim yapmasını sağlar. Salgado, Körfez Savaşı esnasında Saddam Hüseyin'in Kuveyt'ten çekilirken ateşe verdiği petrol kuyularını görür; 1991-1995 yılları arasında cereyan eden Bosna Savaşı'na şahitlik eder; Afrika'daki katlık ve yoksulluk üzerine düşünceler geliştirir, Afrika yönetiminin bu yoksulluktaki payını sorgular; Ruanda'daki milyonları yerinden eden Hutu-Tutsi iç savaşını fotoğraflar. Ne zaman ki Lelia, eski ihtişamından eser kalmamış bir ormanı yeniden canlandırılmaya başlar, o zaman Salgado'nun inançları yeniden dirilecektir. Orman, Salgado'nun çocukluğunu geçirdiği, babasına ait sığır çiftliğinin çevresinde bulunan, son zamanlarda tamamen ortadan kalkmış, kurak bir dağa dönüşmüştür oysa. Elia, "Neden olmasın?" diyerek ağaç dikmeye başlar ve zamanla fidan kayıpları azalır, ortaya yeniden dört bin çeşitten fazla ağaç cinsinin dallarını uzatmaya başladığı bir orman çıkar. Salgado bunun üzerine yeniden eline fotoğraf makinesini alır ve dünyanın insan eli değmemiş topraklarına uzanır. Toprağın Tuzu'nda izlediğimiz sadece Sebastião Salgado'nun çektiği sarsıcı fotoğraflar eşliğinde hayatı değil 20. yüzyılda yaşanan düşünsel ve toplumsal değişim, başka ifadeyle insanlığın acı dolu serüvenidir.

EN Everything starts when Sebastião Salgado's wife Lelia bought a camera. Lelia is working in architecture and has to take many photos as part of her job. However, the magic of camera captivates Sebastião Salgado more than Lelia. However, Salgado is a promising economist at that time. Yet, his mind is on distant lands; on people beyond the high mountains... They agree with his wife that he will quit his job and be a documentary photographer. Salgado finds the starting point for his art while watching Serra Pelada Gold Mine in his hometown Brazil. He comes across concepts such as humanity, poverty, wealth, nature, ambition, hatred, working, economy and massacre there. This sparkle helps him to shoot in almost forty different countries. Salgado sees the oil wells set on fire by Saddam Hussein while retreating from Kuwait during Gulf War; witnesses Bosnian War break out between 1991-1995; develops thoughts on famine and poverty in Africa and questions the role of African management in this poverty; and shoots Hutu-Tutsi civil war displacing millions of people in Rwanda. It is only when Lelia starts to bring a forest back to its previous magnificence that Salgado's beliefs resurrect. The forest around the cattle farm of his father, where Salgado spent his childhood, has completely disappeared and turned into an arid mountain recently. Elia starts to plant trees thinking "Why not?" and sapling loss starts to decrease by time and a forest with over four thousand tree varieties appears again. Following this incident, Salgado takes his camera and visits virgin lands of the world. What we watch in the Salt of the Earth is not only Sebastião Salgado's life along with the impressive photos he takes but also intellectual and social transformation in the 20th century and in other words, humankind's adventure filled with sorrow.

TR
Yapım:
2014, Fransa-Brezilya-İtalya
Tür:
Belgesel Film
Yönetmenler:
Wim Wenders, Juliano Ribeiro Salgado
Oyuncular:
Sebastião Salgado, Wim Wenders, Juliano Ribeiro Salgado
Süre:
110 dakika

EN
Production:
2014, France-Brazil-Italy
Genre:
Documentary Movie
Directors:
Wim Wenders, Juliano Ribeiro Salgado
Cast:
Sebastião Salgado, Wim Wenders, Juliano Ribeiro Salgado
Duration:
110 minutes

D-8

Gelişmekte olan sekiz ülke anlamına geliyor D-8 (Developing Eight). D-8 üyeleri Bangladeş, Nijerya, Mısır, Pakistan, Malezya, İran, Endonezya ve Türkiye'den oluşan D-8'in ilk zirve toplantısı 15 Haziran 1997'de İstanbul'da yapılmıştır. Kuruluşun resmiyet kazanması da aynı tarihte gerçekleşmiştir.

İlk zirveye ülke yöneticileri, Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın öncülüğünde bizzat iştirak etmiştir. Amaç ve ilkeler kamuoyuna duyurularak, D-8'in tarihçesi, içeriği, temsilcileri, çalışanları, bir araya getirdiği kurumlar, dernekler, ülkeler ve vesile olduğu toplantılar, anlaşmalar web sitesi aracılığıyla herkesin ulaşabileceği ve bilgi edinebileceği duruma getirilmiştir.

Dikkat edileceği üzere sekiz ülkenin ekonomik potansiyeli yüksektir; birçok coğrafi, yeraltı ve yerüstü kaynağa sahiptirler. Nüfus yoğunlukları fazla, coğrafi alanları da geniştir. Ülkeler arasındaki işbirliğinin canlandırılması, bu yüksek potansiyelin hareketlendirilmesi, ortaya çıkarılması ve yeni fırsatların yakalanması anlamına gelir. D-8, sekiz ülkenin dünya ekonomisindeki durumlarını güçlendirmek, ortak projeler etrafında birlikte hareket etmelerini sağlamak, hayat şartlarını iyileştirmek amacıyla kurulmuştur.

Bugüne kadar sekiz D-8 Zirvesi düzenlenmiştir. Ülkeler arasında ticaret, kırsal kalkınma, enerji, finans, bilim, sanayi, sağlık gibi alanlarda birçok anlaşma yapılmış, somut projeler etrafında kalkınmaya dönük çalışmalar hayata geçirilmiştir. Malezya'da düzenlenen 6. D-8 Zirvesi'nde alınan karara göre D-8 daimi Sekreteryası İstanbul'da olacaktır. Bu karar 20 Şubat 2009'da imzalanan anlaşmayla resmiyet kazanmıştır. 2016'da yapılacak 9. D-8 Zirvesi'nin ev sahipliğini ise İran üstlenmiştir.

Bunlar gibi D-8'e dair her bilgiye, siteden rahatlıkla erişmek mümkündür. D-8'in gündemi gayet hareketli ve yoğun... Bu yoğunluğu ve hareketliliği yansıtmak için D-8'in resmi web sitesi her gün güncellenmektedir.

D-8

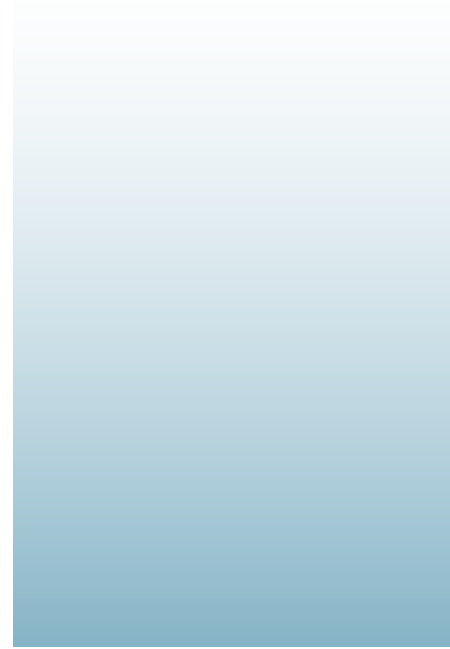
D-8 means eight developing countries (Developing Eight). D-8 countries are Bangladesh, Nigeria, Egypt, Pakistan, Malaysia, Iran, Indonesia and Turkey, and its first summit was organized in Istanbul on 15 June 1997. The organization became formal on the same date.

Country leaders personally attended the first summit chaired by Prof. Dr. Necmettin Erbakan. Aims and principles were published, and D-8's history, content, representatives, personnel, involved institutions, associations, countries, meetings organized and contracts signed were made available through its website so that everybody can access and obtain information.

It should be noted that the eight countries have a high economic potential and they have rich geographical, underground and ground resources. Their population density is high, and geographical areas are broad. Boosting the cooperation among countries means mobilizing and revealing this high potential, and seizing new opportunities. D-8 was established with the aim of strengthening the position of the eight countries in world economy, ensuring joint action in common projects, and improving living conditions.

Eight D-8 Summits have been organized so far. Various agreements on trade, rural development, energy, finance, science, industry and health were signed, and development activities were implemented under concrete projects. The Permanent Secretariat of D-8 will be located in Istanbul as per the decision of the 6th D-8 Summit held in Malaysia. This decision became official with the agreement signed on 20 February 2009. Iran will host the 9th D-8 Summit to be organized in 2016.

All relevant information on D-8 is easily accessible on the website. D-8's agenda is quite busy and dynamic... The official website of D-8 is updated everyday to reflect this dynamism.

D-8 was formed as a developing 8 to do cooperation for development cooperation among the following member countries: Bangladesh, Egypt, Indonesia, Iran, Malaysia, Pakistan, Nigeria and Turkey.

The establishment of D-8 was announced officially through the Istanbul Declaration of Member of Heads of State/Government on June 15, 1997.

The objectives of D-8 cooperation for economic development are to discuss member states' views on the global economic, financial and social development, to reach consensus, mutual participation in strengthening of international trade and economic relations of D-8.

D-8 is a global cooperation organization with a broad base, under the leadership of an Economic Forum. Organization for Economic Cooperation (OECD) to trade with business sectors in national and global levels, consultation of the member countries, consulting from their membership to meet international cooperation objectives.

Dr. Necmettin Erbakan, former Prime Minister of Turkey, chaired the Istanbul Summit of D-8. The summit was held in Istanbul, Turkey on June 15, 1997.

The idea of cooperation among eight developing countries was started by Prof. Dr. Necmettin Erbakan, the then Prime Minister of Turkey, during a meeting on "Cooperation for Development" which was held in Istanbul in December 1994. The group consisting of member states, comprising Bangladesh, Egypt, Indonesia, Iran, Malaysia, Pakistan, Nigeria and Turkey, was established in 1997. The decision to set up the first summit was made on June 15, 1997 and it was held in Istanbul, Turkey, under the chairmanship of Prof. Dr. Necmettin Erbakan, former Prime Minister of Turkey.

<http://www.developing8.org/>

TÜRKİYE'DE BAL ÜRETİMİ VE SEKTÖRÜN DURUMU

ANADOLU'NUN BİNLERCE TÜR ÇİÇEĞİNDEN ÜRETİLEN 'TÜRK BALI', ZENGİN AROMASI VE YÜKSEK BESLEYİCİ ÖZELLİĞİ İLE DÜNYA MARKASI OLMA YOLUNDA...

HONEY PRODUCTION IN TURKEY AND THE SECTOR'S STATE

'TURKISH HONEY', PRODUCED FROM THOUSANDS OF FLOWER VARIETIES IN ANATOLIA, IS ON ITS WAY TO BECOME A WORLD BRAND WITH ITS RICH AROMA AND HIGH NUTRITIVE VALUE...

BAL ÜRETİMİ VE HİJYEN
HONEY PRODUCTION AND HYGIENE

FANUS GIDA GENEL MÜDÜRÜ
UĞUR HALİLOĞLU:
BİZİM İŞİMİZ BAL
GENERAL DIRECTOR OF FANUS GIDA
UĞUR HALİLOĞLU:
HONEY IS WHAT WE DO

TÜRKİYE BAL ÜRETİCİLERİ MERKEZ
BİRLİĞİ BAŞKANI AZMİ YILDIZ:
ÜLKEMİZ BAL CENNETİ
CHAIRMAN OF TURKISH UNION OF
HONEY PRODUCERS AZMİ YILDIZ:
OUR COUNTRY IS HONEY HEAVEN

BAL ÜRETİMİ VE HİJYEN

HONEY PRODUCTION AND HYGIENE

Prof. Dr. Muhsin DOĞAROĞLU
Trakya Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Emeritus, Trakya University

TR

Bilim ve teknolojiye son yıllarda görülen hızlı ilerlemeler sonucunda toplumsal bilincin artışı ile görülen seçicilik insan beslenmesinde kullanılan ürünlerin niteliğinin belirlenmesinde birçok temel özelliği ön plana çıkarmış bulunmaktadır. Yakın zamana kadar besin maddelerinin içerikleri ve bu içeriklerin beslenmedeki önemleri ön planda iken son yıllarda bunlardan gelen olası tehdit ve tehlikeler onların yararlılığından daha çok konuşulur olmaya başlanmıştır ve bu tehlikelerin önlenmesi için hijyenik koşulların iyileştirilmesi ve iyi üretim koşulları ön plana çıkmıştır. Arıcılıkta ise iyi üretim koşulları ve bu çerçevede hijyen diğer tüm üretim dallarından çok daha etkin olarak ele alınmayı gerektirmektedir. Çünkü arıcılıktan elde edilen başta bal olmak üzere bütün ürünler doğal haliyle tüketilmesi gereken yani yıkama ve pişirme gibi herhangi bir işlem uygulanmadan tüketilmek zorunda olunan ürünlerdir.

EN

Selectivity arising out of increased social awareness after rapid scientific and technological advancements in recent years has highlighted many basic features in identifying the quality of human nutritional products. Until recently, the contents of food and the importance of such contents in nutrition have been under spotlight while there has been more talk lately on their potential threats and dangers than their benefits, emphasizing the improvement of hygienic conditions and good production conditions to prevent such dangers. In apiculture, good production conditions and hygiene deserve more effective consideration than all other fields of manufacturing and production. All apiculture products, specifically honey, are products which need to be consumed naturally without processing such as washing and cooking.

BAL DİKKAT EDİLEREK TÜKETİLMELİ

Özellikle bal, üretim koşulları nedeniyle hijyenik üretim açısından en çok dikkat edilmesi gereken ürünlerin başında gelmektedir. Bunun temel nedeni uygun olmayan üretim koşullarında oldukça yüksek bulaşıklık ve bozulma riski taşıması ve buna karşılık toplumda balın mikrop buldurmaya-cağı görüşü nedeniyle dikkat edilmeden tüketilmesidir. Özellikle bulaşıklık riski taşıyan balların bir yaştan altında bebeklere yedirilmesi, toksik balların tüketimi, alerji riski ve açık yaralara bal sürülmesi gibi yanlış uygulamalar sonucu olası yaşamsal tehlikeler insan sağlığı açısından önemli derecede riskleri taşıyabilmektedir.

ÜRETİCİ EĞİTİMİNE ÖNEM VERİLMELİ

Belirtilen nedenlerden dolayı arıcının üretim koşulları açısından sahip olması gereken meslek standartlarının başına hijyenik koşullara uyum ve davranışı gelmektedir. Bunun için ele alınacak iyi üretim koşulları her türlü tehdit ve tehlikeden uzak olmalı ve bu konuda öncelikle üretici eğitimine büyük önem verilmelidir. Özelliği itibarıyla arıcılıkta üretim her türlü bulaşıklığa açık üretim alanlarında, çevreden veya arıcı uygulamalarından gelen olası çok sayıda bulaşıklık tehdidi altında yapılmaktadır. İyi niyetli olmakla beraber yeterli düzeyde hijyen ve bunu tehdit eden bulaşıklık konusunda yeterli bilgi birikimine sahip olmayan üretici tek başına da büyük bir tehdit yaratabilmektedir. Gerek çevreden gerekse arıcıdan gelen tehdit ve tehlikeler 3 grup altında incelenir. Bunlar:

1. Biyolojik tehditler: Salmonella ssp, Clostridium ssp, Bacillus ssp gibi mikroorganizmalar ile birlikte parazit ve virüsler olmak üzere hastalık riski taşıyan tehdit ve tehlikelerdir. Bunlar hijyenik olmayan ortamlarda tutulan kolonilerde çevreden ve özellikle kirli su kaynakları, insan ve hayvan atıklarının bulunduğu ortamlar gibi mikrop riski taşıyan çevresel faktörler ile hijyenik davranmayan, üstü başı temiz olmayan üreticinin taşıdığı ve bulaştırdığı mikroplar temel kaynağı oluşturur. Üretici kendisinin ve çalıştırdığı personelin temizliğine dikkat etmeli, arılıkta açık tuvalet ve başka kirlilik riski taşıyan ortamlar bulundurmamalı, koloni bakımı ile üretim zamanında kullandığı kapların ve bütün ekipmanın temiz ve hijyenik koşullara uygunluğunu sağlayacak titizlikte davranmalıdır. Üretim sırasında kovan katları ile peteklerin yere konulmaması, toz ve toprak bulaşmamasına dikkat edilmesi biyolojik kirliliğin önlenmesinde temel koşullardan birisidir.

2. Kimyasal tehditler: Bunlar ağır metaller, pestisitler, veteriner ilaçları, antibiyotikler, naftalin ve benzeri ürünler ile biyotoksinlerdir. Ağır metaller uygun olmayan metal kaplardan bulaşan oksit bileşiklerinden gelir. Balın süzülmesi ve depolanması sırasında kullanılacak ekipman mutlak surette

HONEY SHOULD BE CONSUMED CAUTIOUSLY

Honey is a specific product which should be given maximum attention for hygienic production due to production conditions. The main reason for that is honey has a high risk of contamination and going bad under inappropriate production conditions and yet people consume honey not so cautiously, thinking that it hosts no germs. Feeding potentially-contaminated honey to babies under one year of age, consuming toxic honey, the risk of allergy and malpractices such as applying honey to open wounds all bear critical risks for human health, bringing along life-threatening conditions.

TRAINING PRODUCERS MUST BE GIVEN ATTENTION

Due to the above-stated reasons, compliance with hygienic requirements is a top professional standard producers should have in relation to production conditions. Therefore, good production conditions must be free from all kinds of threats and dangers and training producers should be given utmost importance. In apiculture, production takes place in outdoor production sites vulnerable to all kinds of potential contamination threats arising from the environment or the beekeeper practices. Having good will but not the required knowledge on hygiene and the threat of contamination, producers can also be a huge threat per se. Threats and dangers attributable to the environment and the beekeepers can be categorized into three main groups: These are:

1. Biological threats: Threats and dangers bearing disease risk, chiefly microorganisms such as Salmonella ssp, Clostridium ssp, Bacillus ssp as well as parasites and viruses. Main sources of such threats are the unhygienic environment around colonies, and the environmental factors bearing a risk of germs such as dirty water resources and places polluted by human and animal wastes as well as germs carried and transmitted by producers who do not adopt hygienic behavior and not have clean clothes. Producers should be careful about their own hygiene in addition to their staff's hygiene. They should not allow outdoor toilets and other ambient locations bearing contamination risk in apiculture practices. They should meticulously work to ensure the cleanliness and hygiene of all containers and equipments used for colony care and production. During production, not placing layers of beehives and honeycombs on the ground and paying maximum attention to avoiding contamination by dirt and soil are two basic measures to prevent biological contamination.

2. Chemical threats: These are heavy metals, pesticides, veterinary drugs, antibiotics, naphthalene and similar products as well as biotoxins. Heavy metals are oxide compounds from inappropriate metal containers. Equipment to be used during the extraction and storage of honey must be made of unoxidized and

okside olmayan ve bünyesinde kirlilik barındırmayan metalden yapılmalıdır. Ağır metallerin bir diğer kaynağı ise endüstriyel alanlar ve karayollarıdır. Ağır metal kirliliği olan sanayi bölgeleri ile karayollarına yakın yerlere arı konulmaması da ağır metal kirliliğini önlemede son derece etkilidir. Petek saklamada kullanılan naftalin ve diğer depo ilaçlarının petek korumada kullanılmaması, gelişigüzel antibiyotik ve diğer kimyasalların kullanılmaması, veteriner ilaçlarının koruyucu olarak değil fakat veteriner kontrolünde uygun ilaçlarla yapılması kimyasal tehditlerin önlenmesi açısından son derece büyük bir öneme sahip bulunmaktadır.

3. Diğer tehditler: Çeşitli işlemler sırasında bala karışan toprak, arı, bitki, cam, metal ve plastik parçacıkları bu gruptaki olası tehdit ve tehlikeleri oluşturur. Bu tehlikeler bal süzme, ısıtma, filtrasyon, süzme vb. çeşitli işlemler sırasında doğrudan veya dolaylı olarak arıcıdan veya çevreden bala bulaşabilir. Bütün bu değerlendirmeler altında bal üretiminde hijyenik koşulların sağlanmasında etkili olacak hususlar şöyle özetlenebilir:

- Arı ve arıcı sağlığı ve bunları belirleyen bütün koşullara uyumun sağlanması ve böylelikle minimum derecede ilaç kullanımı ile bütün çalışanların hijyen konusunda eğitim ve denetimi.
- Arılık ve çevresinde hijyenik koşulların sağlanması için temiz suluk kullanımı; toz ve toprak bulaşımının önlenmesi, arı kolonilerinin tarımsal ilaç kullanım alanlarından olabildiğince uzaklaştırılması.
- Koloni bakım ve yönetim uygulamaları sırasında hijyenik davranış açısından peteklerin korunması, kovanların ve ekipmanın temizliği, besleme sırasında hijyenik ve protein içerikli besleme yapılması.
- Üretim sırasında hijyenik davranılması, el ve üst temizliği, genel hijyenik kurallara uyum ve işletme içerisinde sigara içilmemesi.
- Bal üretim işlemleri ve depolama sırasında kapların ağız sıkıca kapatılması, depolama kaplarının gıdaya uygun ve temiz olması, ürünlerin ambalaj ve depolanması sırasında genel hijyenik kurallara uygun davranış içerisinde bulunularak genel anlamda gıda muhafaza ve depolama genel kurallarına uygun davranılması gösterilebilir.

uncontaminated metals. Another source of heavy metals is industrial sites and roads. Avoiding apiculture practices close to industrial zones and roads, both of which is a source of heavy metal pollution, proves to be highly influential in preventing heavy metal pollution. Avoiding the use of naphthalene and other warehouse drugs - which are normally used for storing honeycombs - in the protection of honeycombs, avoiding the random use of antibiotics and other chemicals, and avoiding the use of veterinary drugs for prophylaxis but ensuring prophylaxis with other drugs under supervision by a veterinary physician are all of vital importance in terms of the prevention of chemical threats.

3. Other threats: Soil, bees, plants, glass, metals and plastic particles mixing with the honey during various processes constitute the potential threats in this group. Honey may be contaminated with such threats directly or indirectly from the environment or the beekeeper during various processes such as extraction, warming and filtration. In the light of all these points, the factors influencing the provision of hygienic conditions in honey production can be summarized as follows:

- Ensuring compliance with bee health and beekeeper health requirements and all definitive conditions to this end, thus attaining minimum use of drugs as well as hygiene training and supervision for all staff.
- Use of clean waterers for hygienic conditions in and around the apiary, preventing contamination by soil and dirt, placing bee colonies as far away from areas where pesticides are used as possible.
- Protection of honeycombs, cleanliness of beehives and equipment, hygienic and protein-rich feeding under the colony care and management practices to ensure hygienic behavior.
- Hygienic behavior during production, clean hands and clothes, compliance with overall hygienic rules and avoiding smoking within the apiary.
- Tightly fastening the containers during honey production and storage, using clean storage containers eligible for food, compliance with general hygienic rules during the packaging and storage of products, thus observing general rules on safekeeping and storing food.

FANUS GIDA GENEL MÜDÜRÜ UĞUR HALİLOĞLU: BİZİM İŞİMİZ BAL

GENERAL DIRECTOR OF FANUS GIDA UĞUR HALİLOĞLU:
HONEY IS WHAT WE DO

"TKDK'DAN MAKİNE EKİPMAN DESTEĞİ ALDIK. BAL DOLUM TESİSİNİ OLUŞTURAN SON TEKNOLOJİ TÜM MAKİNALARI ALDIK. ALDIĞIMIZ SİSTEM EN ÜST SEVİYE KAPASİTELİ..."

"WE RECEIVED MACHINERY AND EQUIPMENT SUPPORT FROM ARDSI. WE PURCHASED ALL STATE OF ART MACHINERY FOR A HONEY PACKAGING FACILITY. THE SYSTEM WE PURCHASED HAS TOP LEVEL CAPACITY..."

Karadeniz, zengin bitki örtüsüyle bal üreticileri için bulunmaz bir coğrafya. Bu coğrafyanın nimetlerinden faydalanmak üzere kurulan işletmelerden biri de Fanus Gıda. Bir aile şirketi olan Fanus Gıda'nın başında, babasından devraldığı şirketi, en yeni teknoloji ile donatıp, bal üretimi konusunda dünya trendlerini Trabzon'a taşımayı hedefleyen Gıda Mühendisi Uğur Haliloğlu bulunuyor. TKDK'dan aldıkları destekle firmanın paketleme sistemini yenileyen genç ve başarılı isimle ülkemizde bal üretimi ve tüketimine dair önemli bir röportaj gerçekleştirdik.

► İşletmenizi anlatabilir misiniz?

Trabzon'da 2001 yılında bir aile şirketi olarak kurulduk. Ben şirkette ikinci kuşağı temsil ediyorum. Şirketimizde paketleme, pazarlama ve bal ürünleri konusunda AR-GE faaliyetleri yürütüyoruz.

► TKDK ile tanışma sürecinizi paylaşır mısınız?

Biz 3. Çağrı döneminde başvurumuzu yaptık. Trabzon'da destek alan ilk 3 firmadan biriyiz. Firma olarak hem üretim hem paketleme yapıyoruz; kendi ürettiğimiz ve ürettirdiğimiz balları paketliyoruz, kendi markamızla pazarlıyoruz. TKDK'dan aldığımız desteği de paketleme sistemimizi yenilemek için kullandık.

► Ne kadarlık bir destek aldınız?

Fanus Gıda olarak, 2011'de 544 bin TL'lik maliyetin, 272 bin TL'lik bölümünü TKDK'dan aldık.

► Alınan destekle firmanızda nasıl bir yenileme yaptınız?

Biz hibeden önce mevcut yerleşkemizi yapmıştık. Ancak ekipmanımız eskiydi. TKDK'dan makine ekipman desteği aldık. Tam olarak bal dolum tesisini oluşturan son teknoloji tüm makinaları aldık. Aldığımız sistem en üst seviye kapasiteli... Yaklaşık 30 kalem makine var, bal dolum hattı, dolum makinesi, kapaklama seti, etiketleme makinesi, emniyet bandı, forklift gibi ana makineleri aldık.

Black Sea Region has a unique geography for honey producers with its rich vegetation. One of the enterprises established to make use of this geography is Fanus Gıda. Head of Fanus Gıda, which is a family company, is Food Engineer Uğur Haliloğlu who aims to bring global trends in honey production to Trabzon after installing state of art machinery in the company he took over from his father. We interviewed the young and successful businessman, who renewed the packaging system of the company with the support received from ARDSI, on honey production and consumption in the country.

► Could you tell us about your enterprise?

We established a family company in Trabzon in 2001. I represent the second generation in the company. We carry out R&D activities on packaging, marketing and honey products in our company.

► How did you meet ARDSI?

We applied in the 3rd call for applications. We are one of the first 3 companies receiving support in Trabzon. We are engaged both in production and packaging; we package the honey we produce or get produced and we market it under our brand. We used the support received from ARDSI to renew our packaging system.

► What was the amount of support received?

We received 272 thousand TL from ARDSI in 2011 as Fanus Gıda for an investment of 544 thousand TL.

► What did you renew in your company with the support received?

We had already established our current premises before the grant. However, our equipment was old. We received machinery and equipment support from ARDSI. We purchased all state of art machinery for a honey packaging facility. The system we purchased has top level capacity... We have almost 30 kinds of machinery. We purchased main machinery such as honey filling line, filling machine, capping set, labelling machine, safety band and forklift.

"BİZ ŞUAN ORGANİK ARI ÜRÜNLERİNDE TÜRKİYE'DE LİDER FİRMA KONUMUNDAYIZ. BU POZİSYONUMUZU KORUYARAK BÜYÜMEYİ HEDEFLİYORUZ."

"CURRENTLY, WE ARE THE LEADING COMPANY IN ORGANIC BEE PRODUCTS IN TURKEY. OUR AIM IS TO EXPAND THE BUSINESS WHILE MAINTAINING THIS POSITION."

► **Bu makinelerin işletmenize katkısından bahsedermisiniz?**

Bizde bu makinelerin daha düşük kapasiteli, daha düşük teknoloji ve daha fazla işçilik gerektiren versiyonları vardı. Yenileme yapınca kapasitemiz 4 kat büyüdü. Daha kaliteli bir üretim süreci sağlanmış oldu. Ürün kalitesi olarak anlaşılmasın bu; ürünümüz zaten kaliteli sadece üretim sürecinin kalitesi arttı. Tamamen otomasyona döndük. Çalışanlarımız daha sağlıklı bir iş ortamına kavuştu.

► **Ürünlerinizin pazarlama ağı ile ilgili bilgi verir misiniz?**

Yurtiçinde büyük marketlerde ürünlerimiz raflarda. Ayrıca internet sitemiz üzerinden de satışı var. Yurt dışında ise Dubai, Çin, Almanya, Kuveyt gibi ülkelere bal ihraç ediyoruz. Bağlantılarımızı fuarlar aracılığı ile sağlıyoruz ve internet üzerinden müşterilerimiz bizi buluyor.

► **Türkiye’de üretilen bala dünyadan ilgi nasıl?**

Özellikle Arap ülkelerinden çok büyük ilgi var ülkemizde üretilen bala. Avrupa pazarında ise bal fiyatları oturmuş, sabit bir pazar var. Dolayısıyla Türkiye’deki fiyatlar biraz yüksek kalıyor Avrupa’ya. Zaten biz dünyanın en pahalı balını tüketiyoruz. Kovan sayısında dünyada ikinci sıradayız. Ama bal üretimi konusunda 7. sıradayız. Bu da arıcılığın profesyonel yapılmamasından kaynaklanıyor. Bizim mallarımız pahalı, pazar oturmamış. Ama Avrupa pazarı oturmuş. Fiyatlar uygun. Avrupa’da çok rekabet şansımız yok bu anlamda. Bugün bir yerden kilosu 30 liraya, bir yerden aynı balı kilosu 600 TL’ye alabiliyorsunuz. Arap ülkelerinde de bu şekilde dengesiz bir pazar var. O sebeple orada rekabet gücü daha yüksek.

► **Peki, bal konusunda oluşan fiyat uçurumları neden kaynaklanıyor?**

Dünya üzerindeki hiçbir bal 600 TL etmez. Bal arının en değerli ürünü bana göre. Polen var, propolisi var, arı sütü var ki hepsi de baldan değerli. Bal nedir ki 600 TL edecek? Bunlar pazarlama stratejisi. Balı Ayder’den alırsan 600 lira, marketten alırsan 50 lira. Ayder’e gidip 50 TL’ye bal satsam kimse gelip almaz. Ülkemizde bal piyasasının oluşmamasından kaynaklanıyor bu durum.

► **Türkiye’de bal tüketimi ile alakalı en büyük sorun nedir?**

Türkiye’de tüketicinin bal konusunda bilinçsiz olması en büyük sorun. Birliklere düşen sorumluluk balı tanıtmak,

ORGANİK BAL NEDİR?

Organik bal tamamen doğal ortamlarda, arılara kalıntı bırakan ilaçlar verilmeden, suni gübrenin atılmadığı, zirai ilaçlamanın yapılmadığı, ana yollardaki egzoz gazlarından ve yerleşim yerlerinden uzak alanlarda boyasız ve naylon örtü dahi kullanılmayan kovanlarda doğal üretim şekliyle üretilen baldır. Yani organik bal doğal olduğu kadar kimyasal hiçbir kirlilik de barındırmamaktadır.

TR
“TKDK’DAN MAKİNE EKİPMAN DESTEĞİ ALDIK. BAL DOLUM TESİSİNİ OLUŞTURAN SON TEKNOLOJİ TÜM MAKİNALARI ALDIK. ALDIĞIMIZ SİSTEM EN ÜST SEVİYE KAPASİTELİ...”

EN
“WE RECEIVED MACHINERY AND EQUIPMENT SUPPORT FROM ARDSI. WE PURCHASED ALL STATE OF ART MACHINERY FOR A HONEY PACKAGING FACILITY. THE SYSTEM WE PURCHASED HAS TOP LEVEL CAPACITY...”

WHAT IS ORGANIC HONEY?

Organic honey is naturally produced in unpainted beehives without a nylon cover in completely natural environment where any substance leaving residue, artificial fertilizer or spraying are not applied and which is away from exhaust gases and settlements. In other words, natural honey is not only natural but also free from chemical contamination.

► **Could you mention the contributions of these machines to your enterprise?**

We used to have lower capacity and lower technology versions that required more labour. Our capacity increased four times when we renewed the facility. Better quality was ensured in our production process. This should not be construed as product quality; we already had good quality product, we only increased the quality of production process. We converted the system to full automation. Our employees obtained a healthier working environment.

► **Could you provide information on the marketing network of your products?**

Our products are on the shelves of supermarkets around the country. Besides, we provide online sales via our website. We export honey to certain countries such as Dubai, China, Germany and Kuwait. We establish networks through fairs and customers find us online.

► **How is the demand for honey produced in Turkey from all around the world?**

Especially Arab countries show great interest in the honey produced in our country. The European market is already stable and honey prices are fixed. Therefore, prices in Turkey are a bit high for Europe. We already consume the most expensive honey in the world. We rank the 2nd in the world in the number of beehives. However, we rank the 7th in honey production. The reason is unprofessional honey production. Our products are expensive and the market is not stable. But the European market is stable. Prices are affordable. We cannot compete in Europe in this regard. It is possible to buy one kg honey for 30 TL and then to buy the same honey for 600 TL from another place. There is such an unstable market in Arab countries, as well. Therefore, their competitiveness is higher.

► **What is the reason for these price differences in honey?**

No honey in the world would cost 600 TL. I think that honey has the least value among bee products. There are pollen, propolis and royal jelly and all of them are more valuable than honey. How can honey cost 600 TL? These are marketing strategies. The price is 600 TL if you buy honey from Ayder and it is 50 TL if you buy it from the supermarket. Nobody would buy if I sold honey for 50 TL in Ayder. This situation is caused by the lack of honey market in our country.

► **What is the biggest problem related to honey consumption in Turkey?**

Consumers’ unawareness about honey is the biggest problem in Turkey. It is the responsibility of associations to promote

doğru bilgileri halka vermek... Mesela bizde kristalize olan yani halk arasında 'şekerlenmiş' denilen balın gerçek bal olmadığına inanılır. Oysa yurt dışında çoğu ülkede krem bal diye bir ürün var. Balı kontrollü şekilde kristalize hale getirip satıyorlar. Bizde bunun sahte olduğuna inanılır. Biz de şirket olarak krem balı ürettik, şu an satışta değil ama bunu gerçekleştirdik.

► **Firmanızın AR-GE çalışmalarınıyla ilgili bilgi verir misiniz?**

Bal konusunda doğal ürün sunmayı tercih ettiğimiz için balla çok oynamak istemiyoruz. Çiftçiden, doğadan ne geliyorsa bizim yaptığımız onu kavanoza koymak. Dolayısıyla biz enerjimizi bal değil yan arı ürünlerine harcayarak bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Bu anlamda Türkiye'de yeni yeni moda olan 'propolis'le ilgili önemli bir gelişme gösterdik. Normalde alkolde çözülen bir madde bu ancak biz suda çözebildik. İlk kez Türkiye'de bu işi başardık. Piyasaya sunduk.

► **Propolisin özelliği nedir?**

Çok uzun anlatmak gerekiyor ama kısaca; şu ana kadar tespit edilmiş en yüksek antioksidan içeriğine sahip bir gıda maddesi. Baldan hariç olarak arıların kovanın sterilizasyonu, balı ısı ve ışığa karşı korumak için ürettikleri bir izolasyon maddesi. Flavonoid içeriği çok yüksek, vücutta kanser gelişimini durdurmadan, tedavi etmeye kadar faydalı birçok içeriği var. Araştırmalar sonucunda ortaya çıkmış özellikler bunlar. Bu ürünümüz piyasada var.

► **İleriye dönük hedeflerinizi paylaşır mısınız?**

Biz şu an organik arı ürünlerinde Türkiye'de lider firma konumundayız. Bu pozisyonumuzu koruyarak büyümeyi hedefliyoruz. Konvansiyonel yani organik olmayan üründe de Karadeniz'de iyi bir pazar payımız var. Bunu artırıp ulusal alanda da hem organik hem konvansiyonel ürünlerimizi yaygınlaştırmayı planlıyoruz.

BALLA İLGİLİ DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

Fanus Gıda Genel Müdürü Uğur Haliloğlu'na göre bal konusunda doğru bilinen ancak yanlış olan bilgiler şöyle:

Etiketsiz bal doğaldır: Tüketiciler yol kenarlarında ya da bazı satış noktalarında etiketsiz olarak satılan ballara akıl almaz bir şekilde daha fazla güven sergiliyorlar. Bu çok büyük bir yanılgıdır, sanılanın aksine etiketsiz ballar hiçbir denetimi gerçekleştirilmeyen ve üzerinde çok büyük oyunların döndüğü ürünlerdir.

Petekli bal doğaldır: Tüketicilerin büyük çoğunluğu doğal bir görüntü verdiği için petekli ballara daha fazla güvenmektedir. Sanılanın aksine petekli ballarda gerekli kontroller yeterince yapılmadığı için daha büyük risk taşımaktadır. Zaten arı mumunun insan sağlığına hiçbir faydası yoktur, vücudumuz tarafından tanınmaz ve sindirilmeden atılır.

Markette satılan bal kalitesizdir: Tam tersine markette satılan ürünler sürekli olarak laboratuvar testlerinden geçtiğinden, kalitesinden daha emin olunan ürünlerdir.

Şekerlenen bal sahtedir: Aksine halk arasında şekerlenme olarak anılan bu olay balın kristalizasyonudur ve doğal çiçek ballarının özelliğidir. Şekerli ballar kristalize olmazlar.

Bal boğazı yakıyorsa gerçek baldır: Bu kişinin balı tatmasından önce ne yediğinden tutun da kişinin tat algısına kadar uzanan komplike bir durumdur. Birinin boğazını yakan bal başkasınınkini yakmayabilir. Dolayısıyla bir balın boğazı yakıp yakmaması bir kalite kriteri değildir.

Bal akıtırken kesik kesik akarsa şekerlidir: Bazı tüketiciler balı akıtarak balın sergilediği akış şekline göre balın kalitesi hakkında yorum yapıyorlar. Bu son derece yanlış bir yorumdur, balın akışkanlığı ortamın sıcaklığı, bağıl nemi ve balın elde edildiği çiçeğe göre değişkenlik gösterebilir.

En iyi bal 'şurada' üretilir: Her bölgenin kendine has çiçek örtüsü ve bu çiçeklerden elde edilen farklı türde balları vardır. 'En iyisi hangisi?' dersiniz en iyisi hepsinin karışımıdır. Farklı bölgelerden toplanan ve harmanlanmış bal çok daha zengin içeriğe sahiptir.

FALSE TRUTHS ABOUT HONEY

According to Fanus Gıda General Director, Uğur Haliloğlu, false truths about honey are as follows:

Unlabelled honey is natural: Consumers trust more in unlabelled honey sold along the road or at certain sales points, which is unbelievable. This is a huge delusion. Contrary to popular belief, unlabelled honey is uncontrolled and tricking.

Comb honey is natural: Majority of consumers trust more in comb honey just because it looks natural. Contrary to the belief, comb honey is more risky since it does not sufficiently go through required controls. Beeswax does not have any benefits for human health and it is removed out of the body without being digested because it is unrecognisable by our bodies.

Honey sold in the supermarkets is of poor quality: On the contrary, its quality is certain because the honey sold in the supermarkets goes through laboratory tests continuously.

Sugared honey is counterfeit: On the contrary, this phenomenon known as sugarization among public is actually the crystallization of honey and it is a feature of natural flower honey varieties. Sugared honey does not get crystallized.

If it hurts the throat, then it is genuine honey: This is a quite complicated situation that may be affected by the things one eats before tasting the honey or by taste perception of the person. Honey hurting one's throat may not hurt somebody else's. Therefore, throat hurting is not a quality criteria.

There is sugar content if honey does not pour constantly: Some consumers interpret the quality of honey depending on its flow pattern. This is a quite wrong interpretation because liquidity of honey may vary depending on the ambient temperature, relative humidity and the flower species it is produced from.

The best honey is produced 'there': Each region has its own vegetation with different honey species and its own honey varieties produced from these flowers. If you ask 'what is the best?', I would say the best is a mixture of all. The honey collected from different regions and blended is richer in content.

honey and provide right information to the public... For example, crystallized honey which is known as 'sugared honey' among public is believed not to be genuine honey in our country. However, there is a product called creamed honey in many countries. They crystallize honey under control and sell it. It is believed to be counterfeit in our country. We, as the company, produced creamed honey. It is not on sale yet but we realized it.

► **Could you provide information about R&D activities of your company?**

We do not want to heavily process honey since we prefer to serve natural honey products. We only package what comes from the farmers and the nature. Therefore, we are trying to produce something by focusing on by-products rather than honey. In this regard, we achieved a significant progress on 'propolis' which is the recent trend in Turkey. This substance is normally dissolved in alcohol but we managed to dissolve it in water. We achieved this in Turkey for the first time. We released it to the market.

► **What is the feature of propolis?**

It should be described in detail but in short; it is a food product with the highest content of antioxidant identified so far. It is also an insulation substance produced by bees besides honey for the sterilization of beehives and protection of honey against heat and light. Its flavonoid content is quite high and it has many benefits from stopping cancer from developing to curing cancer. There are the results of research studies. This product is available on the market.

► **Could you share your future objectives?**

Currently, we are the leading company in organic bee products in Turkey. Our aim is to expand the business while maintaining this position. We have a significant market share in the Black Sea Region for conventional products which are non-organic. We are planning to expand our market for both conventional and organic products also at the national level.

AZMİ YILDIZ: ÜLKEMİZ BAL CENNETİ

“ORTA DOĞU ÜLKELERİNE, AMERİKA’YA,
AVRUPA ÜLKELERİNE BAL GÖNDERİYORUZ.
GERİ DÖNEN BALIMIZ DA YOK.”

B al üreticilerini bir çatı altında toplamak, sektöre yön vermek ve sektörün sorunlarına çözüm bulmak üzere 2008 yılında kurulan Türkiye Bal Üreticileri Merkez Birliği, ülkemizin bal üretimi konusunda dünya standartlarını yakalaması doğrultusunda çalışmalarını sürdürüyor. Aynı zamanda 30 yıllık bal üreticisi olan Türkiye Bal Üreticileri Merkez Birliği Başkanı Azmi Yıldız, sektörün sorunlarına hâkim bir isim. Türkiye’nin bal üretimi konusundaki iddiasını sürdüreceklerini belirten Yıldız’la Birliğin çalışmalarını ve sektörü konuştuk.

AZMİ YILDIZ: OUR COUNTRY IS HONEY HEAVEN

“WE EXPORT HONEY TO MIDDLE EASTERN
COUNTRIES, USA AND THE EUROPEAN COUNTRIES.
OUR HONEY HAS NEVER BEEN RETURNED.”

Turkish Union of Honey Producers, which was established in 2008 to gather honey producers under a single umbrella, to guide the sector and solve the sector problems, carries out its activities to bring our country up to the global standards in terms of honey production. Azmi Yıldız, Chairman of Turkish Union of Honey Producers, who is also a honey producer of 30 years, is knowledgeable on the sector’s problems. We discussed the activities of the Union and the sector with Mr. Yıldız, who stated that their ambition on honey production in Turkey would continue.

► Birliğin çalışmalarıyla ilgili bilgi verir misiniz?

Türkiye Bal Üreticileri Merkez Birliği 2008'de kuruldu. Merkezimiz Ankara-Kızılay'da. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'yla koordineli bir şekilde çalışıyoruz. 6 senedir Başkanlık görevini ben yürütüyorum. Öncesinde Başkanlığa üye 32 birlik, 2 bin üye vardı. Şimdi 100 tane birlik, 20 bin üyemiz oldu. Üreticilerimizin haklarını savunuyoruz ve her zaman onların yanında olmaya çalışıyoruz. Bu dağlarda 15 günde bir çiçek açıp-soluyor. Bu çiçeklerin hiç kimseye bu şekilde bir faydası da yok zararı da... Üreticilerimiz doğada altından, mücevherden daha değerli olan bu çiçekleri, arıcılık yaparak enerjiye çeviriyor. Doğaya, insan sağlığına, ekonomiye hepsine katkısı oluyor üreticilerimizin. Biz de Merkez Birliği olarak üreticilerimizin işlerine katkıda bulunmaya, üretici ile tüketici arasında köprü olmaya çalışıyoruz. Bal üretiminin dürüst bir şekilde yapılması, tüketiciye sağlıklı bir şekilde ulaşması için çalışmalarımızı yürütüyoruz.

► Birliğin kurulması sektöre nasıl bir avantaj sağladı?

Damızlıkçı Üretici Birlikleri vardı ülkemizde. Bunlardan bir yıl sonra Üretici Birlikleri doğdu. Üreticiler, Üretici Birliklerine kaydoldular. Damızlıkçılar da kendi birliklerine kayıtlarını yapıyorlar. Bakanlığın çalışması da bu şekilde; her iş o işin erbabına bırakılıyor. Biz de bu doğrultuda çalışmalarımızı yaptık. Üreticinin yer sorunları, ilaçlamalarda görülen zararlar ve bu zararların Bakanlıklara bildirimleri ile ilgili çalışmaları sürdürüyoruz. Bütün kovanlara plakalama yaptık. Üretici sayımı yaptık, kim nerede ne üretiyor hepsinin bilgisini sisteme işledik. Şu anda birliklerin önünün daha da açılması için çalışmalarımızı yapıyoruz, bu da sektöre önemli katkılar sunuyor.

► Türkiye'nin bal üretimi konusunda artıları nelerdir?

Dünya yüzünde böyle bir çiçek rezervi olan, 4 mevsim yaşayan bir ülke daha yok. Dolayısıyla dünyada bizim ülkemizdeki gibi kaliteli bir bal yok. Dünyada bal ve polen üretimi konusunda önde olan Çinliler, ama Türkiye'ye gelip bizi ziyaret ettiklerinde çok şaşırdılar. Çünkü kendileri bu konuda söz sahibi olmalarına rağmen bizim bal çeşitliliğimiz ve kalitemiz onların çok ilerisinde.

► Ülkemizin bal çeşitliliği ve kalitesi ile ilgili bilgi verir misiniz?

Ben Karadenizliyim, kestane balını methetmem lazım. Akdenizliysen çam balını methetmelisin. Ama öyle bir şey yok, tüm ballarımız altın değerinde. Bal çeşidi olarak; pamuk balı, ay çiçek balı, çam balı, kestane balı vardır bunlar ayrı ayrı üretilir. Bundan sonra ise ihlamur, akasya yüzde 60 gibi sade üretilir. Gerisi de karışık otlardan bir araya getirilen ballardır. Kalite anlamında ise; kaliteli balı öğrenmek yerine öncelikle bal tüketmeyi öğrenelim. Çünkü bal tüketimi çok az ülkemizde. Bal tüketmeyi öğrendikten sonra, beynimiz bize zaten 'sen şu balı ye' diye mesaj gönderiyor. Sadece Türkiye'ye özel, literatüre girmiş bir bal çeşidimiz yok. Ama bizim ülkemizin güneşi bala kalite katıyor. Güneştir balın değerini arttıran, biz de güneşin en alası var, kalitemizi artırıyor.

► Could you tell us about the activities of the Union?

Turkish Union of Honey Producers was established in 2008. Our headquarters is in Kızılay, Ankara. We work in coordination with the Ministry of Food, Agriculture and Livestock. I have been the Chairman for 6 years. Previously, we had 2 thousand members and 32 associations affiliated to our Union. Currently, we have 100 associations and 20 thousand members. We defend the rights of our producers and we always endeavour to be by their side. Flowers blossom and fade every 15 days in these mountains. These flowers do not benefit or hurt anybody as they are... Our producers transform them, which are more precious than gold and jewellery, into energy through bee-keeping activities. Our producers contribute to nature, human health and economy. We, as the Union, try to contribute to the activities of our producers and serve as a bridge between the producer and consumer. We try to enable integrity in production and healthy conveyance to the consumer.

► What advantages did the Union bring to the sector?

There were Breeders' Associations in our country. A year later, Producers' Associations emerged. Producers became members of the Producers' Associations. Breeders become members of their own associations. This is also how the Ministry works; each duty is shouldered by its expert. We also work accordingly. We work for the location problems of the producers, damages caused by spraying and communication of these damages to the Ministries. We gave number plates to all beehives. We took the inventory of producers, and recorded who produces what and where on the system. Currently, we carry out activities to pave the way for associations and they significantly contribute to the sector.

► What are the pros of Turkey in terms of honey production?

There is not any other country on earth that has such a flower reserve and has all 4 seasons. Therefore, no other place in the world has honey as fine as ours. China is a world leader in honey and pollen production, but they were surprised when they visited Turkey. Because the variety and quality of honey in our country are far beyond theirs, even though they lead the market.

► Could you provide information on the variety and quality of honey in our country?

I am from the Black Sea Region, and so, I need to praise chestnut honey. If you are from the Mediterranean Region, you need to praise honeydew honey. However, there is not such a distinction; all of our honey varieties are pure gold. Honey varieties are cotton honey, sunflower honey, honeydew honey and chestnut honey, and these are produced separately. Besides, linden and acacia honey can be produced with 60 per cent purity. The rest of honey varieties are produced from mixed herbs. Before thinking about quality, we should start consuming honey. Because honey consumption rates are too low in our country. After starting to consume honey, our brains send us messages saying 'you need to eat this variety of honey'. We do not have a honey variety unique to Turkey and recorded in literature. However, the sun in our country adds quality to honey. The sun increases the value of honey, and we have the real sun, and it increases the quality.

► Bal üretimi konusunda rekabet halinde olduğumuz ülkeler hangileri?

Rekabet ettiğimiz ülkeler var ama biz biraz daha sistemli çalışırsak bizimle kimse rekabet edemez. Dünyayı doyuracak balımız olur. Bizim ülkemizde prosedürümüz çok. Bu da üreticiyi yavaşlatıyor.

► Dışarıya ihraç ediliyor mu bal ve bal ürünleri?

Orta Doğu ülkeleri, Amerika, Avrupa ülkelerine bal gönderiyoruz. Geri dönen balımız da yok. Bal ihracatında 3. sıradayız. Birçok ülkede bal üretimini hobi olarak yapıyorlar. Bizde ise ciddi bir sektör oluştu. Almanya mesela soğuk memleket, donmadığı için çam balı istiyor. Tek çiçek balları donmaz. Tabi ki soğuk yerlerde donma da olur balda. Bal kendisini korumaya alır bu şekilde. Donmuş balı atmayın ve 'gerçek bal değil' diye düşünmeyin.

► İç pazarda bal tüketimi ne durumda?

10 sene önceye kadar tüketim neredeyse sıfırdı. 'Dedem bana köyden bal göndermiş' derdik. Onu tükettirdik. Alışveriş listemizde bal asla yoktu. Ama son 10 yıl içinde sektör gelişti, tüketici de uyandı balın faydaları konusunda. Teknoloji, ambalaj sanayi de gelişince tüketicide farkındalık oluştu. 'Yılda 107 bin ton bal üretimi oluyor, bunlar iç ve dış piyasada tüketiliyor' deniliyor. Ama bu verilerin de güncellenmeye ihtiyacı var. Sektör olarak bu konuya eğilmemiz gerekiyor.

► Which countries are we competing with in terms of honey production?

There are some countries we are in competition with, but nobody could compete with us if we worked in a more systematic manner. We could produce honey enough for the whole world. We have many procedures in our country. These procedures slow down the producer.

► Are honey and honey products exported?

We export honey to the Middle Eastern countries, USA and the European countries. Our honey has never been returned. We rank the 3rd in honey exports. In many countries, honey production is only a hobby. In our country, on the other hand, a significant sector was formed. For example, Germany is a cold country and they demand honeydew honey since it does thicken. Honey varieties from a single flower do not thicken. Of course, it is possible in a cold environment. Honey protects itself in this way. Do not throw thick honey away and do not think that 'it is not real honey'.

► What is the current situation of honey consumption in the domestic market?

Consumption had been almost zero until 10 years ago. We used to say 'my grandfather sent me honey from the village'. We used to consume it. We never put honey on our shopping list. However, the sector has improved in the last 10 years and consumers have gained awareness on health benefits of honey.

TR "KALİTELİ BALI ÖĞRENMEK YERİNE ÖNCELİKLE BAL TÜKETMEYİ ÖĞRENELİM ÇÜNKÜ BAL TÜKETİMİ ÇOK AZ ÜLKEMİZDE."

EN "BEFORE THINKING ABOUT HIGH-QUALITY HONEY, WE SHOULD START CONSUMING HONEY, BECAUSE CONSUMPTION IS TOO LOW IN OUR COUNTRY."

► **Sektörün en büyük sıkıntıları nelerdir?**

Üreticilerin en büyük sıkıntısı yer sorunu. Üretici bal kovanı yerleştirilmesi için başvuru yaptığında her bir makamın farklı müdahalesi olur. Prosedürün fazla olması, kovan konulacak bir haritanın olmaması üreticiyi sıkıntıya sokuyor. Bu sorunun çözülmesi lazım...

► **Sektöre, üreticiye sağlanan destekler nelerdir?**

Destekler çok önemli, mesela Çin'in balcılıktaki başarısı devlet desteğinden kaynaklanıyor. Bizde de başta TKDK olmak üzere devletin önemli destekleri var ve bu destekler muhakkak devam etmeli. Son 10 yılda bal üretimi konusunda yaşadığımız gelişmenin büyük bölümü bu desteklerden kaynaklanıyor ama prosedürün fazla olması bazen üreticinin kendisini geri çekmesine sebep oluyor.

► **Son olarak neden bal tüketmeliyiz?**

Dünya yaşantısında en önemli şey sağlık... Sağlık için yaşanır ve balın da solunum yolları, sindirim sistemi, ses telleri, ciğerler, bağırsaklar yani neredeyse bütün vücudun sağlığına faydası var.

With the improvements in technology and packaging industry, consumers have gained awareness. It is said that '107 thousand ton of honey is produced annually and it is consumed in domestic and foreign market'. However, these data need to be updated. We need to focus on this issue in the sector.

► **What are the biggest problems of the sector?**

The biggest problem of the producers is location. Each authority intervenes in a different way when the producers apply to place their beehives. Extensive procedures and lack of a map showing the locations to place the beehives cause problems for the producers. This problem needs to be solved...

► **What are the supports provided for the sector and producers?**

Supports are quite important; for example, China's success in bee keeping is achieved through government support. Our government and particularly ARDSI provide important supports and they should certainly continue. Majority of the improvements in honey production in the last 10 years was realized thanks to these supports but sometimes the procedures hesitate due to the producers.

► **Finally, why should we consume honey?**

The most important thing on earth is health... We live to be healthy and honey provides health benefits for respiratory tract, digestive system, vocal cords, lungs, intestines and in short, for almost the entire body.

IPARD
II

TÜRKİYE ENERJİSİNİ YENİLİYOR

IPARD II döneminde yenilenebilir enerji yatırımları destek kapsamına giriyor. TKDK, işletmelerin gerek kendi ihtiyaçlarına yönelik gerekseticari amaçlı enerji yatırımlarına yüzde 50 ile 65'e varan oranlarda hibe sağlıyor.

444 8 535

TKDK

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu

RURAL DEVELOPMENT

kırsal kalkınma

TEMMUZ-AĞUSTOS-EYLÜL
JULY-AUGUST-SEPTEMBER
2016

#05

www.tkd.gov.tr